

LETO XXII. Štev. 71

GLAVNI IN ODGOVORNI

UREDNIK

IVAN SINKOVEC

UREJA UREDNIŠKI ODBOR

List izhaja vsak dan razen

petka. Cena 10 dinarjev

Ljudska PRAVICA

LJUDSKA PRAVICA
 USTANOVLJENA 1. OKTOBRA
 1934 * MED NARODNOOSVO-
 BODILNO BORBO JE IZHA-
 JALA KOT 4-DNEVNIK IN
 TEDNIK. OD OSVOBODITVE
 DO 1. JUL 1951 KOT DNEV-
 NIK. NATO PA KOT TEDNIK
 * OD 1. JUNJA 1953 IZHAJA
 V REDAKCIJSKI POVEZANO
 STI 2 * BORBO.

Z ZASEDANJA ZVEZNE LJUDSKE SKUPŠČINE

Naša državna uprava v novih pogojih

Včeraj je podpredsednik Zveznega izvršnega sveta Edvard Kardelj podal ekspozice o osnutku zakona o državni upravi in osnutku zakona o zveznih organih uprave, ki ju je nato sprejel Zvezni svet — Zvezni svet je včeraj sprejel tudi deklaracijo o pripoznanju statusa stalne nevtralnosti Avstrije in izglasoval osnutek zakonov o pravicah nosilcev Partizanske spomenice 1941 ter o filmu

Beograd, 24. marca (Tanjug). Danes dopoldne sta imela domova Zvezne ljudske skupščine krajši seji. Zvezni svet je sprejel deklaracijo o pripoznanju statusa stalne nevtralnosti Avstrije in izglasoval osnutek zakonov o pravicah nosilcev Partizanske spomenice 1941 in o filmu. V drugem domu so sprejeli osnutek temeljnega zakona o filmu s spreminjalnim predlogom ljudskega poslanca Draga Čeha.

Ljudskim poslancem so sporočili, da bo podpredsednik Zveznega izvršnega sveta Edvard Kardelj prebral ekspozice o osnutku zakona o državni upravi in osnutku zakona o zveznih organih uprave.

Danes ob 17. je bila seja Zveznega sveta, na kateri je podpredsednik Zveznega izvršnega sveta Edvard Kardelj prebral ekspozice o osnutku zakona o državni upravi in osnutku zakona o zveznih organih uprave.

Ekspozice Edvarda Kardelja

Zakon o državni upravi in zakon o zveznih organih uprave, predložena Zvezni ljudski skupščini, da ju sprejme, sta sad lanjskega načelnega sklepa Zvezne ljudske skupščine o upostavitvi skupne komisije za predpise o državni upravi, za ureditev organizacije uprave ter njeno nadaljnjo izgradnjo v novih pogojih.

Ko smo pred nekaj leti ubrali pot načelne spremembe položaja in vloge državne uprave v našem družbenem življenju, smo zelo radikalno zmanjšali organizacijo, pravice in obseg državne uprave. Te spremembe so prišle predvsem do izraza v pomembni decentralizaciji upravnih služb, pa tudi v velikem znižanju števila organov in števila uslužbencev.

Na osvetlitev bi rad povedal, da šteje zvezna uprava, ki je imela do leta 1948 (brez Državnega tajništva za narodno obrambo) okoli 47.510 uslužbencev, zdaj pa jih ima 10.328. Če pripomnimo, da odpade na Državno tajništvo za zunanje zadeve in na Državno tajništvo za notranje zadeve 3194 uslužbencev, tedaj to pomeni, da dela na vseh ostalih sektorjih naše zvezne državne uprave kakih 7000 uslužbencev. Podobno so se spremenile stvari tudi v upravnem aparatu ljudskih republik. V ljudskih odborih so bile spremembe manjšega obsega, ker so morali ljudski odbori o decentralizaciji prevzeti mnogo obsežnejše naloge. Se večje spremembe pa so seveda v organizacijski sestavi upravnih organov in tudi njih število se je močno skrhlo.

Bilo bi naravno, da smo se v času, ko smo se lotili velikih sprememb v gospodarskem in političnem sistemu naše dežele, odločili za tako radikalne ukrepe v skrajšanju državne uprave. Cilj, ki smo ga hoteli doseči s temi spremembami, je bil v tem, da bi z raznimi oblikami družbenega upravljanja in samoupravljanja zamenjali upravne oblike vodenja in usmerjanja, kjer je to možno. Težiče teh naporov je bilo na razvijanju delavskih svetov, ljudskih odborov in njihovih svetov, raznih organov družbenega upravljanja ter na ustanovah, kolektivnih, izvršnih upravnih družbenih organih na področju prosvete, zdravstva in socialne politike, kakor so sveti v republikah itd. Potem smo začeli ustanavljati zbornice, gospodarska združenja in druge oblike vertikalnega združevanja samoupravnih organov v gospodarstvu s ciljem, da bi v demokratični obliki zagotovili

VSESTRANSKI RAZMAH DRUŽBENE DEJAVNOSTI POTRjuje PRAVILNOST NAŠE ORIENTACIJE NA ŠIROKO RAZVIJANJE SOCIALISTIČNIH DEMOKRATIČNIH OBLIK

Na zadnjih volitvah v delavske svete (1954) se je v 10.350 podjetjih, ki so imela 1.308.533 delavcev in uslužbencev, vključilo v delavske svete 201.296 delavcev in uslužbencev. Drugače povedano, vsak sedmi delavec in uslužbenec je neposredno vključen v odgovorno upravljanje družbenih proizvodnih sredstev.

Na zadnjih volitvah v skupščine socialnega zavarovanja je bilo pri podružnicah in okrajnih zavodih izvoljenih kakih 11.500 članov, ki bodo kot organi druž-

benega upravljanja vodili zavode za socialno zavarovanje.

V šestih naših glavnih mestih republik, ki štejejo skupaj približno dva milijona prebivalcev, odločilno sodeluje v raznih organih družbenega upravljanja in samoupravljanja 155.650 državljanov.

Očitno je, da je to družbena sila, ki je v socialistični praksi ne more zamenjati noben, niti najboljsh upravni aparat, zlasti če upoštevamo vlogo, ki jo ima v boju proti birokratizmu. Vse-

stranski razmah družbene dejavnosti v zadnjih letih — vzlic mnogim negativnim težnjam, ki so v takšnih razmerah tudi prišle bolj do izraza — torej potrjuje pravilnost naše orientacije na široko razvijanje socialističnih demokratičnih oblik, o katerih sem govoril, in na vsleditev vloge in nalog državne uprave v takšno orientacijo.

Na drugi strani pa je bila uprava čisto šibka in nezadostna kot činitelj za zagotovitev

pravilne uporabe in izpolnjevanja zakonov ter družbenega plana in strokovne ter druge pomoči organom in kadrom v obravnavanju vsakodnevnih problemov socialistične izgradnje in družbenega življenja.

Ta slaba stran je prišla predvsem do izraza v slabi učinkovitosti kontrole nad zakonitostjo, vstevši kontrolo nad izpolnjevanjem obveznosti, izvršajočih iz enotnega družbenega plana. Demokracija in samoupravljanje nista sestavljena samo iz pravic, marveč tudi obveznosti organov družbenega samoupravljanja in državljanov do družbene skupnosti. Moč demokratizma in samoupravljanja ter njun nadaljnji razvoj sta odvisna, kakor vsi vemo, predvsem od tega, da se vsak družbeni organ drži zakonito določenih okvirov svojih pravic in

obveznosti, ker bi sicer kršili enotnost družbe, s tem pa bi sprožili protislovja, ki bi zavrla prav razvoj posameznih oblik socialistične demokracije, v tem ko bi se okrepile birokratske in druge protisocialistične težnje. Če hočemo torej zagotoviti nemoteno nadaljnje uresničevanje politične smeri, izražene v osnovi izgradnje socialističnih odnosov v naši deželi, moramo zagotoviti tudi striktno kontrolo glede izpolnjevanja in planov ter na zakonu in planu slonečih odlokov na vseh stopnjah našega družbenega sistema ter pri vseh državnih in drugih družbenih organih, začeti z zveznimi tja do občinskih.

To nalogo smo zaupali predvsem državnim upravi in državno upravo moramo usposobiti, da jo bo lahko zadovoljivo izpolnila.

Kakor sem že rekel, s stanjem na tem področju ne moremo biti zadovoljni. V nekaterih primerih je aparat po številu uslužbencev prešibak ali pa je organizacijsko premalo razvit in utrjen. Nekaterim organom manjkajo tudi ustrezna pooblastila. Često vidimo nejasnosti glede pristojnosti in zato zavedamo tudi na nekakšen paralelizem v delu posameznih organov. Vse to zavira delo uprave. Nejasnost nalog in vloge nekaterih organov državne uprave je včasih takšna, da se nam v posameznih organih družbenega življenja ni posrečilo priti niti do zadovoljivega sistema in evidence. Razumljivo je, da je v takšnih razmerah reakcija državne uprave na negativne pojave zelo počasna. Zato se v posameznih primerih dogaja, da celo objavljene nezakonite ukrepe republikanskih izvršnih svetov odkrijejo šele nekaj mesecev potem, ko so bili storjeni, da ne govorim o ukrepih ljudskih odborov, nad

katere je kontrola zakonitosti še zlasti pomanjkljiva in počasna. Takšna dejstva seveda potem povzročajo razna dejanja odkrite kršitve družbene discipline, kakor tudi druge negativne pojave, o katerih smo govorili na zadnjih plenitvah Zveze komunistov Jugoslavije in Socialistične zveze delovnega ljudstva Jugoslavije.

Ti negativni pojavi povzročajo seveda mnogo škode v politiki, usmerjeni na krepitvi demokratičnih oblik družbenega upravljanja. Ne trdim, da so ti pojavi tako pomembni, da bi ogrozili sistem, jasno pa je, da bi lahko napravili zelo veliko škodo vsemu našemu družbenemu razvoju in celo pospeševali birokratske težnje, če se ne bi najodločneje borili proti njim.

Slaba stran državne uprave je izražena tudi v tem, da nudi premalo strokovne in druge pomoči raznim organom družbenega upravljanja prek njihovega upravnega aparata. Zato pred-

O NEJASNOSTI NALOG IN VLOGE NEKATERIH ORGANOV DRŽAVNE UPRAVE

Kakor sem že rekel, s stanjem na tem področju ne moremo biti zadovoljni. V nekaterih primerih je aparat po številu uslužbencev prešibak ali pa je organizacijsko premalo razvit in utrjen. Nekaterim organom manjkajo tudi ustrezna pooblastila. Često vidimo nejasnosti glede pristojnosti in zato zavedamo tudi na nekakšen paralelizem v delu posameznih organov. Vse to zavira delo uprave. Nejasnost nalog in vloge nekaterih organov državne uprave je včasih takšna, da se nam v posameznih organih družbenega življenja ni posrečilo priti niti do zadovoljivega sistema in evidence. Razumljivo je, da je v takšnih razmerah reakcija državne uprave na negativne pojave zelo počasna. Zato se v posameznih primerih dogaja, da celo objavljene nezakonite ukrepe republikanskih izvršnih svetov odkrijejo šele nekaj mesecev potem, ko so bili storjeni, da ne govorim o ukrepih ljudskih odborov, nad

katere je kontrola zakonitosti še zlasti pomanjkljiva in počasna. Takšna dejstva seveda potem povzročajo razna dejanja odkrite kršitve družbene discipline, kakor tudi druge negativne pojave, o katerih smo govorili na zadnjih plenitvah Zveze komunistov Jugoslavije in Socialistične zveze delovnega ljudstva Jugoslavije.

Ti negativni pojavi povzročajo seveda mnogo škode v politiki, usmerjeni na krepitvi demokratičnih oblik družbenega upravljanja. Ne trdim, da so ti pojavi tako pomembni, da bi ogrozili sistem, jasno pa je, da bi lahko napravili zelo veliko škodo vsemu našemu družbenemu razvoju in celo pospeševali birokratske težnje, če se ne bi najodločneje borili proti njim.

Slaba stran državne uprave je izražena tudi v tem, da nudi premalo strokovne in druge pomoči raznim organom družbenega upravljanja prek njihovega upravnega aparata. Zato pred-

V OKVIRU PRIZADEVANJ ZA MEDNARODNO SODELOVANJE

KREPITEV STIKOV S SZ

Izjava našega novega veleposlanika ob odhodu v Moskvo

BEOGRAD, 24. marca (Tanjug). Ob odhodu v Moskvo je naš novi veleposlanik v Sovjetski zvezi Veljko Mičunović izrazil prepričanje, da se bodo odnosi med Jugoslavijo in Sovjetsko zvezo čedalje ugodneje razvijali in krepili.

Veljko Mičunović, ki je bil doslej državni podtajnik za zunanje zadeve, je davi odpotoval na svoje novo službeno mesto. Na zunanje zadeve Srđja Prica, pooblaščen minister Dragoje Djurić in sovjetski veleposlanik v Beogradu Nikolaj Firjubin. Pred odhodom je dal Mičunović novinarjem naslednjo izjavo:

Ob odhodu na novi položaj v Moskvo izkoriščam priložnost, da bi povedal nekaj besed o jugoslovansko-sovjetskih odnosih.

Predvsem želim opozoriti na dejstvo, da so bili malone na vseh področjih doseženi veliki uspehi. V razmeroma kratkem času po ureditvi dobrih odnosov je bila sklenjena vrsta gospodarskih in drugih sporazumov, ki so zelo pomembni za našo deželo. Navedeni so bili in razvijajo se številni stiki na političnem, gospodarskem, znanstvenem, kulturnem in športnem področju obeh dežel, kar je zelo koristno vplivalo na ustvaritev medsebojnega razumevanja in zaupanja ter na razvoj prijateljskega sodelovanja.

Ko pripisujemo ustrezní pomen vsemu, kar je bilo doslej uresničeno, pa moramo tudi reči, da prav gotovo še zdaleč niso izčrpane možnosti za vsestransko prijateljsko sodelovanje med nami, za kar so interesi in potrebe na obeh straneh kakor

tudi ugodni objektivni pogoji. Glede na zelo bogrila izkustva iz dosedanjega razvoja kakor tudi na obojestranske težnje za krepitvijo in poglobljanjem našega sodelovanja sem prepričan, da se bodo naši odnosi čedalje ugodneje razvijali in še nadalje krepili. Bližnji obisk predsednika Tita v Sovjetski zvezi bo poseben prispevek v tej smeri.

Kakor vemo, so bistveno vlogo v normalizaciji naših odnosov ali, bolje rečeno, v ustvaritvi nove, zdrave in dovolj široke podlage za njihov vsestranski pozitivni razvoj odigrali lanski razgovori v Jugoslaviji. Odločno prizadevanje obeh strani, da bi pri tem dosegli uspeh, je prišlo do izraza v dokumentu, ki je že znan po svetu pod imenom beogradska deklaracija in ki so jo jugoslovanski narodi enodušno pozdravili. Ugoden razvoj naših odnosov, ki je temu sledil, je zelo konstruktivno vplival na širše področje mednarodnega sodelovanja in je znatno prispeval k ugodnejšemu in v določenem smislu k sedanjemu novemu splošnemu vzdušju.

Sodelovanje med katerimakoli dvema deželama, ki temelji na spoštovanju načel svobode, neodvisnosti in enakopravnosti, ne more biti zdaj nič drugega kakor prispevek, pravzaprav neločljivi del skupnega prizadevanja vseh narodov, da bi ustvarili medse-

bojno razumevanje in zaupanje, sodelovanje, mir in napredek na vsem svetu. Določeno mesto v tem prizadevanju zavzemajo tudi jugoslovansko-sovjetski odnosi in zato jih naši narodi podpirajo in se bodo zavzemali za pogloblitev in utrditve našega sodelovanja in prijateljstva.

Na koncu želim izraziti svoje posebno zadovoljstvo, da bo delo jugoslovanskega veleposlanništva v Moskvi posvečeno tem nalogam.

Josip Broz-Tito

Delavsko izobraževanje

naj postane ena glavnih skrbi UNESCO

Pariz, 24. marca (Tanjug). Tu se je zaključilo zasedanje posvetovalnega odbora UNESCO za izobraževanje odraslih. Trajalo je pet dni. Na njem so ugotovili pomembne uspehe, ki so bili doseženi v zadnjem letu spričo povečanja zanimanja mnogih drugih organov UNESCO za problem izobraževanja odraslih ljudi.

Odbor je z zanimanjem sprejel sporočilo jugoslovanskega delegata Ašera Deleona, člana predsedstva Zveze sindikatov Jugoslavije, da bodo poleti v Jugoslaviji organizirali seminar za ekonomsko izobraževanje prebivalstva.

Odbor je večino svojega dela posvetil možnostim, da bi se povečala prizadevanja na področju delavskega izobraževanja. Zato je sklenil priporočiti povečanje

vsem ni čisto niti organizacijsko usposobljena. Drugič, v njej nahajamo po mojem mnenju nekakšno hipertrofijo administrativne miselnosti in nekakšen pravni formalizem. Naši državni upravni organi so pretirano glibljejo v mejah svojih formalnih pravic in pooblastil, pozab-

(Nadaljevanje na 2. strani)

Jože Brilej pri Hammarskjöldu

New York, 24. marca (Tanjug). Stalni jugoslovanski delegat v OZN dr. Brilej je bil včeraj pri generalnem tajniku OZN Hammarskjöldu in se je z njim razgovarjal o njegovem obisku v Jugoslaviji.

Izmenjala sta misli o vlogi OZN v pomirjevanju Bližnjega vzhoda. ZDA so Varnostnemu svetu svetovale, naj Hammarskjöld potuje na Bližnji vzhod, prouči dejanski položaj in predloži priporočila za ublažitev napetosti.

Ob konferenci Združene socialistične stranke Nemčije

Beograd, 24. marca (Tanjug). V imenu CK ZKJ je poslal generalni sekretar CKJ Josip Broz-Tito prek Waltera Ulbrichta CK Združene socialistične stranke Nemčije naslednjo brzojavko:

»Prejeli smo vaše povabilo, naj pošljemo našo delegacijo na 3. konferenco Združene socialistične stranke Nemčije. Ker tokrat ne moremo poslati delegacije, uporabljamo ta način, da bi poslali delegatom konferencie v imenu Zveze komunistov Jugoslavije tovariške pozdrave in najboljše želje za uspešno delo in sprejem koristnih sklepov v zvezi z izpolnitvijo važnih nalog, ki čakajo vašo partijo.«

Čestitke ob grškem državnem prazniku

Beograd, 24. marca (Tanjug). Predsednik republike Josip Broz-Tito je poslal ob grškem državnem prazniku kralju Pavlu I. naslednjo brzojavko:

»Ob obletnici proglastitve neodvisnosti grškega naroda mi je v posebno zadovoljstvo poslati Vašemu Veličanstvu in prek Vas hrabremu grškemu narodu v imenu jugoslovanskih narodov in v svojem imenu najtoplejšje čestitke in najiskrenejšje želje za Vašo osebo in za blaginjo prijateljskega in zavezniškega grškega naroda.

Josip Broz-Tito

VREMENSKA NAPOVED

za nedeljo 25. marca

Oblačno, vmes še nekaj padavin. Najnižje nočne temperature med -2 in +3, na Primorskem do +7, dnevne med +3 in +8, na Primorskem do +12 stopinj C. Na Primorskem slaba burja. V prvi polovici tedna je pričakovati še pretežno oblačno vreme in od časa do časa padavine. Snežne razmere: Tamar 30 cm, Vršič 40 cm, Erika 20 cm, Krvavec 40 cm južnega snega.

Z ZASEDANJA ZVEZNE LJUDSKE SKUPŠČINE

(Nadaljevanje s 1. strani)

Ljajoč pa čisto, da imamo razen tega običajen normalen človeški kontakt med ljudmi, ki delajo na določenem področju družbenega življenja in da lahko tu celo najbolj neobvezna posvetovanja, konference, strokovni nasveti itd. čisto store neprimerno več kakor stereotipne pisarniške naredbe višjih organov nasproti nižjim.

Mi smo razvili razpreden množičen mehanizem samoupravljanja. Novim organom in posameznim državljanom smo dali ustrezne pravice, da bi lahko razvijali svojo pobudo in da bi prišla njihova volja do izraza na demokratičen način. Gospodarski sistem in vse ostale odnose smo postavili tako, da bi zagotovili stalno delovanje individualnega in kolektivnega, materialnega in moralno političnega spodbujanja, ki pospešuje pobudo delovnih ljudi na delovnih mestih in v njihovih samoupravnih organih v smeri stalnega in intenzivnega razvijanja proizvodnih sil, nadaljnega napredka socialističnih odnosov in nadaljnega razvoja socialistične misli. S tem smo ustvarili zdravo materialno in politično podlago za gibanje socialističnih družbenih sil. To pa še ni dovolj. Tu je potreben tudi stalen subjektivni napor tako vodilnih socialističnih političnih organizacij, predvsem Zveze komunistov in SZDL, kakor tudi odgovornih državnih in drugih družbenih organov, ki naj bo predvsem v spremljanju stvari, v nagli reakciji na negativne pojave, v nudenju pomoči, pojasnjevanju, vsklajanju in usmerjanju. Delo delamo to z zakoni, predpisi, družbenim planom, kakor tudi z akcijo političnih organizacij. Jasno pa je, da imajo tu tudi odgovorni kadri državne uprave svoje naloge, tako naloge, izvršajoče iz njihovih pooblastil kot javnih uslužbenecov, kakor tudi naloge, ki jih morajo izpolnjevati kot politično odgovorni ljudje prek raznih oblik, pomoči in sodelovanja, slonečega na skupnih koristih raznih organov in organizacij v njihovi socialistični praksi.

Vsega tega je zdaj pri nas res premalo; zato mnogi organi samoupravljanja čisto stopicajo na mestu. V mnogih primerih bi bila potrebna samo neznatna pomoč, da bi se znašli, to se pravi, da bi njihove pravice čimbolje in čim pravilneje izkoriščali, da bi bila pobuda plodnejša in da bi vsiladeni skupni napor rodil čim boljše sadove družbi v celoti kakor tudi posameznim samoupravnim enotam. Toda te pomoči čisto ni, delno zato, ker upravniki organi niso organizacijsko usposobljeni, da bi jo lahko nudili, delno pa zato, ker so subjektivno premalo usmerjeni na takšne naloge. Sprito takšnega stanja stvari je pri nas na posameznih upravnih področjih premalo koordinacije, premalo vertikalne povezanosti, premalo usmerjanja. Zato na terenu čisto delamo napake, ki bi se jim lahko ognili, ali pa vzporedno tratimo sile in sredstva pri mnogih posameznih organih, čeprav bi lahko vsleden ali akcija rodila hitrejši in boljše sadove z manj potrošenimi sredstvi in močmi.

In naposled upravniki organi so v svojem delovanju zelo nesamostojni, kar tudi zavira njihovo pobudo in slabi njihovo odgovornost. Bilo je razumljivo, da sme v prvi fazi izgradnje mehanizma socialistične demokracije postaviti upravne organe v veliko odvisnost od vodilnih političnih predstavniških in izvršnih organov, to se pravi skupščin, izvršnih svetov in ljudskih odborov, oziroma njihovih svetov. S tem smo zagotovili hitrejši prehod na nove odnose. To pa je imelo svoje negativne posledice. Sami organi uprave so se v mnogih vprašanjih čutili neodgovorne in so počasi reagirali na posamezne pojave na terenu, na drugi strani pa so bili izvršni sveti oziroma ljudski odbori in njihovi sveti okupirani z obravnavanjem mnogih upravnih vprašanj, ki bi jih mogli in morali obravnavati organi uprave.

Ta preobremenjenost izvršnih svetov in ljudskih odborov oziroma njihovih svetov je, prvič, onemogočala pravilno uveljavljanje in izgradnjo upravnega aparata, razen tega pa je preprečevala, da bi se ti vodilni organi v polni meri orientirali na obravnavanje temeljnih problemov in nalog socialistične izgradnje, kar je moralo priti do izraza tudi v obliki nezadostnega pospeševanja njihove pobude in ljudskih skupščinah in ljudskih odborih.

Razen tega brez samostojnosti organov uprave v okviru z zakonom določenih pravic, obveznosti in pooblastil tudi ni njihove odgovornosti za pravilno izpolnjevanje zakonov in planov. Razume se, tudi samostojna uprava dela lahko napake, mislim pa, da je

bolje takšne napake naknadno popraviti, kakor dopustiti, da njeno dejavnost paralizira pretirana odvisnost od vodilnih političnih izvršnih organov.

Skupna komisija in Zvezni izvršni svet sta torej imela pred seboj več nalog.

Predvsem je bila potrebna jasnost glede načel, na katerih bomo gradili državno upravo na vseh stopnjah; in v tem smislu je bilo treba urediti stanje in bolj konkretno določiti pristojnosti, odnose in način dajanja pooblastil v skladu z obsegom nalog posameznih organov. Posebno pozornost smo posvetili funkcijam kontrole nad zakonitostjo in inšpekciji ter na tem področju pri nekaterih organih razširili pooblastila.

Nadalje je bilo treba omogočiti pravilnejšo organizacijsko sestavo državne uprave ter njeno notranjo in kadrovske krepitve, da bi lahko tudi fizično izpolnjevala določene naloge. Pri tem smo se ravnali po načelu, da mora imeti vsak upravni posel svoje matični upravni organ, pa naj bo ta posel še tako neznatnega obsega. Doslej se je namreč čisto dogajalo, da zaradi organizacijske nerazvitosti državne uprave v mnogih primerih nimamo kvalificiranih upravnih organov za izpolnjevanje nekaterih konkretnih upravnih nalog.

In naposled, treba je bilo na ustrezen način strokovno čvrsteje povezati aparat po vertikalni liniji, da bi zagotovili ustrezno evidenco o stanju stvari ter vsestransko strokovno pomoč in sodelovanje upravnih organov za pospeševanje in dobro funkcioniranje javnih služb na splošno. Ti ukrepi nikakor ne pomenijo, da oživlja stari sistem konkretnega določanja nalog nižjim upravnim organom po višjih. To je še zmeraj naloga izvršnih svetov in ljudskih odborov. Ti ukrepi pa zagotavljajo nujno potrebno sodelovanje med raznimi organi v kontroli nad zakonitostjo dela in v strokovnem pospeševanju javnih služb. V tem duhu dajejo predpisi tudi določene ingerence višjih upravnih organov nasproti nižjim glede kakovosti in sestave aparata nižjih organov, kajti brez tega ni moč zagotoviti enotnosti sistema in enotnega funkcioniranja javnih služb. V tem okviru smo posvetili posebno pozornost sistemu bolj ali manj vertikalno povezanih inšpekcij, brez katerih bi decentraliziran upravni mehanizem ne bil možen.

Te naloge smo si torej prizadevali izpolniti v teh dveh zakonih, ki sta zdaj pred Ljudsko skupščino, kakor tudi prek nekaterih drugih zakonov, ki pridejo pozneje pred Ljudsko skupščino oziroma, ki jih bodo — v skladu z ostalimi splošnimi družbenimi predpisi — kmalu sprejele republiške ljudske skupščine.

Očitno je, da predlagani ukrepi nikakor ne morejo in ne smejo biti v praksi uveljavljeni in raztolmačeni kot nekakšen odklon od ustavnih načel, na katerih gradimo naš družbeni in državni red. Nasprotno, gre prav za nadaljnjo izgradnjo in izpolnjevanje tega sistema, za nujno potrebne ukrepe za zagotovitev nadaljnega razvoja in pravilnega funkcioniranja organizacijskega in pravnega mehanizma socialistične demokracije. Ti ukrepi tudi v nobenem oziru ne posegajo v ustavno določene pravice samoupravnih organov. Nasprotno, mehanizem demokracije socialističnega samoupravljanja se lahko pravilno razvija samo s pogojem, kakor sem že poudaril, da je zagotovljena strožna kontrola nad upoštevanjem pravic in obveznosti po vseh organih in posameznikih. Zato bodo prav ti ukrepi velik prispevek h krepitvi zakonitosti in s tem tudi socialističnega demokratizma v vseh njegovih oblikah.

V skladu s tako začrtanimi nalogami in načeli določa predlagani zakon o državni upravi naslednje organe v zvezni in republiški upravi: državni sekretariat, komisije, sekretariat izvršnega sveta, uprava, direkcija, inšpektorat, upravna ustanova in komisija. Razen tega so naštet tudi republiški sveti in strokovni sveti. Posamezni izmed teh organov se upostavijo: v skladu z obsegom zvezne oziroma republiške pristojnosti na posameznih področjih državne uprave, v skladu z obsegom in značajem konkretnih poslov ter v skladu s stopnjo samostojnosti in značajem pooblastil. Njihovi medsebojni odnosi, kakor tudi njihovi odnosi nasproti republiškim, okrajnim in občinskim organom uprave se obravnavajo v duhu načel, o katerih sem prej govoril, oziroma v okviru veljavnih ustavnih predpisov.

Držče se znanega načela naše ustave, da medsebojni odnosi zveznih, republiških, okrajnih in

občinskih organov uprave ne sloje na hierarhičnem in naredbodajnem odnosu, marveč na medsebojnih pravicah in dolžnostih določenih z zakonom, zakon o državni upravi podrobno obravnava in precizira te pravice in dolžnosti ker hkrati poudarja, da slone ti odnosi na svobodnem in pravilno pojmovanem sodelovanju, na izmenjavi izkušenj, na strokovni pomoči in na pravici slehernega organa uprave, da daje pobudo in izraža mnenje oziroma sproža predloge glede pospeševanja strokovnega dela in poslovanja vseh organov iste upravne panoge. Posebna značilnost tega zakona so določbe o podrobnem proučevanju medsebojnih odnosov upravnih organov in upravljanju poslov iz izključne pristojnosti federacije drugih poslov splošne koristi za federacijo ozir. za ljudsko republiko. Ustavni zakon je prinesel splošno postavko o poslih izključne pristojnosti federacije ter drugih državni upravi, ki posplošuje in ureja naše izkušnje in potrebe, pa precizira kategorije poslov splošne koristi za federacijo in ljudsko republiko (kakor so določeni posli inšpekcijske službe, kriminalistični posli, statistika in finančno nadzorstvo).

Zakon, ki definira te posle, je utrdil ta pojem s postavko, da lahko takšne posle določimo samo z zveznim in republiškim zakonom v okviru pristojnosti federacije oziroma ljudske republike. V upravljanju teh poslov imajo zvezni upravni organi nasproti republiškim in leti nasproti okrajnim in občinskim organom pravico, dajati jim obvezne inštrukcije, zahtevati od njih izpolnjevanje predpisov o minimalni sistematizaciji, nujno potrebni za opravljanje ustreznih poslov, da prevzamejo posamezne upravne posle, kolikor jih ni opravil pristojni organ, in da v poslih iz izključne pristojnosti federacije zvezne sekretariate ukinejo in razveljavijo nezakonite ukrepe republiških upravnih organov. V skladu s temi tezami so dane tudi splošne norme za odnose inšpektoratov iste inšpekcijske službe. Zvezni in republiški inšpektorati opravljajo posle iz izključne pristojnosti federacije in splošne koristi zanje ali za ljudsko republiko neposredno na vsem ozemlju Jugoslavije oziroma republike, ali prek ustreznih republiških, okrajnih ter občinskih inšpektoratov in inšpekcijskih organov.

Tako so ob popolni podpori ustavnih načel v odnosu federacije in ljudskih republik ter položaja naše krajevne samouprave precizirani odnosi, ki zagotavljajo enotno izpolnjevanje tistih zakonov in poslov, katerih izpolnjevanje je ustavna pravica in dolžnost federacije oziroma ljudske republike. Na drugi strani so v teh in vseh drugih medsebojnih odnosih predvidena pravna sredstva republiških, okrajnih in občinskih organov, da vlagajo ugovore in pritožbe proti ukrepom zveznih in republiških organov, o katerih menijo, da nasprotujejo zakonu ali da kršijo samoupravne pravice. Tu je še enkrat poudar-

jeno načelo, da nihče, niti vrhovni državni organi, nimajo pravice, če nimajo prav, to se pravi, če ne delajo na podlagi in v okviru zakonov in predpisov ter danih jim pooblastil.

S tem, da podrobno obravnava ustavne določbe o pravnih ukrepih upravnih organov, je zakon o državni upravi določil vsebino in pravni značaj predpisov upravnih organov, preciziral, katere vrste teh ukrepov lahko izdajajo posamezni upravni organi, in njihova pooblastila v tej smeri. To je zlasti važno, ker imamo v našem državnem mehanizmu znatno število organov, ki izdajajo pravne predpise. Ta pravna ureditev je nov prispevek h krepitvi zakonitosti. Vsi izvršni in upravni organi morajo predvsem sami vedno spoštovati zakonitost, da bi lahko izpolnjevali svoje naloge in svojo vlogo v zagotovitvi izpolnjevanja zakonov po državljanih, organizacijah in ustanovah.

Ker je zakonu priložena obrazložitev, ki podrobneje pojasnjuje organizacijsko shemo državne uprave, kakor konkretne pravne odnose, ne bom posebej govoril o teh vprašanjih, želel bi poudariti samo nekatere najvažnejše značilnosti organizacije državne uprave, predvsem zvezne.

Državni sekretariati se upostavijo na področjih, kjer je zvezna pristojnost tako obsežna, da zahteva močan in zelo samostojen organ državne uprave. Tu gre predvsem za tista področja, kjer je potrebno v večji ali manjši meri enotno vertikalno povezovanje služb, bodi da gre za operativno uveljavljanje določenih politike, bodi za zagotovitev kontrole nad zakonitostjo. Državni sekretariat in odbori se upostavijo z zakonom, vtem ko se zvezni organi uprave ustanove v uredbami Zveznega izvršnega sveta, pri čemer je za nekatere potrebna naknadna odobritev Ljudske skupščine. S tem smo že posebej poudarili in zagotovili samostojnost državnega sekretariata oziroma odbora. Visoka stopnja samostojnosti teh upravnih organov je nujno potrebna zato, da bi lahko prevzeli vso odgovornost pred Zveznim izvršnim svetom in pred Zvezno ljudsko skupščino za delo določenih najvažnejših upravnih služb, važnih za vso državo. Državni sekretariati samostojno — v okviru smernic Zveznega izvršnega sveta — izdajajo pravilnike, naredbe, upravne napotke in druge predvidene pravne akte.

Glede na takšen značaj državnih sekretariatov uvaža zakon razen funkcij državnega sekretarja tudi funkcijo državnega podsekretarja kot namestnika državnega sekretarja. Razen tega zakon predvideva, da so lahko na položajih državnega sekretarja in državnega podsekretarja tudi ljudski poslanci. Zakon v tem oziru torej ne obvezuje, pač pa podpira možnost. V zakonu smo hoteli s tem predvsem poudariti izrazito politično odgovornost teh upravnih položajev, razen tega pa je praksa pokazala, da je v nekaterih primerih res potrebno postavljati na takšne visoke upravne položaje tudi ljudske poslance. Razumljivo je, da za pomočnike

državnih sekretarjev in ostale upravne uslužbence še zmeraj velja načelo, da ne morejo biti ljudski poslanci.

Analiza je pokazala — če imamo pred očmi takšen značaj državnih sekretariatov — da sta nam razen državnih sekretariatov za posle narodne obrambe ter za zunanje in notranje zadeve potrebna še državni sekretariat za finančni promet. V skladu s tem predlagani zakon o zveznih organih uprave predvideva ukinitve sedanjih dveh državnih sekretariatov za narodno gospodarstvo ter za splošno upravo in proračun in upostavitve dveh omenjenih novih državnih sekretariatov.

Z enakim položajem in enakimi pooblastili se praviloma upostavijo v zvezni upravi tudi komisije, s to razliko, da izdajajo komisije odloke kot kolektivni organi in da so njihovi člani predstavniki tistih samostojnih upravnih organov in pooblaščenih družbenih organizacij, katerih delo komisije koordinira. Komisije se torej v glavnem ne ukvarjajo s samostojnimi operativnimi posli, marveč sprejemajo obvezne sklepe za delo drugih samostojnih upravnih organov. Razume se, da je lahko ne glede na to sam predsednik komisije z zakonom ali predpisom Zveznega izvršnega sveta pooblaščen, da samostojno opravlja določene upravne posle iz splošne pristojnosti komisije kot upravnega organa.

Predlagani zakon o zveznih organih uprave predvideva samo en komite v zvezni upravi, to se pravi komite za zunanjo trgovino. Razpravljali smo sicer tudi o možnosti, da bi ustanovili komite za promet. Skupna komisija in Zvezni izvršni svet pa sta se postavila na stališče, da so to tako raznolički posli, da komite na tem področju ne bi mogel bistveno prispevati k napredku posameznih področij prometa. Tu bo za zdaj bržčas koristnejši in učinkovitejši — razen zelo samostojnih direktij oziroma uprav, ki stoje na čelu posameznih prometnih panog — sekretariat Zveznega izvršnega sveta, ki bo nudil samostojnim direktijam in upravam potrebno upravno pomoč, spremljal njihovo delo, skrbel skupaj z drugimi odgovornimi organi za potrebno koordinacijo, predlagal Zveznemu izvršnemu svetu ustrezna poročila in predloge ter v okviru svojih pooblastil samostojno izpolnjeval upravne naloge, ki niso v pristojnosti direktij in uprav. Če pa bi seveda praksa pokazala, da takšen organ ne zadostuje, bi lahko poskali tudi drugačen izhod.

Tretja kategorija organov državne uprave bi bili sekretariati Zveznega izvršnega sveta. Takšne sekretariate smo imeli v našem upravnem sistemu tudi doslej. Toda njihov značaj je bil nekoliko drugačen, kakor je predvideno s predlaganimi zakoni. V dosedanjih praksi so bili ti sekretariati predvsem notranji strokovni organi Zveznega izvršnega sveta, notranji v tem smislu, da

so pretežno samo pripravljali gradivo in predpise za Zvezni izvršni svet, vtem ko sami niso bili odgovorni za stanje na določenem področju uprave in tudi niso imeli takšnih pooblastil, da bi lahko samostojno uveljavljali ustrezne ukrepe. Novi zakon o državni upravi daje tem sekretariatom znatno večjo samostojnost v njihovem delu in nudi pravne instrumente, ki so jim potrebni za opravljanje poslov, za katere so odgovorni.

Sekretariate Zveznega izvršnega sveta bi upostavili na tistih upravnih področjih, kjer je zvezna uprava pristojnost razmeroma majhna in kjer niso potrebne takšne enotne službe, ki bi zajemale širša področja družbenega življenja. Razen tega gre tu tudi za področja, kjer se težje dela prenese z državne uprave na razne organe družbenega upravljanja in samoupravljanja, začeni od delavskih svetov in ljudskih odborov do svetov zbornic in združenj.

Zvezni izvršni svet je tudi na teh področjih odgovoren glede zagotovitve enotnosti sistema, kakor tudi glede izpolnjevanja splošnih načel, določenih z zveznimi predpisi. Glede na takšno prepletenost pristojnosti na tem področju je vsekakor potrebno, da so zvezni organi na tem področju čvrsteje povezani z Zveznim izvršnim svetom. Sekretariati v izvršnih svetih torej ne morejo imeti tiste stopnje samostojnosti, ki jo daje ustavni zakon državnim sekretariatom, marveč delajo strogo v okviru pooblastil, ki jim jih dajejo predpisi Zveznega izvršnega sveta. V tem okviru pa so samostojni in odgovorni za stanje v ustreznih upravnih panogah. V načelu so ti sekretariati upravne ustanove enakega tipa kakor državni sekretariati toda z relativno manjšim delovnim področjem in omejenimi pooblastili. Njihova naloga je, da spremljajo stanje stvari, da posredujejo v okviru svojih pooblastil in da predlagajo Zveznemu izvršnemu svetu osnutke predpisov in ukrepov, kadar nastane takšna potreba.

Razen tega so zelo važne tudi njihove funkcije na liniji zagotovitve strokovne pomoči nižjim organom uprave. Tu se mora njihova pobuda nasloniti tudi na živ človeški kontakt ter sodelovanje z republiškim in krajevnimi organi uprave, kakor tudi na razne oblike neobveznih posvetovanj, strokovnih nasvetov itd., kar bo mnogo pripomoglo, da ti organi naše uprave ne bodo samo oblast, marveč strokovni pomočnik in svetovalec. S takšnimi metodami dela lahko nedvomno zelo mnogo storimo v smeri napredka našega upravnega aparata in strokovnega aparata raznih družbenih samoupravnih ustanov in organizacij, kakor tudi v smeri njihovega neformalističnega, živga in gibčnega sodelovanja in povezanosti.

Ne bom vas utrujal z naštevanjem posameznih sekretariatov in njihovih delovnega področja, ker v tem oziru besedilo zakona in obrazložitev zadostuje. (Nadaljevanje na 4. strani)

LETOŠNJI OSNUTEK DRUŽBENEGA PLANA LRS

Dvig industrijske proizvodnje za 7%

V republiškem zavodu za gospodarsko planiranje končujejo te dni osnutek družbenega plana LRS za leto 1956. Osnutek plana bodo predložili v proučitev Izvršnemu svetu Slovenije, zatem pa bo o njem razpravljala na svojem prihodnjem zasedanju Ljudska skupščina LRS.

Osnutek družbenega plana naše republike za tekoče leto je, kot zvezni plan, usmerjen k stabilizaciji tržišča in vsega našega gospodarstva. Po predlogu omenjenega plana bo industrijska proizvodnja v naši republiki predvidoma narasla za okoli 7 % v primerjavi z lanskim letom. Porast industrijske proizvodnje je sicer manjši kot v minulem letu, vendar pa še vedno zelo pomemben.

Industrijska proizvodnja se bo povečala zaradi boljšega izkoriščanja obstoječih kapacitet, prav tako pa tudi s tem, ker so lani pričele obratovati na področju Slovenije nekatere nove tovarne oziroma obrati, ki bodo šele v letošnjem letu dali ustrezne izdelke v polni meri. Predvsem je tukaj mišljena nova tovarna rotopapirja v Vidmu pri Krškem, rudnik lignita v Velenju in tovarna gline in aluminija v Kidričevem. V Krškem bodo proizvodnjo približali zmogljivosti te tovarne, v velenjskem premogovniku pa bodo — kot predvidevajo — povečali proizvodnjo premoga na 1 milijon 350.000 ton, s čimer se bo ta premogovnik po količini nakopanega premoga povzpela v Sloveniji na prvo mesto.

Ob koncu leta bo zmogljivost tega rudnika še večja, toda njegovih kapacitet ne bodo mogli povsem izkoristiti, ker za sedaj primanjkuje stanovanj za rudarje. Večje količine nakopanega lignita bodo zlasti pomembne zaradi nove termoelektrarne v Šoštanju. V Kidričevem bodo proizvedli po predlogu družbenega plana okoli 12.000 ton aluminija, medtem ko so lansko leto uspeli izgotoviti nekaj več kot 8000 ton.

K temu bodo predvsem pripomogli novi elektroenergetski viri, ki jih te dni spuščamo v pogon, saj je znano, da elektrizira v Kidričevem uporabljata velike količine električne energije za svoje obratovanje. Razen dveh agregatov hidrocentrale v Vuhredu na Dravi in povečanja zmogljivosti termocentrale v Trbovljah bo maja pričela obratovati največja kalorična elektrarna v naši ožji domovini — v Šoštanju. Računajo, da se bo z rednim obratovanjem omenjenih energetskih virov stanje tako poboljšalo, da bodo lahko v Kidričevem proizvajali aluminij v vseh razpoložljivih pečeh.

Ker so nekatere tovarne v minulem letu izvedle rekonstrukcije, se bo letos njihova proiz-

vodnja temu ustrezno povečala. Med te tovarne sodi n. pr. obrat za proizvodnjo umetnega usnja v Slovenskih Konjicah ter usnjarna v Smartnem pri Litiji, ki je pričela predelovati kožuhovino, ki jo uporabljajo pri izdelovanju posebnih vrst čevljev. V letošnjem letu bodo že tudi novi obrati, ki so jih zgradili s pomočjo posebnega sklada za gospodarsko pomoč Primorski, Kočevski in Dolenjski, prispevali k večji gospodarski moči naše republike. Nekatere tovarne in obrate predvidevajo nadaljnjo rekonstrukcijo. V ta namen postavljajo ustrezne laboratorije. Predvidena rekonstrukcija nekaterih podjetij bo namenjena predvsem preusmeritvi proizvodov za široko potrošnjo, prav tako pa tudi artiklov, ki so pomembni za naš izvoz.

Od vseh industrijskih panog predvidevajo največje povečanje v industriji papirja, ki bo v celoti presegla lanskega proizvodnjo za 23 %. Proizvodnja električne energije in industrijske gume bosta narasli za 21 %. K temu povečanju bo prispevala predvsem tovarna »Sava« v Kranju, ki je pričela v novem obratu v Strazlišču izdelovati večje količine pnevmatik. Elektroindustrija bo povečala proizvodnjo za 16 %, predvsem izdelke za široko potrošnjo, kot so radijski aparati, hladilniki in štedilniki. Podjetje »Nafta« v Lendavi bo predvidoma zagotovilo

našemu gospodarstvu okoli 10.000 ton nafte več, kot je znašala proizvodnja v minulem letu.

Indeks proizvodnje sredstev za delo bo znašal 98, reprodukcijskega materiala 108 in široke potrošnje 116. Za industrijsko proizvodnjo v letošnjem letu je značilna močnejša usmeritev na izdelke široke potrošnje.

Gradbeništvo pa predvideva zmanjšanje svoje dejavnosti za okoli 10 %. Sprito omejitve gradnje industrijskih in drugih večjih objektov se bodo gradbeništvo podjetja morala usmeriti predvsem na stanovanjsko gradnjo, za katere je letos namenjeno več sredstev. V zvezi s tem bo zaposlenih v gradbeništvu manj delavcev. Število delavcev v industriji se predvidoma tudi ne bo dvignilo.

V kmetijski proizvodnji določa republiški družbeni plan za tekoče leto povečanje ravni za 1 %. Kmetijstvo ne računa na znatnejše povečanje proizvodnje, ker je bila v letu 1955, letina nadpovprečna in zato močnejše povečanje ne bi bilo realno. Zlasti je bila ugodna sadna letina, ki je skupno proizvodnjo kmetijskih pridelkov s tem znatno povečala.

Pomembno za naše gozdno bogastvo je štednja gozdov. Predlog družbenega plana predvideva na področju Slovenije zmanjšanje izkoriščanja gozdov za 5 %, kar je vsklajeno z zveznim družbenim planom.

Ekspoze Edvarda Kardelja

Včeraj v Skupščini

(Nadaljevanje z 2. strani)

Zelel bi samo pripomniti, da morajo biti po zakonu na čelu sekretariata sekretarji s položajem državnih podsekretarjev ali pomočnikov državnih sekretarjev. V četrti kategoriji zveznih organov državne uprave so: uprave, direkcije, inspektorati in upravne ustanove, to se pravi zavodi, inštituti in podobno. Vse te ustanove imajo lahko večja ali manjša pooblastila, višji ali nižji položaj v mehanizmu državne uprave, vedno pa so pristojne samo za posle in naloge, ki so jim izrecno določene s predpisi. Tu se v primerjavi s dosedanjim stanjem pravzaprav nič ne spremeni. Le položaj in pooblastila teh organov, kakor tudi njihovi odnosi nasproti izvršnemu svetu bodo odslej natančneje določeni in bolje urejeni.

In naposled, zakona predvidevata kot posebno kategorijo zveznih upravnih organov komisije, in sicer za tiste konkretne, s predpisi fiksirane naloge, pri katerih je potrebno kolektivno obravnavanje, a tam, kjer se zahteva širše in stalno strokovno posvetovanje, pa so predvideni strokovni sveti.

Na istih načelih bomo gradili tudi upravo v ljudskih republikah, v osnovi pa tudi upravo ljudskih odborov. V ljud. republikah so vzporedno z državnimi sekretariati predvideni tudi sveti kot kolektivna izvršna telesa s pooblastilom državnih sekretariata, kar mimogrede rečeno — z nekaterimi manjšimi dopolnitvami — samo potrjuje sedanje stanje. Republiški sveti se osnujejo na področjih, kjer je uveljavljeno družbeno upravljanje.

Na splošno v vseh teh organizacijah sprejemamo, o katerih

sem govoril, ni bistvenih načelnih sprememb, razen da smo upostavili sekretariate izvršnih svetov, katerih fiziognomija se je bistveno izpremenila.

V razpravi je bilo slišati mnenja, da ne bi bilo treba upostaviti sekretariata Zveznega izvršnega sveta, marveč da bi raje povečali število državnih sekretariata. Skupna komisija in Zvezni izvršni svet pa sta se postavila na stališče, da te teze ne bi kazalo sprejeti, predvsem glede na bistvene razlike v značaju poslovanja in pooblastil na posameznih področjih državne uprave, o čemer sem prej govoril.

Praksa seveda lahko v prihodnje pokaže, da se lahko ta ali oni državni sekretariat spremeni v sekretariat ali ta ali oni sekretariat v državni sekretariat, kolikor bi se znatneje spremenile pristojnosti zveznih upravnih organov na določenih področjih uprave. Konkretna analiza nalog pa kaže, da v sedanjih razmerah predlagana porazdelitev zveznih in upravnih organov najbolj ustreza potrebam prakse.

Razen tega bi upostavitve večjega števila državnih sekretariata na tistih upravnih področjih, kjer so zvezne pristojnosti razmeroma manjše, povzročila tudi splošno zmanjšanje pomena in samostojnosti državnih sekretariata kot upravnih organov, kar bi nasprotovale nalogam, zaradi katerih smo se odločili za sedanje organizacijske ukrepe, bodi avtomatično okrepitev raznih resorsov upravnih linij in tehnokratskih teženj, kar bi lahko znatno škodovalo naši usmeritvi in razvijanju organov družbenega upravljanja in samoupravljanja ter na njihovo vertikalno povezovanje.

nim usposabljanjem za učinkovitejši boj proti raznim negativnim pojavom v našem družbenem življenju. V prihodnjih mesecih — in sicer čimprej — bomo morali izdati še nekaj pomembnih predpisov. Rad bi opozoril zlasti na nekatere izmed njih.

Predvsem bomo morali izdati uredbo o organizaciji Zveznega izvršnega sveta. Ni dvoma, da bo treba — v duhu zakonov, ki so zdaj pred ljudsko skupščino — tudi tu uveljaviti nekatere spremembe v notranji organizaciji in metodah dela. Izvršni svet bo s krepitvijo uprave znatno razbremenjen cele vrste upravnih poslov, da se bo lahko v večji meri posvetil svojim glavnim nalogam.

Njegovi odbori, ki so bili najbolj obremenjeni s upravnimi vprašanji, bodo postali še v večji meri kakor doslej samo notranje metode dela izvršnega sveta in zato se bodo lahko bolj diferencirali oziroma formirali po konkretnih potrebah in nalogah. Hkrati bo treba tudi bolj razviti notranjo individualno razdelitev dela in osebne odgovornosti, ki bo omogočila, da bo Zvezni izvršni svet v živahnejšem in neposrednejšem stalnem kontaktu tako z vsemi organi zvezne uprave kakor tudi z drugimi družbenimi organi in organizacijami.

Druge naloge, ki nas čaka, je reorganizacija bančnega sistema, ki nikakor več ne ustreza našemu sedanjemu gospodarskemu sistemu in politični organizaciji družbe. Nedvomno se bomo morali odločiti za večjo diferenciacijo bank, pri tem pa seveda obdržati hkrati njihovo medsebojno povezanost ter popolno kontrolo centralnega emisijskega in kreditnega zavoda. Hkrati z reorganizacijo tega bančnega sistema, in sicer bržčas prav v okviru tako reorganiziranega bančnega sistema, moramo zagotoviti tudi bolj intenzivno vsakodnevno družbeno kontrolo in revizijo nad stanjem družbene imovine in gospodarskim poslovanjem ne glede na to, kakšni organi upravljajo to imovino.

Nadaljnje proučevanje v skladu z izkušnjami zadnjih let zahtevajo tudi predpisi o gospodarskih zbornicah in združenjih. Čeprav je v teh organizacijah še mnogo pomanjklivosti, vendar so se organizacije te vrste že uveljavile kot zelo pomembni činitelji v koordinaciji in usmerjanju gospodarske dejavnosti samostojnih organov upravljanja v gospodarstvu. Izkušnje kažejo, da lahko družba zaupa tem organizacijam široke naloge, toda s tem, da je treba hkrati na ustrezen način zagotoviti glede določenih odlokov širšega družbenega pomena močnejšo kontrolo in sodelovanje Zveznega izvršnega sveta oziroma zveznih upravnih organov. Cilj teh predpisov naj bo torej, da bi v teh demokratičnih samoupravnih organizacijah v polni meri vskladili pobudo in potrebe delavskih svetov in gospodarske prakse na

eni, s koristmi družbene skupnosti kot celote na drugi strani.

Za uveljavljanje splošnih načel zakonov, ki jih danes obravnavamo, je tudi potrebno, da uveljavimo kmalu zakon o splošnem upravnem postopku, ki smo ga v glavnem že pripravili, kakor tudi zakon o veljavnosti predpisov, ki naj zaokroži sistem norm in pravnih instrumentov, ki bodo zagotovili izpolnjevanje zakonov, družbenih planov in drugih predpisov, skratka polno uporabo načela zakonitosti na splošno.

Čimprej moramo uveljaviti tudi zakone o državnih in sploh o javnih uslužbencih. Na tem področju pri nas, ali sploh nimamo predpisov ali pa veljajo zelo zastareli predpisi, ki so v veliki meri ovira v koordiniranih in organiziranih naporih za napredek javnih služb in za zboljšanje dela uslužbencev.

Ko govorimo o novih predpisih, seveda ne mislim na nekatere spremembe odnosov v upravnem aparatu med ustreznimi predstavniškimi telesi, fiksirane z našo Ustavno. Očitno pa je, da je družbena skupnost kot celota najbolj neposredno zainteresirana na tem, da bo na pr. tudi uprava ljudskega odbora strokovno in organizacijsko sposobna izpolniti naloge, ki jih izvirajo iz predpisov in odlokov zveznih in republiških državnih organov. Z novimi predpisi bomo morali zagotoviti, da bodo zvezni in republiški organi uprave mogli in morali skrbeti za strokovno usposabljanje in napredek vseh upravnih organov v določenih panogah uprave, tj. do občinskih ljudskih odborov. V tem smislu bo bržčas potrebno upostaviti enotnejši sistem kvalificiranja, napredovanja in ocenjevanja uslužbencev ter zagotoviti učinkovitejšo kontrolo glede sistematizacije delovnih mest in zakonitosti dela upravnega aparata na splošno.

To so za prihodnjih nekaj mesecev vsakomur naše glavne naloge v zvezi z izgradnjo našega političnega sistema. Seveda te naloge niso edine. Zvezni izvršni svet meni, da bo izglasovanje zakona o državni upravi in zakona o zveznih organih državne uprave, kakor tudi skorajšnje sprejetje državnih zakonov in predpisov, o katerih sem malo prej govoril, zelo pomemben prispevek k napredku na odpravi pomanjklivosti v našem družbenem življenju, o katerih je bilo zadnje čase govora na raznih sestankih političnih organizacij, predvsem na zadnjem plenumu Zveze komunistov in Socialistične zveze delovnega ljudstva Jugoslavije, s tem pa tudi činitelj okrepitev tistega političnega družbenega temelja, na katerem gradimo politični mehanizem naše socialistične demokracije.

Po ekspozi podpredsednika Zveznega izvršnega sveta Edvarda Kardelja je Zvezni svet sprejel predlog zakona o državni upravi in zakona o zveznih organih uprave.

Zvezni svet Zvezne ljudske skupščine je na včerajšnji dopoldanski seji sprejel deklaracijo o priznanju statusa stalne nevtralnosti Avstrije, zakon o pravicah nosilcev »Partizanske spomenice 1941« in temeljni zakon o filmu.

V poročilu Odbora za zunanje zadeve je njegov tajnik Lazar Mojsov med drugim rekel, da se naša ljudska skupščina z izglasovanjem deklaracije o priznanju statusa stalne nevtralnosti Avstrije še enkrat na konkreten način pridružuje tistim naporom, ki so privedli po več letih do sklenitve avstrijske državne pogodbe in priznanja neodvisnosti Avstrije.

»Naša država,« je rekel tovariš Mojsov, »je tudi doslej dala mnoge prispevke k stvari zmage in neodvisnosti avstrijskega naroda v vseh fazah pogajanj za sklenitev državne pogodbe ter podpirala stvar neodvisnosti Avstrije. To je prišlo zlasti do izražaja med obiskom avstrijskega ministra v Beogradu in tov. Koče Popovića na Dunaju. S tem parlamentarnim dejanjem se podaljšuje ta naša politika podpiranja neodvisnosti Avstrije.

S takšno našo politiko smo hkrati pripomogli tudi k razvijanju prijateljskih stikov dobrih sosedov med našo deželo in Avstrijo. Zdej, po priznanju neodvisnosti Avstrije, se odpirajo široke perspektive za sodelovanje med sosednima deželama na vseh področjih, zlasti v gospodarskem oziru. Zdej na tej poti razvijanja vestranskega sodelovanja Avstrije ne bodo več ovirale razne obveznosti in dogovori iz prejšnjih časov, ko se ni bila neodvisna.

»Lahko upamo,« je rekel tov. Mojsov, »da bo tudi avstrijsko vladno v razvijanju teh vestranskih odnosov in obravnavanju vseh konkretnih vprašanj, ki jih bodo ti odnosi v prihodnje postavljali na dnevni red, vodil duh prijateljstva in vestranskega sodelovanja z našo državo, ki je toliko prispevala k priznanju

upravičenih mednarodnih zahtev Avstrije.

Zvezna ljudska skupščina je ena prvih skupščin, ki bo odobrila to parlamentarno dejanje, s katerim država prevzema nekatere obveznosti, ki so v popolnem skladu z našo miroljubno politiko.

NAD 20.500 NOSILCEV »PARTIZANSKE SPOMENICE«

Ko je član Zveznega izvršnega sveta Velimir Stojnić obrazložil osnutek zakona o pravicah nosilcev »Partizanske spomenice 1941«, je navedel podatke iz ankete, organizirane lani med nosilci spomenice. Vseh nosilcev spomenice je 20.621, na anketo pa jih je v celoti odgovorilo 18.208, in sicer 16.374 moških in 1834 žensk. Na anketo sploh ni odgovorilo ali pa je odgovorilo nepopolno 2413 nosilcev spomenice in zato niso prišli v poštev.

Anketa je pokazala, da je največ nosilcev spomenice izpod 45 let starosti (13.739). Izmed nosilcev spomenice, ki jih je zajela anketa, jih je 6238 izjavilo, da so zdravi, 11.970 ali 65,7% pa jih je odgovorilo, da so bolni. Med nosilci spomenice je 3837 vojaških vojni invalidov. Uslužbenec je največ, in sicer 12.018, delavec 1356, pripadnik samostojnih poklicev 2385, vzdrževanec 1287, zadržanec 404, delodajalec 4 itd. Po šolski izobrazbi je stanje med nosilci naslednje: brez šolske izobrazbe 1819, z osnovno šolo 6245, z nepopolno srednjo šolo 6480, s popolno srednjo šolo 1682, s fakulteto 726, vojaške šole pa jih je končalo 880.

Z novim zakonom se dosedanje pravice nosilcev, določene v zakonu iz leta 1946, ne zožijo, niti ne ukinejo ali razširijo, marveč se samo natančno določijo pravice in jasneje formulira postopek glede njihove uporabe. Treba pa je omeniti, da se z novim zakonom prikratk povsem določeno formulirajo pravice do zdravstvene zaštite nosilcev spomenice, in sicer tako, da je v zakonu določeno, da imajo pravico do vseh oblik zdravstvene zaštite, predvidene za delavce in uslužbence v zakonu o njihovem zdravstvenem zavarovanju ne glede na prejšnje zavarovanje in druge s tem zakonom predvidene pogoje. Kar najbolj je tudi poenostavljen postopek v uporabi zdravstvene zaštite.

DRUŽBENO UPRAVLJANJE FILMSKIH PODJETIJ

Ko je član Zveznega izvršnega sveta Krsto Crvenkovski pojasnjeval osnutek temeljnega zakona o filmu, je poudaril pomen družbenega upravljanja na področju filmske proizvodnje. Oporil je na to, da predvideva zakon razen organov delavskega upravljanja še posebne filmske svete kot organe družbenega upravljanja. Te vrste svete imenujejo ustanovitelji podjetij. Filmski sveti bodo imeli tri najpomembnejše funkcije: sestavljali bodo programe proizvodnje filmov, odobrvali scenarije za filme in potrjevali imenovanje direktorjev in režiserjev filmov ter določali pogoje, nanašajoče se na idejno, umetniško, kulturno in vzgojno stran scenarijev ob razpisu natečajev.

Ko je govoril o podjetjih, ki se ukvarjajo s prometom s filmi, je tovariš Crvenkovski med drugim dejal, da je povsem upravičena kritika in javnosti in tisku, naperjena proti nerepertarjski politiki podjetij za promet s filmi. Mnoga pomembna in velika dela svetovne kinematografije so ostala našim ljudem nedostopna. V tem oziru imamo tudi nekatere objektivne težave. Ker so najboljšimi filmi najdražji, nimamo vedno dovolj sredstev za nakup dobrih filmov. Večina pomanjklivosti v naši repertoarski politiki pa je subjektivnega značaja. Zato zakon tudi predvideva kot posebne organe družbenega upravljanja v podjetjih za promet s filmi svete za izbiro filmov. Ti sveti, je rekel tovariš Crvenkovski, bodo morali posvetiti veliko pozornost odkupovanju filmov in spremljati proizvodnjo kinematografije na svetu.

Zvezni svet je sprejel tudi dopolnilo čl. 168 zakona o zveznih poslancih, po katerem preneha mandat, če je zvezni poslanec obsojen na zaporno kazen nad šest mesecev.

Devizni tečaji

Na rednem sestanku so bili dne 23. marca 1956 zaključki po naslednjih tečajih:

DM 127.000,	133.545,45	FFrs —	370,
Sfrs 35.000,	—	Lit Gor. 265,	—
Estg —	1880,	obr. dol. Avstr. 2200,	—
obr. dol. Dan. —	730,	obr. dol. Fin. 740,	—
obr. dol. Tur. —	480,	obr. dol. Braz. 180,	—
obr. dol. Parag. —	537,	obr. dol. Urugvaj 661,	—
ZSSR —	632,	obr. dol. CSR 818,	—

Opomba: Stevilke pomenijo: 1. tečaj v Ljubljani, 2. tečaj v Zagrebu. Zaradi tehničnih ovir srednjih tečajev nismo prejeli.

Zaradi velikega povpraševanja po devizah in sorazmerno majhne ponudbe so bili na današnji redni seji stanku tečaj sicer nekoliko višji, toda obračunski določili Brazilije, Finske, Urugvaja in CSR so bili v največjem razmerju na amer. dol. zaključeni po še vedno nizkem tečaju.

Promet je bil malo zadovoljiv.

KOMBINACIJA SAMOSTOJNIH UPRAVNIH ORGANOV Z IZVRŠNIMI SVETI NAJBOLJE USTREZA NAŠIM RAZMERAM

Nekdanja ostra resorna razdelitev državne uprave vobče se zadnja desetletja na vsem svetu čedalje bolj spreminja, omejuje in zamenjuje oziroma dopolnjuje s celo vrsto raznih koordinacijskih organov in kolektivnih politično-izvršnih teles. Takšno novo organizacijo je narekovalo predvsem čedalje večje podružbljanje proizvodnih sredstev ter razne funkcije v gospodarstvu in ostalih panogah družbenega življenja. To velja celo za kapitalistične države, kaj šele za socialistično deželo, kakršna je Jugoslavija s tako razpredenim omrežjem raznih družbenih samoupravnih organov. Naloge naših izvršnih svetov kot kolektivnih izvršnih organov ljudskih skupščin niso samo regulativnega značaja — takšne naloge še bolj kakor doslej prehajajo na samostojne organe uprave — marveč zajemajo mnogo širša področja družbenega upravljanja gospodarstva in družbenih odnosov vobče, tu pa je potrebno kolektivno odgovorno izvršno telo, ki bi ga klasična resorna notranja razdelitev samo ovirala pri izpolnjevanju njegovih nalog v smeri boja za uveljavljanje določene politike, kakor tudi na področju koordinacije in usmerjanja.

Zato kombinacija samostojnih upravnih organov z izvršnimi sveti kot kolektivnimi političnimi izvršnimi telesi, ki so jim upravni organi neposredno odgovorni za svoje delo, najbolj ustreza našim razmeram.

Mi smo si prizadevali, da bi iz prakse povzeli povsem določene sklepe glede obsega poslov s posameznih upravnih služb in da bi na tej podlagi v zakonu sistematizirali upravne organe v skladu z njihovo pristojnostjo in vlogi. Od tod tudi razlika v nazivih in načinu formiranja posameznih upravnih organov. S tem vnašamo v ves upravni mehanizem mnogo več reda in sistema, hkrati pa ves ta mehanizem obdrža tisto gibčnost in tisto sposobnost za nadaljnji razvoj, ki sta nujno potrebna, če želimo preprečiti, da nam kaka toga upravna organizacija ne bi postala ovira v nadaljnjem razvoju socialističnih odnosov oziroma v stalnem vsklajevanju posameznih političnih oblik s pridobitvami v razvoju proizvodnih sil in socialistične družbene zavesti.

Ob uporabi načel zakona o ureditvi uprave mora sestava republiške uprave v celoti ustrezati zvezni upravi, kolikor razlike v pravicah in nalogah federacije oziroma ljudske republike ne zahtevajo ustrezne dopolnitve oziroma spremembe. Uprava okrajnega ljudskega odbora bo razen upravnih organov, ki jih ustanovi ljudski odbor, samostojno v skladu s potrebami in posebnostmi posameznega okraja neogibno obsegala tiste upravne organe oziroma sekretariate, ki zagotavljajo opravljanje poslov iz izključne pristojnosti federacije ter poslov splošne koristi za federacijo oz. ljudsko republiko

Plenum CK Ljudske mladine Srbije

Predsedstvo CK Ljudske mladine Srbije je sklicalo za 30. marec razširjeni plenum CK. Na dnevnem redu bodo prešli problemi ljudske mladine na vasi in izpolnjevanje nalog ljudske mladine v zvezi s VI. plenom Centralnega komiteja Zveze komunistov Jugoslavije.

Letalski promet CSR—Jugoslavija

Potniško letalo češkoslovaškega »Aeroflota«, s katerim je bil v četrtek upostavljen redni potniški promet med Češkoslovaško in Jugoslavijo, je odletelo včeraj dopoldne nazaj v Prago. Z letalom je odpotovala tudi jugoslovanska delegacija pod vodstvom direktorja uprave civilnega letalstva Batriča Jovanovića.

Investicijska dela jugoslovanskih podjetij na tujem

Jugoslovanska podjetja so lani sklenila pogodbe o investicijskih delih in drugih storitvah na račun tujih partnerjev in skupni vrednosti nad 41 milijonov dolarjev. Največja vrednost teh del se nanaša na ladjestvo in gradbeništvo. Tako so ladjestvo sklenile pogodbo o pošiljki sedmih trgovskih ladij po deset tisoč ton. Zdej pripravljajo gradnjo desetih manjših ladij za Burmo v vrednosti 800.000 dolarjev.

Predstavnštva zunanjetrgovinskih zbornic v tujini

Na nedavni seji upravnega odbora Zvezne zunanjetrgovinske zbornice so sklenili za 1956. odobriti denarna sredstva skupnosti

izvoznih podjetij »Ingra« za finansiranje devetih stalnih delegatov na trgih Azije, Afrike in Južne Amerike, ki bodo proučevali možnosti za prodajo investicijske opreme in drugega blaga na teh trgih. Lani je imela skupnost »Ingra« 12 komercialno tehničnih delegatov, in sicer v Burmi, Indiji, Pakistanu, Siriji, Libanonu, Egiptu, Etiopiji, Braziliji in Argentini.

V nekaterih okrajih zavračajo izvolitev potrošniških svetov

Podatki trgovinskih zbornic kažejo, da v nekaterih okrajih zavračajo volitve potrošniških svetov zaradi nezadostne zainteresiranosti ljudskih odborov in družbenih organizacij. V Srbiji je bilo na primer januarja sprejetih 238 predlogov glede izvolitve novih svetov, toda od njih so sprejeli samo 17 odlokov. Ljudski odbori v šestih okrajih Hrvatske sploh niso sprejeli odlokov o ustanovitvi svetov.

Do srede februarja je bilo v Srbiji, Sloveniji, Makedoniji in Crni gori ustanovljenih 590 potrošniških svetov. Opaziti je, da so največ teh svetov ustanovili pri prodajalnah. Potrošnike zlasti zanima poslovanje gospodarskih organizacij za promet s kmetijskimi pridelki, pri katerih so po nepopolnih podatkih ustanovili nad 200 svetov. Malo pa je potrošniških svetov v grosističnih trgovskih podjetjih.

Ustanovitev Združenja podjetij mlinске industrije

Predstavniki več ko dve sto industrijskih mlinov iz vse države so sklenili včeraj v okviru

Zvezne industrijske zbornice ustanoviti svoje združenje, Zdrženje mlinске industrije bo, poudarjajo, omogočilo uspešnejše obravnavanje zamotane problematike tega dela naše živilske industrije. Razen tega sodijo, da bo Združenje dalo več možnosti za sodelovanje širšega kroga predstavnikov svetov pri odločanju o skupnih problemih mlinске industrije.

Francoski generalni konzul na obisku v Kopru

Včeraj dopoldne je prispel v Koper na vladnostni obisk francoski generalni konzul v Zagrebu G. Henri Bolle. Sprejel ga je podpredsednik OLO Franc Klobučar in se z njim nekaj časa pristrčno razgovarjal. Pred odhodom iz Kopra je generalni konzul izjavil, da je izkoristil obisk predvsem zato, da bi spoznal kraje, ki sodijo v njegovo delovno območje. Hkrati je rekel, da je zelo navdušen nad lepoto teh krajev. Gospod Bolle je obiskal tudi Piran.

Ladje za Indijo iz naših ladjedelnic

New Delhi, 24. marca (Tanjug). Prometni minister Lal Sastri je v proračunski debati v Spodnji zbornici izjavil, da je Indija zainteresirana na gradnji svojih ladij v jugoslovanskih ladjedelnicah. Razen na to se razgovori z jugoslovansko gospodarsko delegacijo nanašajo tudi na vzpostavitev pomorskega prometa. Pogajanja dobro napredujejo.

Posvetovanje o pisanju kronik iz NOB

V Beogradu je bilo posvetovanje predstavnikov zgodovinskega arhiva CK ZK Srbije, Glavnega odbora Zveze borcev in avtorjev kronik iz NOB. Poudarili so, da je bilo doslej precej storjenega za osvetlitev posameznih momentov iz NOB, da pa je treba posamezna obdobja temeljiteje obdelati in k temu poslu pritegniti več uslužbencev revolucije.

Podpis mednarodnih železniških sporazumov

V Generalni direkciji so včeraj podpisali sporazume o prometu spalnih voz med jugoslovanskimi železnicami in predstavniki Češkoslovaške, Nemčije, Rumunije in Bolgarije. Sporazum s Poljsko bo podpisan naknadno, pogajanja s predstavniki železnice SZ pa bodo nadaljevali prihodnji teden.

Beogradska Narodna knjižnica prejela knjige iz LR Kitajske

Beogradska Narodna knjižnica je dobila od Narodne knjižnice v Pekingu okrog 80 knjig in publikacij, od tega 19 v kitajščini, 6 v francoščini, ostale pa v angleščini. Razen luksuzno opremljene ustave LR Kitajske in del predsednika Mac Ce Tung-a obsega pošiljka tudi znatno število del sodobnih kitajskih pisateljev. Beogradska knjižnica bo na podlagi sporazuma o izmenjavi knjig in publikacij kmalu poslala v LR Kitajsko določeno število knjig o naši državi in dela jugoslovanskih pisateljev.

DNEVNA KRONIKA

SPREHOD PO STAREM DELU MARIBORA

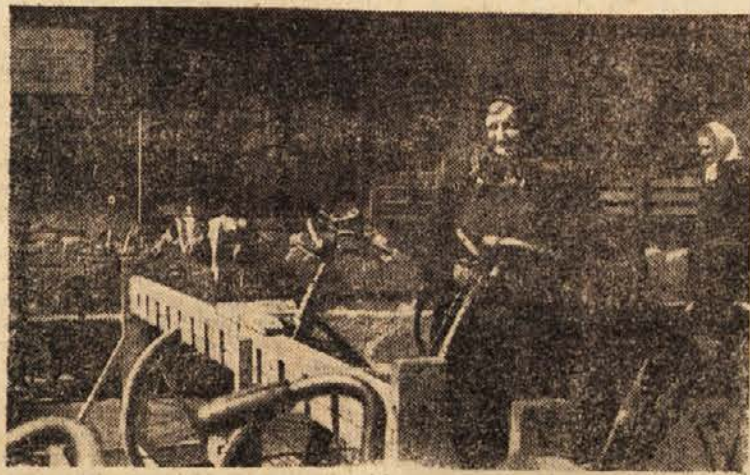
Panorama Lenta

1

tarjih so prižigali luči minoriti, posedali na svojem ortu in pili — vino. Maribor in vino — dve nerazdružljivi podobi preteklosti. V njunem okviru je utripal Lent.

Ni dolgo tega, kar so odpluli zadnji splavarji iz »Pristana« na Lentu. Komaj petnajst let. Zdaj jih ni več. Na Dravi so nastali nepremostljivi jezovi hidroelektrarn. Nekoč pa je mimo »Benetke« splulo letno več ko sedemsto šajk in tisoč splavov. Na njih so potovali rejni lesni trgovci iz Dravske doline, pa Viltužniki, ki so zamudili življenje na splavih, se namakali v vodi in vinu, puščali težko prigarane pare v lent-skih breznicah, raztegovali mehove, peli in jokali, ljubili in umirali. Zdaj so izumrli. V dravske doline ni več »flosarskih« nedelj in hrup na Lentu je utihnil. Z zadnjim splavom, ki je odplul iz »Pristana« po Dravi navzdol, je ugasnilo staro življenje na Lentu. Čas ga je prerasel in ponižal.

vaku, so se sestajali vodilni ljudje osvobodilnega gibanja v Mariboru. Skrivna javka ni bila ni-

»Dvajset let sem tu na Lentu...« je dejala Homečeva mama, ki varuje kolesa pred nekdanjo gostilno na Vojašniškem trgu

problemi: v tesni kuhinji živi šest podnajemnikov, dekleta in moški. Zbrali so se z vseh vetrov. Udobja ne poznajo, zadovoljni so, da imajo streho. Širokogrudna gospodinja se s tem prežoltja in po svoje rešuje stanovanjsko stisko. Toda skupaj s podnajemniki spita v kuhinji še mož in žena z otrokom. Na Lentu rešujejo take zadeve sami.

Stanovanja na Lentu so cene- na, lahko pa tudi prijetna. Pri upokojeni tekstilni delavki Du-hovi je kuhinja prijazna in čista. Ko so s kolegom ostopila, je likala za odovelega soseda. »Ze petindvajset let živim na Lentu. Meni je tu všeč. Hčerka je v blo-kih na Tezmu. Sili me, naj zame-rijam stanovanje, pa me ne pri-pravi do tega. Družbo mi dela dijakinja, ki jo imam na »stano-va-nju, pravzaprav nič ne pogre-šam.«

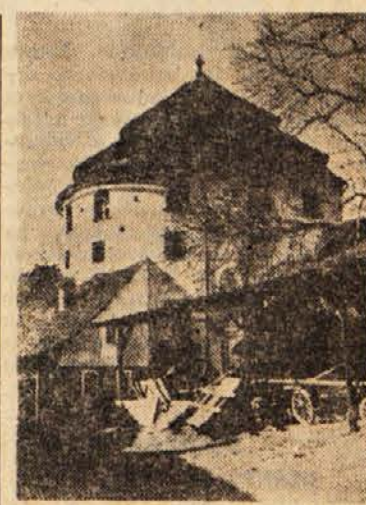
Zjutraj zapuščajo Lent na sto- line delavce; odhajajo v to- varne, trgovine, obrtne delavnice, pisarne. Življenje teče tu natanko tako, kot posod drugje, le tu in tam koga iztiri.

Ta dan so po strmih ulicah prihajali otroci iz šol. Bili so skromno, a skrbno oblečeni, rde-

kdo ostal, ti pa tolčejo po naše. Socialni problemi? Ne bi mogla trditi, da jih je dosti. Nemarne ljudi imamo tudi pri nas. To vam povem, da naši očasi ne delijo prav socialnih podpor. Nemar- nim jaz ne bi dala denarja v roke. Otroke je treba obleči in jim pre- skrbeti hrano. Če je oče pijanec, ga je treba prisiliti, da bo delal, prav tako mater, da bo v redu gospodinja. Kako živim jaz? Dobro. Grem v kino, očasi si privoščim silce žganja. Zdrava sem kot dren. Le malo sem se prehladila, ko sem kidala sneg. Spak se je osul s strehe na moja kolesa.«

Med razgovorom so moški pri- hajali po kolesa, ženske so hotele svoje košare, ta je potreboval vr- v, drugi papir. Homečeva je trgala bloke, zmerjala nerodnje in pri- povedovala: »Za pasom imam kar tri blagajne: bloki po pet dinar-jev so od podjetja, tu je denar za papir, sem notri pa spravim dro- biž, ki ga kdo odrine iz dobre volje. Pozimi me zebe in v za- mem. Delati je treba in gre.«

Mati Homečeva se ne da kar tako.

Sodni stolp na Lentu pred leti. Zdaj je brez strehe in čaka popravila

»Oh, gospa, moj mož ne mara več govedine. Vsak dan jo jemo. Žaleli smo si piščančkov...«

Morda se tu in tam pojavijo tudi kake »frau Kliček und frau Muršec«. Danes jih je sredi mno- žice delovnih ljudi zelo malo, za- to so toliko bolj opazne.

»Alzo nič prima nimajo toti pavri, folk elendige...«

Na tržnici »intervenirajo« tudi socialistična kmetijska in trgo-vska podjetja, pogosto v nasprot- nem smislu, kot bi bila njihova dolžnost. Zal je še vedno tako, da vpliva kmetijskih posestev in za- drug ni dovolj opaziti, zlasti ne v cenah. Zato je tržnica loterija in borza hkrati. Cene nihajo, po- skakujejo in redkokdaj padejo, denarji pa se stekajo v »stihlece« in cekarje, ali v blagajne pod- jetij, kar za potrošnikov žep za zdaj ne pomeni bistvenih razlik.

Tržnica na Lentu je konec koncev barometer, ki napoveduje visok ali nizek tlak v maribor- skem življenju.

5

Motivi z Lenta se že leta in leta vrstijo na razstavih likovnih umetnikov. V galerijah se je Lent udomačil, nima pa sam nobene kulturne ustanove. Upodobili so ga Ante Trstenjak, Ivan Kos, Bo- jan Golja, Slavko Kores, Oto Polak in drugi znani mariborski umetniki. V grafikah, oljih, pla- stikah, akvarelih so ostali odtisi tega »mariborskega Montmartrsa«, kjer sta se pa naselila le dva umetnika. V vlažnih temnih pro- storih si je za Dravo uredil atelje kipar Milan Vojsk, pri trgu pa Gabriel Kolbič.

Na Lentu pogrešajo prosvetnih ustanov. Ljudje bi radi imeli otroško igrišče, za najmlajše

7

Lent: Zapuščen in brez koristi se zdi, »moderemu« meščanu ta del mariborskega mesta; v spotiko je urbanistom in projektantom, v nadlego komunalni blagajni. Staro zidovje zahteva popravil, brez strehe je znameniti sodni stolp.

RAZGLEDNICE Z LENTA

2

V središču Lenta ni več gostiln. Nekoč jih je bilo preveč, kot jih je morda zdaj premalo. Vsaj takih, ki bi bile mestu in turizmu v ponos. Pred leti so namigovali, da bodo v starem »sodnem stolpu« uredili srednjeveško, stilizirano krčmo, pa je doslej ostalo samo pri besedah. Zaradi stolpa so si zgodovinarji in arhitekti še v la- sel. Niso si edini v tem, kakšno »funkcijo« bi mu dali, ko ga bo- do popravili. Nekateri se boje, da bo stolp zaradi teh ugibanj ostal predolgo brez strehe in bo še na- prej prepuščen zobu časa.

Krčme na Lentu imajo svojo povest. Toda take, kot jo ima go- stilna na Vojašniškem trgu, nima nobena. Zato je edina — med vse-

koli izdana in je pomenila žarišče upora sredi starega Lenta.

Gostilna »Pri treh babah«, kot so jo hudomušno imenovali, pa ni podpirala samo partizanov in aktivistov, njen vpliv je segal daleč izven meja starega mesta. Slokanova mama vam bo še danes lahko pokazala pošne nakaz- nice z naslovi številnih koncen- tracijskih taborišč v Nemčiji. Samo v letu 1944 je partizansko oporišče na Lentu poslalo inter- nirancem preko 800 kg živil v 120 paketih. Nihče pa ne bo mogel prešteti vseh tistih, ki so tu našli skrilališče in hrano, preden so zapustili okupirani Maribor in vstopili v svobodne pohorske gozdove.

Partizansko oporišče na Lentu je vodilo zagrizeno bitko z gesta- povci, ovaduh in nemškutarsko svojatjo. Toda v tej neizprosnosti borbi je zmagała Slokanova ma- ma s svojima hčerkama. Gostilna na Vojašniškem trgu pomeni svetlo točko starega Lenta v na- rodnoosvobodilnem boju zasluž- njega Maribora.

3

Ljudje radi poorly ugotav- ljajo, da je Lent gnezdo no- torikov in izpriencev. Najpog- ostneje socialno ogroženih družin da je v tem delu mesta, vse pa zaradi okolja. Iz spiskov socialnega skrb- stva to ni razvidno. Taki primeri so tudi drugje po mestu, nekaj jih je pa tudi na Lentu:

V bližini »Odpada« bi srečali zbiralec cunj in drugih zavre- nih predmetov. Na vozičku ima svojo firmo. Možakar lahko dobro zasluži, vse pa gre po grlu. Nje- gov poklic je nerazdružljiv z ne- snago. V njej propada številna družina. Reševati jih mora so- cialno skrbstvo. Na Lentu se ba- vijo z zbiranjem odpadkov tudi drugi. Treba je prijeti za vsako delo. Njih v spiskih nismo našli.

Iz obokanih kleti in vijugastih hodnikov zaudarja po plesnobi. Na Lentu so stanovanjske prilike nezdrave, stanovanjska stiska nič manjša kot drugje. Tudi socialni

4

Prijeten je pogovor o Lentu s Homečevno mamo. Ze več let čuva kolesa na Vojašniškem trgu, hkrati pa opazuje vse, kar se do- gaja vzdolž starih vojašnic. Poz- na ljudi, nič ji ne uide.

»Dvajset let sem tu na Lentu. Včasih sem delala v tovarnah, v kuhinjah. Nemci so me pregnali v Srbijo. Ko sem bila še mlada, sem živela v Trstu.« Govorica jo izdaja, da je po rodu Ljubljan- čanka. »Ponosod sem se znašla, pripoveduje. »Sedaj, ko sem upo- kojena, čuam kolesa. Verjemite, da je to živo delo. Paziti mor- am na vse, če ne, mi že kdo kaj izmakne.«

Na Lentu je bilo veselo, ko so se prihajali splavarji. Zdaj so go- stilne zgoraj na Koroški ulici. Včasih sem se tudi jaz rada za- bavala. Kako je na Lentu? Do- bro. Za silo smo kar uredili. Nemčurji so šli. Le tu in tam je

6

Vsako dopoldne se srečujejo mestni ljudje s podeželani v kmečkem »cityju«. Odkar so pred leti ukinili tržnico na Glavnem trgu, se je preselila na Lent, na južno stran stare Koroške ceste. Tu so v zadnjem času uredili novo tržnico. V zgodnjih jutran- njih urah prihajajo semkaj kmečki vozovi, kmetice z nahrbt- niki in cekarji, kolčarji s ste- klenicami in kanglicami, in ma- riborski meščani s torbicami in tenkimi listnicami, v katerih je točno preštet denar za dnevni nakup.

»Jajčka, gospa...« »Piščančke prodam, lepe pi- ščančke...« »Salato, gospa?...« »Želite, gospod?...«

Za čuda malo je »tovarišev« v tem vrvežu. Toliko več je majh- nih in velikih peripetij. Neokri- njeno gospoduje za stojnicami stara kmečka mentaliteta in kdaj pa kdaj pred njimi tudi meščan- ska, zlagana in napihnjena.

Milan Vojsk: Otroški smeh

Zarjaveli roloji na zaprtih trgo- vinah, sprhnela vrata na hišah, z deskami obita okna in blatne ulice se posmehljuje rogajo tuju. Kam z Lento v prihodnosti? Ali naj ga podrejo in zgradijo na novo?

Nel! Urbanisti in projektanti so ga v svojih načrtih obnavljali. Od Melja do »Benetke« bodo nad drafskim obrežjem zgradili pro- menado z zelenjem in drevesi, s klopmi in kandelabri. Tedaj bodo polepšali tudi zunanost starin- skih hiš, uredili ulice in odstranili kupe smetišč in nepotrebnega zi- dovoja. Morda se bo tedaj v ta del mesta preselil tudi del maribor- skega gostinstva in turizma. Ali je tako prav?

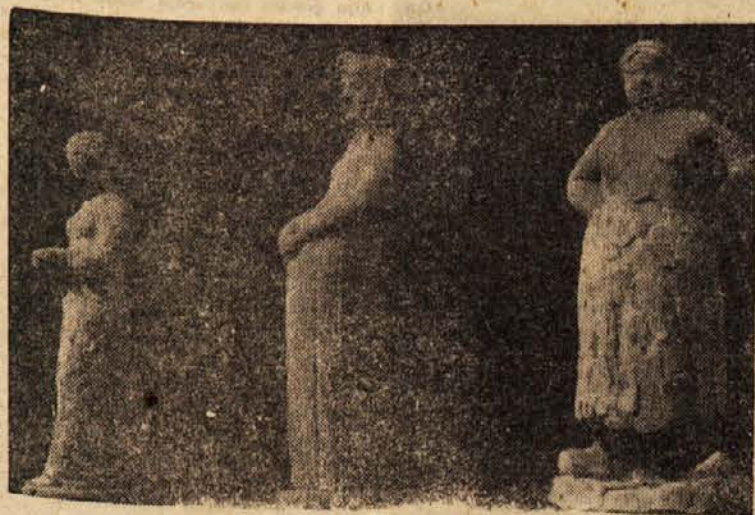
Jel! Brez Lenta ne bi bilo Mari- bora, njegove prave podobe in najzanimivejših spomenikov dav- nine. Morda je še daleč do pro- menade na Lentu in do vseh spre- memb, ki so začrtane na risalnih polah arhitektov. Toda vzlic vse- mu je prihodnost Lenta zajam- čena. Lent čaka, da bo postajalo med starinske zidove in tesne ulice več svetlobe in sonca, saj ne more ostati samo nekoristen spomenik minulosti. Sestavni del mesta je. V njem bo moralo za- cveteti novo življenje; preleti se bo morala s papirja v resničnost.

Zbral in napisal: DRAGO VRESNIK

Mariborska tržnica v zgodnjem jutru

tu, trgovci in popotniki vseh po- klincev. Na Lentu je dan in noč kipele življenje, stekalo se je nanj z vseh vetrov, s cesarskih cest in motne Drave. Z zahodne strani so s Koroške pluli splavi in šajke, trgovci in splavarji so privezovali svoje splave v mariborskih »Be- netkah«. Nihče ni smel dalje, pri- nilegirani meščani so ga ustavili in mu odmerili mitnino.

Tako je teklo življenje na Lentu. Podnevi so se prerovali po strmih ulicah, podeželani in me- ščani, od prodajalne do prodajal- ne, do pekov, mesarjev, kovačev, orvarjev, usnarjev, krojačev, kle-

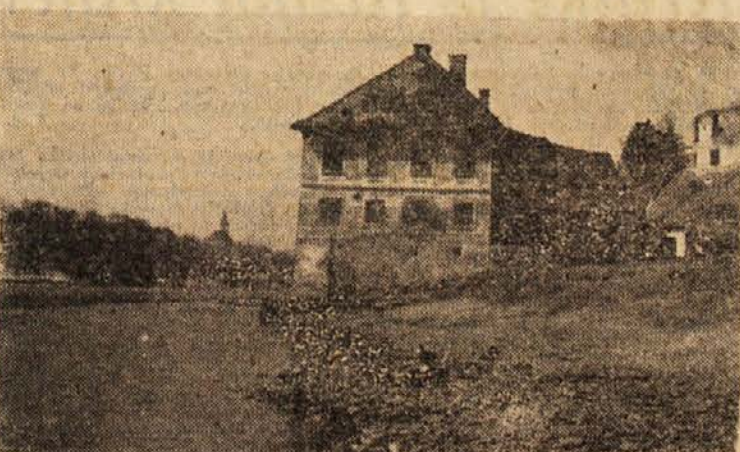

Iz delavnice Milana Vojska: Tri obdobja

parjevo, od krčme do krčme. Po- noči so v napol razsvetljenih obo- kanih pivnicah modrovali ljudje o Turku, kugi in nadlogah habs- burskih dežel, pili in prepevali, besneli in kupovali ljubezen, ži- veli in ljubili. Po cestah so kolo- vratile lajdre, brkati stražniki s sulicami in helebardami, po ol-

mi — dobila javno priznanje: spominsko ploščo.

V gostilni na Vojašniškem trgu so Slokanova mama in njene hčerke sprejemale prve aktiviste in partizane s Pohorja. V njihovi hiši, ki je bila na ogled nemšku- tarski soseski in gestapovcu No-

Mariborske »Benetke«, pristajališče splavov in šajk. Z zadnjim splavom, ki je odplul iz pristana, je ugasnilo staro življenje na Lentu

OBČNI ZBOR DRUŠTVA ZOBOZDRAVSTVENIH DELAVCEV

RAZGIBANO DELO IN TESNO SODELOVANJE

Ljubljana, 24. marca. Danes so zborovali zobozdravstveni delavci Slovenije, ki so v minulemu letu močno razgibali svoje društveno delo. Na kratko je o tem poročal dolgoletni predsednik društva prof. dr. Rant, ki je poudaril zlasti zasluge društva pri organizaciji prvega jugoslovanskega kongresa zobozdravstvenih delavcev. Ta kongres je zlasti v strokovnem pogledu uspel, saj je imel tudi mednarodni značaj in so se ga udeležili strokovnjaki iz raznih tujih držav. Pohvalil je

tudi prizadevanja zobotehnikov, ki so sprožili zamisel ustanovitve mednarodne organizacije zobotehnikov ter so imeli jeseni prvi sestanek v Beogradu.

Prof. dr. Rant je tudi pojasnil, da je odbor društva sistematično pripravljala osnutek pravilnika o delu zobozdravstvenih delavcev, hkrati pa je osnoval posebno komisijo, ki naj bi izdelala osnovo za pravilno in sodobno določanje tarifar za zobozdravstvene usluge. Se posebej pa je društvo uspešno pri svoji najvažnejši nalogi, to je pri strokovnem dvigu svojega članstva, saj je med letom priredilo več seminarjev, tečajev in predavanj, za letošnje poletje pa imajo v načrtu več izpopolnjevalnih tečajev. Med podružnicami je bila najbolj delavna podružnica v Mariboru, ki je tudi priredila vrsto predavanj in sestankov, hkrati pa je tesno sodelovala s sanitarnimi organi in zdravstvenimi forumi.

Tajnik društva Marko Kraigher je podal obširno poročilo, v katerem se je zlasti dotaknil perečega problema sodelovanja vseh zdravstvenih delavcev. Med tem ko je v Sloveniji to sodelovanje kar najtesnejše ter stremijo vsi zobozdravstveni delavci, da bi čim boljše organizirali zobozdravstveno službo in dvigali svojo strokovno raven, pa takega sodelovanja ni v nekaterih ostalih republikah, zlasti ne v Beogradu in Zagrebu. Da bi take škodljive tendence, ki nastajajo zaradi medsebojnega nerazumevanja, odpravili, je v svojem poročilu apeliral na Zvezo stomatoloških sekcij zobozdravstvenih delavcev FLRJ, ki naj bi posredovala v tem perečem problemu.

Občni zbor je izrekel tudi pohvalo docentu dr. Krusiču, ki je z vso skrbjo urejeval Zobozdravstveni vestnik. Po poročilih se je razvila razprava, nato pa je občni zbor izvolil nov odbor. M.N.

Od Nanosa do Jadrana

Prepolna mera nemarnosti

V tovarni ščetk in čopičev »Istra« v Kopru sta nespoštovanje zakonitosti in slabo gospodarjenje sploh povzročila zelo hude posledice

Na zadnjem zasedanju Občinskega ljudskega odbora v Kopru so med drugim prebrali tudi izpno poročilo posebne komisije o dokaj slabih razmerah v koprskem podjetju »Istra«. Po razpravi so odborniki sklenili uvesti v njem prisilno upravo.

Ta tovarna je pričela obratovati pred pičlim poldesetletjem in je prvič zašla v težave leta 1953. Tedanjo njeno desetmilionjsko zgubo je kril okraj. Toda v naslednjem letu je znova zaškripalo. Komisija za pregled bilanc je namreč zavrnila njen zaključni račun, a revizor je ugotovil naslednje:

Podjetje je plačalo niz neregistriranih in pretranih računov zasebnikov. Leta 1954 so nasprotno prejšnjemu letu narasle zaloge surovin za 143 odstotkov, polizdelkov za 34 odstotkov in izdel-

kov za 131 odstotkov, vtem ko je odvijajoča se proizvodna dejavnost sama vezala kar za 440 odstotkov več obratnih sredstev. Skladiščno poslovanje je bilo nezadovoljivo, tarifnega pravilnika niso sestavili, a naplačila na račun potnih stroškov posameznikov so znašala tudi po 50.000 dinarjev.

Finančni inšpektor pa je lani decembra razkril tole:

Ker so realizacijo polizdelkov upoštevali dvakrat, je lanska bruto bilanca bila vse prej ko odraz dejanskih razmer v podjetju. V resnici so v prvih devetih mesecih minulega leta prodali za 28 milijonov izdelkov, obratni kredit pa je znašal dobrih 44 milijonov dinarjev. Kljub temu ni bilo sredstev za plačilo računov dobaviteljev. Razen tega podjetje ni krilo dela obveznosti do družbe.

Nekateri zaključki inšpektorja: Naj vodstvo tovarne bolj skrbno za zaposlitev visoko kvalificiranih in kvalificiranih kadrov, katerih pomanjkanje je glavni vzrok neuspehov. Naj se podjetje čimprej reši nekurantnega blaga po dosegljivih cenah. Naj direktor manj potuje in marljivo opravlja svoje delo v tovarni.

In ugotovitve članov upravnega odbora podjetja na izredni seji letos februarja:

Metlarna in oddelek za proizvodnjo čopičev že pet oziroma dva meseca ne obratujeta zaradi pomanjkanja surovin. Tovarna boleha na izredni nediscipliniranosti, proizvodni dezorganiziranosti ter nezažurnosti in nestrokovnosti računovodstva. Nekateri na novo kupljeni stroji stoje že več tednov. Kakovost nabavljenih surovin je čisto zelo slaba.

V uvodu omenjena posebna komisija pa je nedavno tega nekako takole zaključila:

Podjetje je na pol poti med obrtno in industrijsko proizvodnjo. Pri tem je opustilo obrtne principe rentabilnosti, ni pa hkrati uvedlo industrijskih. Normativov časa in materiala niso sestavili, a proizvodni program temelji na direktorjevi oceni. O koncu lanskega leta je dejanska vrednost nedokončane proizvodnje znašala po zatrdilih računovodstva manj kot 13 milijonov, medtem ko je po knjigbah dosegla 21 milijonov dinarjev. Toda lanska izguba bo nedvomno dokaj občutno presegla pravkar navedeno razliko v višini 8 milijonov dinarjev. Pa še dva podatka: po

planu bi morali v minulemu letu proizvesti za približno 106 milijonov dinarjev izdelkov, realizacija pa znaša komaj 40 milijonov.

Vsemu temu nakljub so se člani posebne komisije prepričali, da bi tovarna »Istra« pod dobrim tehničnim, gospodarskim in kadrovskim vodstvom lahko bila visoko rentabilna.

Vendar — spriču tako ocenjene prihodnosti in zaradi niza ugotovitev o razmerah v minulosti se nam znova vsiljuje vprašanje: ali kolektivu podjetja res ni bilo mogoče že preje pomagati na trdnjši pot? Vj. K.

Drobna kronika

BORST

Prebivalstvo v zadnjem času dokaj skopo sodeluje pri skupnih delih na vasi. Tako so na primer skorajda povsem pozabili na vzdrževanje cest. Spriču tega so se nekateri vaščani prišli zavzemati za ustanovitev odbora, ki naj bi skrbel za pravilno odvijanje prostovoljne dejavnosti v področju vasi.

ANKARAN-VALDOLTRA

Na nedavnem množičnem sestanku so med drugim odločili, da bodo pri vratah ankaranskih in valdolskih bolnišnic ter ob vhodu v trgovino kmetijske zadruge v Ankaranu postavili razglašne deske. Poslej bodo prebivalci vendarle redno obveščeni o raznih novostih ter se bodo najbrž tudi množičneje udeleževali sestankov in zborov.

SMOKVICA

Tu so znova razpravljali o popravilu poti, ki pelje iz Smokvice v Gradec. In je v primeru nekoliko obilnejšega dežja neuporabna. Posledice tega občutijo predvsem šolski otroci. Zato vaščani hkrati žele, da bi pristojni organi ponovno poskrbeli za ureditev šolskih prostorov v Smokvici.

POBEGI-CEZARJI

Naprednejši kmetje predlagajo, naj bi vodstvo domače kmetijske zadruge storilo več za pospeševanje strojne obdelave zemlje in za sodebnost kmetovanje sploh. Prav tako terjajo boljše organizacijo prometa, sicer bodo ob morebitni dobri letini spet težave.

SOCERGA

Vaščani kaj radi razpravljajo o vprašanju gospodarske narave. In ne brez koristi. Takšni razgovori so jim že mnogokrat pomagali naprej. Vsem sadovom nakljub pa jih vendarle boli, da si še niso uspeli priboriti trgovine, ki bi jim zelo občutno olajšala prodajo kmetijskih pridelkov ter oskrbovanje domačij z industrijskimi in drugimi izdelki. Spriču tega se bodo v bližnji prihodnosti spet sestali in skušali seči zavezi do dna.

SEMEDELA-ZUSTERNA

Kaže, da so nekateri učenci osnovne šole nekoliko podhranjeni. Na drugi strani so mnogi učenci slabo obveščeni. Prebivalci menijo, da se bo morala osnovna organizacija SZDL pobliže seznaniti z življenjskimi razmerami prirediteljev malčkov. Vsekakor pa bo prej ko slej treba napeljavti v solo tekočo vodo. To je tembolj nujno zaradi tega, ker vodnjak ni tak, kot bi moral biti.

OSP

Vprašanje rednega oskrbovanja pomembnega dela prebivalcev s kruhom je dalje odprto. V prid njegove ugodne rešitve je bilo v minulosti izgovorjenih mnogo dokaj obetajljivih besed. Dobro bi bilo, če bi obljubam naposled sledila tudi dejanja. Vj. K.

ŽIVAHNA SEJA SVETA ZA URBANIZEM PRI OLO PTUJ

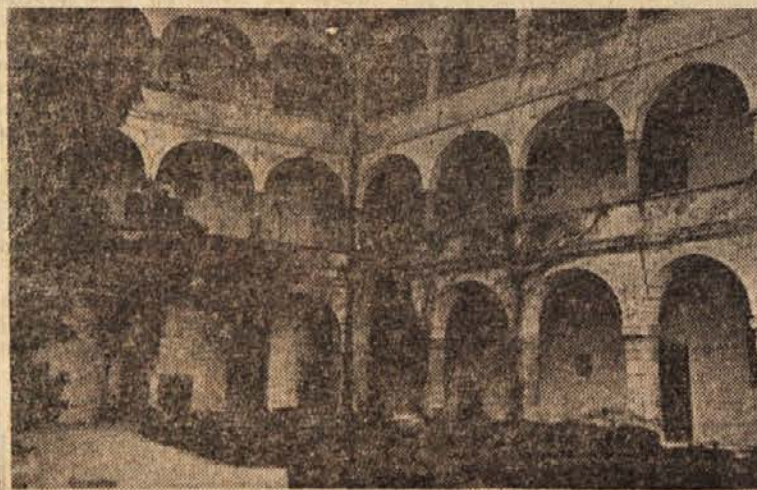
O bodočnosti ptujskega mostu in tranzitne ceste

V petek je imel svet za urbanizem pri OLO Ptuj izredno sejo, na katero je bila povabljena tudi urbanistična komisija pri svetu, predstavniki občinskega ljudskega odbora Ptuj, predstavniki

cest v sklopu te gradnje je dokaj staro in se vleče že iz leta 1950. Urbanistični načrt mesta Ptuja ni mogoče dokončno izdelati, dokler ne bo to vprašanje rešeno. Za ureditev tranzitne ceste in grad-

prosta, pri Rogoznici pa je že pred vojno bil nadvoz, ki se je dobro obnesel. Razprava o obeh predlogih je bila na seji izredno živahna, saj so udeleženci izrazili razna mnenja glede ureditve parka, kanalizacije ter sanitarnih pogojev v zvezi s predlogom BB 2, vendar so končno dali temu predlogu soglasnost.

Ze v začetku seje pa je poročalec sveta za urbanizem presenetil prisotne s pojasnilom, da namerava Republiška uprava za ceste z modernizacijo cestne mreže — Lenart — Brežice in Pesnica — Lenart — Veržej izločiti Ptuj od glavnih tranzitnih cestnih smeri. Koliko bi to škodovalo Ptuj in tudi drugim krajem ob sedanji cesti Maribor — Ptuj — Vardun — Zagreb je težko oceniti, vendar bi ta rešitev nikakor ne bila v prid gospodarskega razvoja ptujskega okraja. Takšna odločitev bi tudi bistveno vplivala na gradnjo mostu, ki je v Ptuj nujno potreben in pričakovati je, da bodo to pri odločitvi bodočnosti ptujskega mostu tudi upoštevali. —mr.

Dvorišče na Ptujem gradu

turističnega in olepševalnega društva ter predstavniki Mestnega muzeja v Ptuj. Na seji je bil po večurni razpravi sprejet dokončni predlog za gradnjo mostu čez Dravo pri Ptuj in ureditve tranzitne ceste.

Vprašanje gradnje ptujskega mostu in preureditve tranzitnih

njo mostu so obstajale tri različne inačice: vzhodna, ki predvideva gradnjo mostu 550 metrov niže železniškega mostu, osrednja, po kateri bi most gradili med železniškim in sedanjim lesenim mostom ter zahodna, ki postavlja nov most z izhodiščem v Muzejski park. Ze v prvih obravnavah teh treh inačic je bila ovirana zahodna, ki ima svoje prednosti, vendar zahteva draga zemeljska dela, kmalu nato pa tudi vzhodna, ker je od mesta oddaljena in bi morali v Ptuj graditi nov, krajevni most. Tako je ostala sprejemljiva samo osrednja inačica med železniškim in sedanjim mostom, ki pa ima nadaljnja dva predloga ureditve tranzitne ceste. V obeh primerih bi se nova cesta odcepila od Mariborske ceste 700 metrov pred sedanjim križiščem z Zagrebško cesto, se izognila naseljenemu področju na Bregu z ugodnim priključkom na Zagrebško cesto ter premostila Studenčnico 125 m niže od sedanjega mostiča in Dravo, 160 metrov pred železniškim mostom. Od tu dalje obstajata dva predloga, ki ju imenujejo BB 1 in BB 2. BB 1 predvideva lahen lok ob južni strani Trga Svobode, podvoz pod železniško progo in priključek na Ormoško cesto, medtem ko pri predlogu BB 2 vodi cesta vzporedno z železniško progo do nadvoza pri Rogoznici. Čeprav je slednja trasa nekoliko daljša, so prisotni na seji osvojili dokončno prav ta predlog, ker prvi občutno prizadene gradbo mlekarne, športni stadion in hiše na Tratah. Tudi graditev podvoze pod železniško progo ni tako pre-

Okrajni komite Ljudske mladine Slovenije, Ljubljana, poziva vse komandante delovnih brigad iz ljubljanskega okraja, ki so sedežni pri lokalnih, republiških in zveznih akcijah, dalje nosilce delovnih odličij (spominskih značk) iz okraja in vse brigadirje, ki so bili več kot na 4 delovnih akcijah in še niso prejeli delovnih odličij (spominskih značk), da se takoj javijo na štabu za proslavo desete obletnice mladinskih delovnih brigad v Ljubljani na Resljevi cesti 9 na Okrajnem komiteju LMS.

Priprave za proslavo obletnice MLADINSKIH DELOVNIH BRIGAD

v Ptuj...

Mladinske organizacije v ptujskem okraju se pripravljajo na proslavo 10. obletnice mladinskih delovnih brigad. Pri Okrajnem komiteju LMS v Ptuj je imenovan poseben štab, ki bo to proslavo vodil, podobno štab je imenovan tudi pri občinskem komiteju v Ptuj, kjer bo osrednja proslava z akademijo, razstavo in drugimi prireditvami. Prireditvi bodo tudi izleti k Pesnici, kjer

je bilo pred leti gradbišče mladinskih delovnih brigad, ki so delale pri regulaciji Pesnice. Proslava bo v času od 1. do 8. aprila.

... na Jesenicah

Mladinske organizacije v jesenijski komuni se pripravljajo na proslavo 10. letnice mladinskih delovnih brigad. Priprave potekajo zadovoljivo in so zaleje najširši krog mladine.

V soboto, 31. marca zvečer pred praznikom mladinskih delovnih brigad bodo po posameznih krajih in vseh prirediteljih proslave akademije, kulturno-prosvetnih programov, centralna proslava pa bo na Jesenicah v mestnem gledališču. Mladinci se bodo na teh proslavah spominjali opravljenega dela na mladinskih progah, cestah in pri drugih delih, pri graditvi nove Jugoslavije.

V nedeljo, dne 1. aprila bodo mladinci vživali na poslopje novega kolo-dvorskega poslopja na Jesenicah spominsko posloje v spomin mladinskih delovnih akcij. Takoj po tvež slovesnosti bo predsednik občinske LO sprejel vodstvene brigadirje, udarnike in odlikovance.

V četrtek, dne 5. aprila bo bodo proslave v počastitev 10-letnice mladinskih brigad po vsej Jugoslaviji, bodo tudi proslave na Jesenicah dosegale vršek. Množično zborovanje vseh mladinskih aktivistov bo v veliki dvorani Delavskega doma, kjer bodo mladinci obujali spomine na dela v brigadah.

ZAPISEK NA ROBU

»Avtopromet« in tarifni pravilnik

Delaški svet ljubljanskega podjetja »Avtopromet« je povzidal direktorju plačo za 4000 din, eni izmed administrativnih moči pa za 300 din mesečno, ne da bi podjetje poprej zaprosilo za spremembo tarifnega pravilnika, kot bi bilo dolžno storiti.

Direktor je povzice prejel od 1. julija lanskega leta, dasirano bi moral vedeti, da gre v tem primeru za kršitev tarifnega pravilnika, torej za nezakonito ravnanje, ki bi se mu moral ravnati direktor prvi upreti in čuvati zakonitost v podjetju. Tarifni pravilnik vendar ne sprejemamo zato, da bi jih lahko poljubno kršili, marneč so za podjetje zakon, ki ga je treba dosledno spoštovati, kajti sicer lahko pride pri uresničevanju tarifne politike o podjetjih do raznih nepravilnosti o škodo posameznikov, dela kolektiva ali pa tudi skupnosti. Tudi ravnanje delaškega sveta o podjetju »Avtopromet« je bilo o omenjenem primeru o škodo kolektiva, kajti znesek, ki je bil izplačan iznad tarifnih postavk, določenih v tarifnem pravilniku podjetja, gre v breme plač iz dobička. M. Z.

Kratke iz raznih krajev

Po vseh obratih Železarne na Ravnah je akcija za pobiranje prostovoljnih denarnih prispevkov in dala za pomenitve v Mavrovem. Zlasti, so se izkazali delavci iz obrata čistilnice, ki so darovali po 8 ur zaslužka za pomenitve. Sindikalna podružnica, ki je pobudnik te akcije, bo zbrana sredstva poslala Sindikalni podružnici v Mavrovem. Lep pogled ravenskih železarjev, ki so s tem dokazali pripravljenost pomagati in utrjevati bratstvo in enotnost.

Avto-moto društvo na Ravnah je odand organiziralo predvajanje širokometražnega nemškega filma podjetja Mercedes-Benz o avtomobilskih dirkah za svetovno prvenstvo za leto 1954. Priказovanju zanimivega filma je prisostvovala razen članov AMD tudi šolska mladina.

Koroški Aeroklub je na Ravnah pričel s teoretičnim in praktičnim tečajem, za katerega se zelo zanima šolska mladina

in mladina Železarne Ravne. Po teoretičnem tečaju bodo najbolj mladi ali v Celju. Š. J.

Pred dnevi je slovenjebistrica Stanovanjska skupnost prevzela v Oplotnici 46 zgradb v upravljanje. Po skititvi občine v Oplotnici in priključitvi k Slovenski Bistrici, je prešla skrb za vzdrževanje teh zgradb na Stanovanjsko skupnost celotne občine. V istem času so prevzeli tudi 7 zgradb na Pragerskem. Te dni izvajajo tudi volitve hišnih svetov, ki jih bodo zaključili do 25. t. m., nato pa izvolili nov občinski Stanovanjski svet.

V Oplotnici bodo v letošnjem letu dogradili šolsko poslopje. V ta namen bodo potrebovali okrog 50 milijonov dinarjev. Za dograditev nove šole, ki je za kraj izredne važnosti, so se zavzeli vse krajevne organizacije. Novi občinski odbor v Slovenski Bistrici je sredstva za gradnjo šole zaje v svojem letošnjem proračunu.

Neodgovorno početje

Trgovsko podjetje »Vino« Postojna ima v svojem sestavu tudi založništvo piva, mineralne vode in sodničarstva. Skratka založništvo vseh artiklov, potrebnih gostinstvu. Dostavljanje navedenih pijač, razen vina, opravlja za Postojno imenovano podjetje z lastnimi

prevoznimi sredstvi, medtem ko okoliška gostišča prevzemajo pijače v skladiščih sama. Do pred kratkim se je poslovanje z naznačenimi pijačami razvijalo povsem normalno. Pred približno štirinajstimi dnevi pa je uprava podjetja »Vino« dala nalog poslovojni sodničarstva, da sme izdajati sifon in oranžado le tistim gostiniskim obratom, ki kupujejo tudi vino, vsem ostalim pa je izdajanje brezalkoholnih pijač prepovedano.

Postopek nikakor ni v skladu z določili o poslovanju gospodarskih podjetij. Tukajšnje podjetje »Vino« hoče s takimi prepovedmi doseči absolutni monopol. Noče pa upoštevati težnje vseh množičnih organizacij, naj gostišča nudijo gostom čim večjo izbiro brezalkoholnih pijač. Zato menim, da je naloga tukajšnjih pristojnih činiteljev, da predočijo upravi podjetja »Vino« potrebo, da takoj odpravi tako prodajo. J. Sever

V dveh urah za pet ur?

V Gomilicah bodo kmalu dobili elektriko. Veselje vaščanov nad tem dogodkom pa kali delo monterjev, ki delajo hitno napeljavo. Ljudje so namreč opazili, da monterji zapijejo mnogo več delovnih ur, kot jih dejansko opravijo. Tako se dogaja, da za dve uri dela zapisejo kar pet ur. Ko so jih vaščani vprašali, zakaj si pišejo toliko delovnih ur, so jim odgovorili, da zaradi tega, ker delajo tako hitro, da v dveh urah opravijo delo, kot bi ga morali v petih urah. Čeprav kmetiči ljudje ne poznajo normiranja dovolj podrobno, se jim zdi nemogoče, da bi lahko nekdo naredil v dveh urah toliko dela, kot je predpisano za pet ur; zato obojejajo tako izkoristanje. O tem so razpravljali tudi na zboru volivcev z željo, naj bi delovni kolektiv bolj kontroliral svoje delavce in preprečil taka dejanja. P.

Spet pijanost

Pogovor pravi, da ima pijanec srečo. Tudi volnik umirga Franc Dolinšek, ki je vozil v sredni avto, močno pijan, ni bil brez nje. Namreč navedena dne je vozil z umirgom po glavni cesti iz Levca proti Celju. Ko je tako pripeljal do Celja, na ljubljanski most, števil 54., mu je postalo krmilo neposlušno in je zapeljal s ceste v ozilom v leseno ograjo. Res je imel srečo. Brez poškodb so je lahko skobcal iz vozila. Pa tudi na avtomobilu in ograji ni bilo velike škoda.

Potreben RAZGOVOR

Mladostnika moramo pravočasno poučiti

Vaš otrok je star 11 let. Prej ali slej boste ugotovili, da ni več tako ubogljiv, kot je bil doslej, da postaja trmast in zamišljen. Marsikateri oče in mati ne znata ali pa ne moreta razumeti duševnosti mladega človeka, ki ni več otrok. Če ga pa ne razumeta, se mu tudi ne moreta približati in pomagati najti odgovore na vprašanja, ki si jih mladostnik v tej dobi zastavlja. Vedeti je treba, da se je otroška uravnovesenost zrušila in da mladi človek želi s svojim razumom reševati naloge, iskati smisel svojega življenja in se zaradi tega poglablja v svojo notranjost. Neuravnovesenost, občutljivost, notranja protislovja, čustvenost in razdražljivost so značilna za to dobo. Te spremembe je sprožilo delovanje spolne zleze, ki je do sedaj mirovala. Otrok je začel dobivati značilnosti moškega ali ženske. Prebudi se tudi čustvo

prijateljstva in ljubezni. Vsi ti pojavi, rast in preučevanje samega sebe presenečajo mlade ljudi in jim delajo skrbi še tembolj, ker spremljajo te pojave občutki težav, utrujenosti in glavobola. Zaradi tega mladi ljudje pogosto zelo trpijo in včasih pride celo do hudih duševnih razrvanosti. Nujno je torej seznaniti pubertetnika z motnjami, ki bodo nastopile, da ne bi vplivale preveč tragično.

Navodila in nasveti o higieni so posebno potrebni dekletom. Že v enajstem ali dvanajstem letu mora deklica vedeti, da bo prej ali slej dobila menstruacijo in da se bo morda pred tem počutila nelagodno. Ne smete dovoliti, da bi se prestrašila, ko bo opazila prvo krvavenje. Dolžnost matere je, da jo o tem pouči. Mati, ki bi zaradi malomarnosti ali sramu tega ne storila pravočasno, ne bi ravnala prav. To priložnost naj tudi izkoristi, da ji pove še nekaj o materinstvu, kar bo morala pozneje še natančneje razložiti.

Očetova dolžnost je, da pouči sina, ker mu bo to lažje kot pa materi. Zadostovalo bo nekaj besed okoli trinajstega leta o spremembi glasu (mutaciji), če je mutacija neprijetna, da se ne bi fant po nepotrebnem vznemirjal. Spregovoril bo tudi o erekciji (nabrekliosti spolnega uda) in nehotnem izlivu semena v spanju, da se fant ne bo čutil zaradi teh pojavov osramočen. Prav tako bo izkoristil priložnost, a priložnost so, če jih le hočemo najti, da bo sina poučil o raznih grdih razvadah in ga tako obvaroval pred njimi. Pri nas je najbolj razširjena onanija, ki ima lahko psihopatske posledice.

Ljudje o seksualnih vprašanjih dolgo niso govorili in se sedaj marsikdo najraje molče preide preko njih, kot da je to neka skrivnost. Res je samo, da

je to košljivo področje, ki ga moramo obravnavati z največjim razumevanjem in globoko človečnostjo, če ne želimo, da bi prišlo do slabih posledic. To je velika in odgovorna naloga, ki je za starše in vzgojitelje neizbežna. Če to nalogo opravljamo preprosto, vendar pa taktično in če skrbimo, da se mlademu človeku ne odtujimo, temveč ohranimo njegovo zaupanje, bomo lahko obdržali pubertetnikovo duševno ravnovesje, ki ga razvoji in vse, kar je z njim v tej dobi povezano, tako lahko zruši. Marsikdo se bo morda spotikal ob problem spolne vzgoje in jo celo obsojal. Pomislite pa, ali vam bo ljubše, če bo vašega sina ali hčer vzgajala ulica in slaba knjiga in odločitev vam ne bo težavna.

Cedna vestja za našo šolarko. Pletena je iz dveh enakih delov, okrog vratu je tesno zaprta, na spodnjih robovih ima volnene resice, v pasu pa je prepasana z volnenim vrvičom.

Razgovor o zdravju in bolezni

SESTAVA NAŠE KRVVI

Razen rdečih in belih krvničk (o katerih je bilo govora v našem prejšnjem razgovoru) vsebuje kri tudi krvne ploščice ali trombocite. To so povsem majhna telesa, ki se po potrebi brez težav združujejo in tako združena (aglutinirana) zaprejo sleherno odprtino, ki slučajno nastane na ožilju. Krvne ploščice ali trombociti tako preprečujejo odtokanje krvi iz žil. V kubičnem milimetru jih je kakih 300 do 400.000.

Plazma, tekoči del krvi, je veliko bolj zapletena. Prvič je plazma solna raztopina. V tej raztopini je 9 g natrijevega klorida (ali kuhinjske soli), toda plazma vsebuje tudi druge mineralne elemente (nekaj kalcija in drugo).

Drugič, razen mineralnih elementov vsebuje kri tudi organske snovi in seveda tudi odpadne produkte. V plazmi so tri važne sestavine, ki jih nahajamo tudi v drugih živih tkivih. Gre za posebne vrste sladkorja, maščob in za posebne beljakovine ali albumine.

Beljakovine, ki imajo še zlasti važno vlogo in ki jih je v plazmi precej, so lahko raznovrstne. Predvsem imamo opravka z dvema vrstama beljakovin: serumom in globulinom in serumom albuminom. Dalje je treba pri krvnih beljakovinah omeniti še fibrinogen oziroma fibrin, ki postaja viden šele pri zgruščenju krvi. Fibrina oziroma fibrinogena je v enem litru krvi tri do štiri grame.

Tretjič, razen teh izmerljivih snovi, ki jih nahajamo v krvi, je v njej še mnogo snovi v do-

cela neznatnih količinah. Gre za fermente in vitamine. Ena izmed teh snovi je protromboza, ki izvira iz vitamina K (nahajamo ga v presnem sočju, špinaci itd.). Ta ferment, se pravi snov, ki bo šele postala ferment, je nujno potreben, da bi lahko nastalo združeno (ali koagulacija) krvi.

Cetrlič, v krvi je tudi določena vrsta antiseptičnih snovi z obrambnimi lastnostmi. Le-te se imenujejo protitelesa (pa tudi drugače) in prispevajo k uničenju mikrobov.

Kri je dejansko nekakšen iz fermentov sestavljen mozaik in smisel delovanja le-teh je kaj različen, v bistvu pa se z njimi brani na primer proti mikrobom, prav tako pa tudi proti tuji, neprimerni krvi, proti rdečim krvničkam drugih ljudi, ki imajo neprimerno krvno skupino. Ta lastnost naše krvi pride zlasti do izraza pri transfuziji.

Ta kratki sestavek o sestavi krvi nam daje zelo skromno predstavbo o njeni zapletenosti. Nekateri primerjajo kri z ne-

skončnim vesoljem, v katerem so razen dobro znanih zvezd in planetov tudi mlečne ceste, se pravi množice skupin manjših in določenih zvezd.

Če na kratko povzamemo: kri v obtoku se sestoji iz staničnih elementov, ki smo jih omenili, in plazme, tekočega okolja, ki vsebuje številne snovi. Če kri zapusti ožilje, čez nekaj minut ni več tekoča, marveč se zgruži, postane čvrstejša.

Dr. Vandjel Tasič

Zgodnje sorte zelenjadnic

Prve zelenjadi se najbolj veselimo in je tudi v resnici največ vredna veliko pozelezenje po zgodnji zelenjadi povzroča pomanjkanje vitaminov, ki se kaže predvsem v obliki hitre utrujenosti ob toplim pomladanskem vremenu. Pa tudi jedilnik je pestnejši, ko je godna prva zelenjad. Pomanjkanje zelenjadi obseva vsako pomlad, najbolj pa po ostrih zimah, kakršna je bila letos. Lani je bilo veliko pomanjkanje zelenjadi še junija, kar moramo v glavnem pripisati zelo hladni in pozni pomladi. Odločno premo pozornosti posvečamo sortnemu izboru zelenjadnic, ki je razen vremena in tal najvažnejši faktor za uspešno vrtnarjenje. Ne moremo z gotovostjo trditi, da je lahko dobiti seme zelenjadnih sort, ki jih tukaj priporočamo, toda prizadevati si moramo, da ga dobimo za v prihodnje. Vsi vemo, da je še zmeraj veliko pomanjkanje zelenjadnega semena, ker nimamo dobrih in vestnih semenogojcev. Stanje pa se bo tudi na tem področju hitro izboljšalo, ako bo povpraševanje po dobrem semenu naraslo. Natamčna izbira sort je važna zlasti za tiste, ki pridelujejo zelenjad za trg. Včasih že nekaj dni zamude zadostuje, da pridelovanje te ali one zelenjadnice ne prinese dobička. V vrtovih, kjer pridelujemo zelenjad za domačo porabo, sortnega izbora skoraj ne upoštevamo, kar nikakor ni pravilno. Bolje je pridelati zelenjad zgodaj, ko je na trgu draga in jo kupovati kasneje, ko je cenejša. Kdor tako misli in gospodari, umno izkorišča vrtno površino in glede zelenjadi bolje izhaja. Ze v jeseni poseje dovolj motovilca in spinarje ter posadi zimsko solato. Le-to je treba sedaj okopati, da se bo hitreje razvijala. Od zelja se najhitreje razvijata sorti junjsko orjaško in dimarsko zgodnje zelje, ki sta že po 30 dneh godni za rezanje. Naše domače kaskijsko zelje je počasneje rasti in dozori razmeroma pozno. Manj znana pri nas je izredno okusna in odprna roglič.

Dobra omaka h kuhanemu mesu

Dobro vmešamo rumenjak, malo belega popra, 1 veliko žlico gorčice, 1 veliko žlico limoninega soka in 1 veliko žlico kisa. Nazadnje pa dodamo sneg enega beljaka.

Prav dobra omaka je tudi iz hrena. Hren naribamo, posejemo ga skuhano v trdo jajce in jih nasekljamo. Oboje skupaj nato zabelimo z oljem in kisom ter osolimo. Lahko pa namesto jajce hrenu dodamo naribana jabolka in nekaj kruhovih drobtin.

Če boste drobnjak dobro pognojili in nanj povezovali kozarec, bo kaj kmalu odgnal. Takrat pa boste lahko že napravili drobnjakovo omako, ki jo naredite takole: V trdo kuhana jajca razpolovite, rumenjak stlačite z oljem, dodate sesekljane beljake, narazanega drobnjaka, vse skupaj osolite, dodate še nekoliko olja in kisa.

RAZVESELJIVA VEST IZ TRBOVELJ:

V Elektro-Standardu so izdelali električne pralne stroje

Ze lani smo v našem listu napovedali, da bo tovarna »Elektro-Standard«, ki so jo takrat začeli organizirati v Trbovljah, v glavnem posvetila svojo proizvodnjo različnim tehničnim strojem in napravam, ki jih bodo mogle s pridom uporabljati gospodinjstva ter razne ustanove in podjetja (gostinstvo, bolnišnice, uslužnostni obrati itd.). Med drugim je takrat tovarna sprejela v svojo proizvodnjo načrt električne hladilnice, električne pralne stroje, likalnike in še vrsto drugih električnih aparatov in praktično uporabnih naprav.

Ceprav je mlada tovarna še vedno v nastajajočem stanju, teče hkrati v njej že tudi proizvodnja, ki pa se seveda še ne more tako razmahniti, kot se bo

v prihodnosti, ko bo tovarna dograjena in opremljena do kraja. Navzlic temu pa so te dni izdelali v tovarni prvo serijo 50 električnih pralnih aparatov. Poskusi so že v tovarni pokazali, da bodo gospodinjstva in gospodinjstva uslužbenke na moč vzradostene, ko jih bodo praktično začele uporabljati, pri čemer si bodo prihranile precej truda in časa, ki ga terja ročno pranje.

Na trgu se tako skoraj ob istem času pojavljajo pralni stroji tovarne »Elektro-Standard« in pralni stroji »Strojne podjetja« iz Skofje Loke. Če bodo cene dosegle, potem ni bojazni, da bi naše gospodinjstva po tem izdatnem tehničnem pripomočku ne segale v največjem številu.

Tudi naša dva bosta nova za pomlad

Za toliko denarja bi pa že morala biti srajca v redu

Pomlad je tu. In navada je, da pomlad odločimo zimske obleke in če je le mogoče, si nabavimo tudi nekaj novega, kar nas poživlja in če hočemo, tudi pomlad. Moški si spomladanske obleke res ne morejo privoščiti kar vsako pomlad, je pa zato prav gotovo vsako pomlad v moški garderobi nova srajca in prav o njih bom danes govorila.

Srajce ne zna sešiti vsaka šivilja, nekatere napravijo preveliki ovratniki, nekatere ne šivajo dobro roba okrog ovratnikov, tako da ovratnik pri likanju vleče, kaj rado se zgodi, da je

šita, šivalni stroj ni dobro delal, vlekkel je nitko v čimlinek. Tudi to je napaka, ki pri tako dragi srajci ne bi smela biti. Razen tega pa je tvečla srajca madež, ki pa je k sreči pri pranju izginil. Rekl bomo, potrošniki so pa res natančni. Da, natančni, denar, ki sem ga dala za srajce, je četrtna povprečne mesečne plače, se pravi, da je ne moremo kupiti, kadar se nam zljubi. In nazadnje bi predlagala še to: Takoj ko sem srajce oprala, je ostalo precej barve v vodi. Zato ovratnika, ki sem ga dobila pri nakupu kot rezervo, ne bom mogla porabiti, ker bo srajca takrat, ko bo prvi ovratnik raztrgan, že popolnoma drugačna. Zato bi morda veljalo izdelati srajce nekoliko daljšo, da bi ovratnik sešili iz spodnjega dela srajce, ali pa zraven namesto naravnega ovratnika priložiti kos blaga, ki bi ga dostavilo k spodnjemu delu srajce, ki bi odrezale ovratnik.

»Radio imate?«

»Da, dalo nam ga je Združenje slepih. In uro tudi,« je pokazala Jožica lepo zapeseno uro za slepe. Tedaj je nekaj poprsakalo po zaprtim oknu. Na okenski polici je stala mačka in silila v toplo kuhinjo.

»Muca, počakaj, takoj ti bom odprla,« je tedaj vstala Pepca, odprla okno in pobožala mačko, ki jo je vze-la v naročje.

»To sem pa od doma prinesla.«

»Od doma? Od daleč?«

»O, kar daleč je. Tri ure peš.«

»Pa greste sami domov?«

»Sama, seveda. Saj dobro poznam pot.«

»Vi pa šivate, Jožica.« Opazila sem, da ima na prsih v obleko zabodeno šivanko.

»Kaj malega se zašijem. Zakrpamo si vse srame. Ko imamo kaj novega, nesemo k šivilji. To je pa naša modni svetovalec,« je z glavo pokazala na radio.

Vtem je prišla še Marija s škafo-m perila.

»Si pa vse same naredite...« sem strmel.

»Seveda, kuhamo večinoma doma. Peremo same. Tudi v trgovino in po mleko gremo. Zase pa že moramo skrbeti. Vam povem, da smo veseli, da lahko služimo same svoj kruh,« je pripovedovala Jožica, ki je bila najbolj zgovorna.

»Kako pa z zabavo, se kdaj kaj poveselete?«

»O seveda se. Na prireditve gremo z ostalimi iz podjetja. Z Jožico tudi pleševa radi,« je tedaj posegla v pogovor še Marija.

»Malo telovadbe je včasih treba,« je v smehu dostavila Jožica, »saj tako vedno smo sedimo.«

Malo smo se pokramljale. Dekleta so mi pokazale spalnico, povedale so to in ono. Od Jožice bi rada zvedela, kako je bilo, ko je prišla k »Brestu«.

Priprtilo se ji je tedaj tudi nekaj prav ganljivo. Rada bi, da bi mi o tem sama pripovedovala. Toda njena zgovornost je odpovedala.

Kaj zgodbejo pa drugi povedo: Bilo je tedaj, ko je Jožica prišla k »Brestu«. Vsi v podjetju so želeli, da bi se pri njih prijetno počutila.

»Jožica, jutri gremo na zabavo. Boš šla z nami?«

Na obrazu ji je bilo brati, da bi zelo rada šla.

Pisali so ji. Pisali bomo. Pisali Jožica rada pleše!

Saj bi šla... Jožici kar ni šla beseda iz ust.

Kaj bi še govorili, z nami greš, pa leti so bili vsi zadovoljni, da je postala tako hitro domača.

Cevljev nimam, je slednjič Jožica povedala.

Kaj bi to, čevlje ti bomo že priskrbeli.

In res naslednjega dne je Jožica držala v rokah par novih čevljev.

Vsa srečna je bila, ko je že pozno ponoči prišla domov. Čevlji so bili malo mokri, ker je deževalo. Skrbno jih je obrišala in potem potipala ploščo na stidilniku. Ni prevročja. Ponoči se bodo čevlji posušili, jutri jih bo pa spravila.

Drugo jutro so bili prva skrb čevlji, novi čevlji, darilo novih prijateljev. Vzela jih je v roke, jih z ljubozljivo gladila in mislila na prejšnji večer.

Toda, kaj je to? Hipnosa so se lepe misli skatle, ko voda, ko vržev vanjo kamen. Prsti so otipali na podplatih novih čevljev veliko luknjo.

B. M.

Jožica, Pepca in Marija so pri delu zelo spretni in vestne

INTERVJU »BORBE« S PREDSEDNIKOM ZVEZNE KOMISIJE ZA TELESNO KULTURO, VELIMIROM STOJNICEM

Obvezni pouk telesne kulture - osnova telesne vzgoje

Čeprav se sistem telesne vzgoje v šolah čedalje bolj izpopolnjuje, pa odstopa od dejavnikov, ki se ukvarjajo s telesno vzgojo in športom, še vedno ni zadovoljiv.

Ta problem proučuje Zvezna komisija za telesno vzgojo. Zato smo prosili predsednika te komisije, člana Zveznega izvršnega sveta Velimira Stojničja, naj nam odgovori na nekaj vprašanj:

Vloga telesne kulture v šoli

Zvezna komisija je ustanovila posebno podkomisijo — je rekel tovarš Stojnič — ki obravnava vse to problematiko in zato še ni mogla dati odgovorov in ureditve glede vseh vprašanj, ki so bila sprožena v razpravi o tem problemu. Vendar mislim, da je vprašanje vloge in mesta obveznega pouka telesne vzgoje v šolah že precej razjasnjeno in da ne bo več sporno.

Obvezni pouk telesne vzgoje v šolah — je povelj tovarš Stojnič — pomeni osnovo celotnega sistema telesne vzgoje ljudstva v naši državi in kot takšen zasluži prvenstveno pozornost šolskih in prosvetnih organov ter vseh drugih čimteljov, ki skrbijo za telesno vzgojo. Pri tem upoštevamo dejstvo, da vsa mladina obvezno obiskuje osnovne in osemletne šole, da večji del mladine nadaljuje študij v raznih srednjih in višjih šolah. To pa ustvarja ugodne pogoje za organizirano in sistematično dejavnost na področju telesne vzgoje.

Problem učnega osebnja in gmočnih pogojev

Na vprašanje, kako presoja sedanje stanje pouka telesne vzgoje v šolah, je tovarš Stojnič poudaril, da zlasti v zadnjem času prosvetni in drugi čimtelji povzročajo temu vprašanju čedalje večjo pozornost, da pa s stanjem v celoti ne moremo biti zadovoljni.

Pouk telesne vzgoje v šolah je še vedno zapostavljen in nerazvit. Še mnogo dela bo treba, da bi ta del šolskega pouka postal boljši in vsebinsko bolj bogat. Pri tem je treba odstraniti nepravilne in zastarele nazore, ki še vedno prihajajo do izraza pri delu pro-

svetnih delavcev, in ki močno zavirajo izboljšanje tega vzgojnega področja. Treba bo urediti tudi mnoge gmočne in kadrovske probleme in sprejeti naknadne programe in načrte, da bi tako izboljšali kakovost pouka.

Ali nam lahko kaj določenejšega poveste o pogojih za pouk telesne vzgoje v šolah? Za kakšne probleme gre?

Glavni problem pouka telesne vzgoje v šolah so znanji. Predvsem gre, kot v vsaj naši telesni vzgoji, za problem kadrov in gmočnih pogojev, pri čemer mislimo predvsem na igrišča in dvorane. Pri nas imamo na primer samo

Velimir Stojnić

1140 predavateljev telesne vzgoje. To pomeni, da na enega predavatelja odpade 100 učencev ali 7 šol. Problem je še bolj zaostren spričo tega, ker niti le-ti predavatelji niso potrebni strokovno usposobljeni. Okrog 500 jih je končalo samo tečajne, učiteljske, katerih dolžnost je vsak dan otroke telesno vzgajati, pa prav tako nimajo potrebnih kvalifikacij za to delo. Prirejanje dopolnilnih tečajev za učitelje poteka dokaj počasi, spričo česar razumljivo trpi telesna vzgoja otrok v osnovnih šolah in nižjih razredih osemletke.

Podobno je tudi s problemom dvorane, igrišč, naprav in rekvizitov. Na 15.859 šol z okrog dvema milijonoma učencev odpade samo 399 telovadnic, kar pomeni, da odpade na 39 šol ali 736 učencev ena telovadnica. V vsaj državi imajo šole 719 igrišč, kar pomeni, da na eno igrišče odpade 22 šol ali 2918 učencev. Hkrati šolam primanjkuje tudi sodobnih naprav in drugih raznovrstnih rekvizitov.

Težje dela na osemletkah

Kakšne ukrepe predvidevate, da bi pouk telesne vzgoje v šolah pravilneje razumeli in probleme uspešneje obravnavali?

Po razpravi na seji Zvezne komisije za telesno vzgojo smo ugotovili, da mora komisija delati v dveh smereh. Prvič, sestaviti mora predloge, ki bodo poslani komisiji za šolsko reformo, in drugič, pregledati reče, ki jih je moč prevesti v dejavnosti na področju šol. Predlogi, ki bodo poslani Zvezni komisiji za šolsko reformo, bodo obsegali maksimalne zahteve glede programa, gmočnih in kadrovskih pogojev, vse to pa bi sčasoma postopoma uresničili. Ti predlogi bodo prilagojeni vrstam šol. Težje obveznega pouka telesne vzgoje bo vsakega na osemletki šoli.

Srednješolske igre

Kaj mislite o odnosu med šolo in prostovoljnimi organizacijami za telesno vzgojo ljudstva in o tem, kako bi bilo treba organizirati srednješolske športne igre?

Kaj mislite o odnosu med šolo in prostovoljnimi organizacijami za telesno vzgojo ljudstva in o tem, kako bi bilo treba organizirati srednješolske športne igre?

dalcev, košarkarski stadion za 15.000 gledalcev ter areno za boks in rokoborbo s tribunami za 15.000 gledalcev.

Pripomnil je, da se sedaj pripravljajo v SZ 10.000 športnikov na olimpijsko igrišče v Melbourne, da bo 400 najboljših potovalo v Melbourne. Dejal je, da so samo letos porabili za šport v SZ 400 milijonov rubljev, (približno 30 milijard dinarjev). Avstralski bo za organizacijo celotnih olimpijskih iger porabil 5 milijard dinarjev.

1930: prijateljski boksarski dvoboj »Pula« na Gosposarskem razstavišču, paviljon »C«.

To je zelo zapleteno vprašanje in nanj bosta najbolje odgovorila praksa in življenje. Tu je še vrsta drugih vprašanj: ali ustanovljati organizacije v šolah, ki bodo del prostovoljnih športnih in drugih organizacij za telesno vzgojo, ki delujejo izven šole, ali pa jih ustanoviti ločeno od drugih organizacij?

Gotovo pa je, da na sedanji ravni obveznega pouka — je rekel na koncu tovarš Stojnič — vsa ta raznovrstna dejavnost prispeva k bolj vsestranski in popolnejši telesni vzgoji učencev. Ta dejavnost v nekem smislu dopolnjuje in nadoknadi pomanjkljivosti v obveznem pouku. Tako je gotovo, da je potrebno najtesnejše sodelovanje med šolskimi organi in vodstvi prostovoljnih športnih in drugih organizacij. To sodelovanje mora prispevati k pravilnejši politiki izgradnje in uporabe objektov ter naprav za telesno vzgojo, k boljši uporabi strokovnega kadra k vključevanju nazorov o metodah dela, uveljavljanju sodobnih sredstev in oblik dela ter k usmeritvi celotne dejavnosti skupnim vzgojnim ciljem. Lj. Lovrič

Današnji spored v Ljubljani

- 8.00: skupščina Zveze »Partizan« Slovenije v Narodnem domu
- 9.00: skupščina Nogometne zveze Slovenije v prostorih Direkcije pošte
- 9.00: državni šampionat v judo v Domu železničarjev pri glavnem kolodvoru
- 9.00: prijateljska nogometna tekma Krim: Slovan na igrišču Krima
- 9.30: začetek dvoboja v streljanju z zračno puško Ljubljana—Zagreb v Domu sindikatov
- 9.30: kros »Ljubljane« na stadionu v Šiški
- 10.00: kros Svobode na Viču
- 10.30: kros Odreda na Centralnem stadionu ob Titovi cesti
- 15.00: nadaljevanje drž. šampionata v judo
- 15.30: prvenstvena nogometna tekma I. cone »Ljubljana«: »Split« na stadionu »Ljubljane« v Šiški
- 19.30: prijateljski boksarski dvoboj »Pula« na Gosposarskem razstavišču, paviljon »C«.

PRIPRAVE LJUBLJANSKIH PLAGALCEV

NA NOVO SEZONO

Le počasi in stežka se letos pripravlja od nas zima, ki je s svojim februarjskim mrazom napravila mnogo veselja našim hokejistom in zaradi slabega snega žal malo manj našim smučarjem. Toda bližajo se koncu marca in ob jasnih dnevih ima sneg že tolikšno moč, da je izšlo iz telovadnice na zelena igrišča naše nogometne, katerim bodo čez mesec sledili košarkarji in odbojkarji. In še nekaj mesecev, pa bomo videli na startu naše najboljšje plavalce.

Zato je kar prav, če si malo ogledamo, kako so izbrali zimske šole za pripravo na novo sezono. Vsekakor imajo ljubljanski plavalci prednost pred ostalimi, saj posedujejo majhen zimski bazen, ki jim omogoča vsaj do neke mere reden trening. S tem bazenom pa ni vse enostavno, kot bi si mislili. V dolgih letih, kar stoji, je tudi zoba časa že opravljen. Ogrevanje bazna je še močno izboljšano, zgradba sama pa tudi ne stoji več na kdo ve kako trdnih nogah. Zato eno in drugo kliče po obnovi. Tako je vsako jesen pred Plavalno zvezo Slovenije znova vprašanje, kje dobiti sredstva za nabavo kurjave. Za letošnjo zimsko sezono je bil problem rešen z podporo invalidske organizacije, Zdrženja slopih in Društva srednješolskih profesorjev in učiteljev telesne vzgoje.

Zato so se ljubljanski plavalci lahko že sredi novembra potopili v svojo »banco«. Na žalost je pri nas v praksi, da je zimska sezona razdeljena na dva dela, tako da je bazen običajno v januarju in februarju zaprt. Tako je bilo tudi letos. Prvi del sezone je trajal do konca decembra. V tem času je bilo izvedeno srednješolsko prvenstvo v plavanju, katerega pa so se udeležili spet skoraj izključno le aktivni plavalci — tekmovalci, medtem ko namen prvenstva, da bi namreč ugotovili, kakšno je stanje plavanja na srednjih šolah, ni bil izpolnjen.

Preostali čas do konca decembra so plavalci vstopili in skakali izkoristili za trening. Ta trening pri plavalcih v kondicijskem pogledu ni direktna priprava na novo sezono. Potreben pa je, da starejši tekmovalci ohranijo stik

z vodo, zlasti pa, da si mlajši »izpilijo« slog in da trenerji prikazujejo nekatere slogovne novosti iz svetovnih plavalnih aren. Tako je potekel mesec dni in nastopila sta dva meseca plavalnega premora. Ta čas so plavalci in skakalci ZPK »Ljubljana« dobro izkoristili. Skakalci so marljivo trenirali na že znanih scenskih in so nam rezultate s svojega dela lepo demonstrirali na zadnji uspehi reviji športov. Plavalci pa so si z gimnastiko in igrami z žogo prizadevali pridobiti si kondicijo za bližajočo se poletno nastope. V tem delu so pričakali mesec marec, ko so se zopet odprla vrata zimskega bazena in so člani obeh klubov pod vodstvom svojih trenerjev popeljali za bazen.

Medtem je bil Plavalni zvezni Slovenije že določen koledar tekmovalni. V novi sezoni ne bo dovolj, da bodo klubi nastopili le v nekaj vrhunjskih tekmovalcih. V okviru novih smernic Zveze športov Slovenije bi treba pokazati tudi uspeha dela v širini. ZPK »Ljubljana« je pristopila k temu z ustanovitvijo zimске plavalne šole, medtem ko PK Ilirija mimo odgoja svojih plavalcev omogoča pouk plavanja tudi invalidom. Toda vsi ti niso edini obiskovalci zimskega bazena. V zgodnjih popoldanskih urah vidimo lahko izmenoma pri nekaterih tujih plavalcih gorenjskih in štajerskih klubov, kar kaže, da se tudi ti resno pripravljajo na bližajočo sezono.

Po vseh teh pripravah sočeh bo letošnja slovenska plavalna liga prava zanimiva, in če tudi morda plavalci ne bodo dosegali kdo ve kakšnih vrhunskih rezultatov, bo nesporno njen velik pomen v tem, da bo močan doprinos k množičnemu dvigu vseh treh panog plavalnega športa.

K. R.

Le počasi in stežka se letos pripravlja od nas zima, ki je s svojim februarjskim mrazom napravila mnogo veselja našim hokejistom in zaradi slabega snega žal malo manj našim smučarjem. Toda bližajo se koncu marca in ob jasnih dnevih ima sneg že tolikšno moč, da je izšlo iz telovadnice na zelena igrišča naše nogometne, katerim bodo čez mesec sledili košarkarji in odbojkarji. In še nekaj mesecev, pa bomo videli na startu naše najboljšje plavalce.

Zato je kar prav, če si malo ogledamo, kako so izbrali zimske šole za pripravo na novo sezono. Vsekakor imajo ljubljanski plavalci prednost pred ostalimi, saj posedujejo majhen zimski bazen, ki jim omogoča vsaj do neke mere reden trening. S tem bazenom pa ni vse enostavno, kot bi si mislili. V dolgih letih, kar stoji, je tudi zoba časa že opravljen. Ogrevanje bazna je še močno izboljšano, zgradba sama pa tudi ne stoji več na kdo ve kako trdnih nogah. Zato eno in drugo kliče po obnovi. Tako je vsako jesen pred Plavalno zvezo Slovenije znova vprašanje, kje dobiti sredstva za nabavo kurjave. Za letošnjo zimsko sezono je bil problem rešen z podporo invalidske organizacije, Zdrženja slopih in Društva srednješolskih profesorjev in učiteljev telesne vzgoje.

Zato so se ljubljanski plavalci lahko že sredi novembra potopili v svojo »banco«. Na žalost je pri nas v praksi, da je zimska sezona razdeljena na dva dela, tako da je bazen običajno v januarju in februarju zaprt. Tako je bilo tudi letos. Prvi del sezone je trajal do konca decembra. V tem času je bilo izvedeno srednješolsko prvenstvo v plavanju, katerega pa so se udeležili spet skoraj izključno le aktivni plavalci — tekmovalci, medtem ko namen prvenstva, da bi namreč ugotovili, kakšno je stanje plavanja na srednjih šolah, ni bil izpolnjen.

Preostali čas do konca decembra so plavalci vstopili in skakali izkoristili za trening. Ta trening pri plavalcih v kondicijskem pogledu ni direktna priprava na novo sezono. Potreben pa je, da starejši tekmovalci ohranijo stik

z vodo, zlasti pa, da si mlajši »izpilijo« slog in da trenerji prikazujejo nekatere slogovne novosti iz svetovnih plavalnih aren. Tako je potekel mesec dni in nastopila sta dva meseca plavalnega premora. Ta čas so plavalci in skakalci ZPK »Ljubljana« dobro izkoristili. Skakalci so marljivo trenirali na že znanih scenskih in so nam rezultate s svojega dela lepo demonstrirali na zadnji uspehi reviji športov. Plavalci pa so si z gimnastiko in igrami z žogo prizadevali pridobiti si kondicijo za bližajočo se poletno nastope. V tem delu so pričakali mesec marec, ko so se zopet odprla vrata zimskega bazena in so člani obeh klubov pod vodstvom svojih trenerjev popeljali za bazen.

Medtem je bil Plavalni zvezni Slovenije že določen koledar tekmovalni. V novi sezoni ne bo dovolj, da bodo klubi nastopili le v nekaj vrhunjskih tekmovalcih. V okviru novih smernic Zveze športov Slovenije bi treba pokazati tudi uspeha dela v širini. ZPK »Ljubljana« je pristopila k temu z ustanovitvijo zimске plavalne šole, medtem ko PK Ilirija mimo odgoja svojih plavalcev omogoča pouk plavanja tudi invalidom. Toda vsi ti niso edini obiskovalci zimskega bazena. V zgodnjih popoldanskih urah vidimo lahko izmenoma pri nekaterih tujih plavalcih gorenjskih in štajerskih klubov, kar kaže, da se tudi ti resno pripravljajo na bližajočo sezono.

Po vseh teh pripravah sočeh bo letošnja slovenska plavalna liga prava zanimiva, in če tudi morda plavalci ne bodo dosegali kdo ve kakšnih vrhunskih rezultatov, bo nesporno njen velik pomen v tem, da bo močan doprinos k množičnemu dvigu vseh treh panog plavalnega športa.

K. R.

Preostali čas do konca decembra so plavalci vstopili in skakali izkoristili za trening. Ta trening pri plavalcih v kondicijskem pogledu ni direktna priprava na novo sezono. Potreben pa je, da starejši tekmovalci ohranijo stik

z vodo, zlasti pa, da si mlajši »izpilijo« slog in da trenerji prikazujejo nekatere slogovne novosti iz svetovnih plavalnih aren. Tako je potekel mesec dni in nastopila sta dva meseca plavalnega premora. Ta čas so plavalci in skakalci ZPK »Ljubljana« dobro izkoristili. Skakalci so marljivo trenirali na že znanih scenskih in so nam rezultate s svojega dela lepo demonstrirali na zadnji uspehi reviji športov. Plavalci pa so si z gimnastiko in igrami z žogo prizadevali pridobiti si kondicijo za bližajočo se poletno nastope. V tem delu so pričakali mesec marec, ko so se zopet odprla vrata zimskega bazena in so člani obeh klubov pod vodstvom svojih trenerjev popeljali za bazen.

Medtem je bil Plavalni zvezni Slovenije že določen koledar tekmovalni. V novi sezoni ne bo dovolj, da bodo klubi nastopili le v nekaj vrhunjskih tekmovalcih. V okviru novih smernic Zveze športov Slovenije bi treba pokazati tudi uspeha dela v širini. ZPK »Ljubljana« je pristopila k temu z ustanovitvijo zimске plavalne šole, medtem ko PK Ilirija mimo odgoja svojih plavalcev omogoča pouk plavanja tudi invalidom. Toda vsi ti niso edini obiskovalci zimskega bazena. V zgodnjih popoldanskih urah vidimo lahko izmenoma pri nekaterih tujih plavalcih gorenjskih in štajerskih klubov, kar kaže, da se tudi ti resno pripravljajo na bližajočo sezono.

Po vseh teh pripravah sočeh bo letošnja slovenska plavalna liga prava zanimiva, in če tudi morda plavalci ne bodo dosegali kdo ve kakšnih vrhunskih rezultatov, bo nesporno njen velik pomen v tem, da bo močan doprinos k množičnemu dvigu vseh treh panog plavalnega športa.

K. R.

Preostali čas do konca decembra so plavalci vstopili in skakali izkoristili za trening. Ta trening pri plavalcih v kondicijskem pogledu ni direktna priprava na novo sezono. Potreben pa je, da starejši tekmovalci ohranijo stik

z vodo, zlasti pa, da si mlajši »izpilijo« slog in da trenerji prikazujejo nekatere slogovne novosti iz svetovnih plavalnih aren. Tako je potekel mesec dni in nastopila sta dva meseca plavalnega premora. Ta čas so plavalci in skakalci ZPK »Ljubljana« dobro izkoristili. Skakalci so marljivo trenirali na že znanih scenskih in so nam rezultate s svojega dela lepo demonstrirali na zadnji uspehi reviji športov. Plavalci pa so si z gimnastiko in igrami z žogo prizadevali pridobiti si kondicijo za bližajočo se poletno nastope. V tem delu so pričakali mesec marec, ko so se zopet odprla vrata zimskega bazena in so člani obeh klubov pod vodstvom svojih trenerjev popeljali za bazen.

Medtem je bil Plavalni zvezni Slovenije že določen koledar tekmovalni. V novi sezoni ne bo dovolj, da bodo klubi nastopili le v nekaj vrhunjskih tekmovalcih. V okviru novih smernic Zveze športov Slovenije bi treba pokazati tudi uspeha dela v širini. ZPK »Ljubljana« je pristopila k temu z ustanovitvijo zimске plavalne šole, medtem ko PK Ilirija mimo odgoja svojih plavalcev omogoča pouk plavanja tudi invalidom. Toda vsi ti niso edini obiskovalci zimskega bazena. V zgodnjih popoldanskih urah vidimo lahko izmenoma pri nekaterih tujih plavalcih gorenjskih in štajerskih klubov, kar kaže, da se tudi ti resno pripravljajo na bližajočo sezono.

Po vseh teh pripravah sočeh bo letošnja slovenska plavalna liga prava zanimiva, in če tudi morda plavalci ne bodo dosegali kdo ve kakšnih vrhunskih rezultatov, bo nesporno njen velik pomen v tem, da bo močan doprinos k množičnemu dvigu vseh treh panog plavalnega športa.

K. R.

Preostali čas do konca decembra so plavalci vstopili in skakali izkoristili za trening. Ta trening pri plavalcih v kondicijskem pogledu ni direktna priprava na novo sezono. Potreben pa je, da starejši tekmovalci ohranijo stik

z vodo, zlasti pa, da si mlajši »izpilijo« slog in da trenerji prikazujejo nekatere slogovne novosti iz svetovnih plavalnih aren. Tako je potekel mesec dni in nastopila sta dva meseca plavalnega premora. Ta čas so plavalci in skakalci ZPK »Ljubljana« dobro izkoristili. Skakalci so marljivo trenirali na že znanih scenskih in so nam rezultate s svojega dela lepo demonstrirali na zadnji uspehi reviji športov. Plavalci pa so si z gimnastiko in igrami z žogo prizadevali pridobiti si kondicijo za bližajočo se poletno nastope. V tem delu so pričakali mesec marec, ko so se zopet odprla vrata zimskega bazena in so člani obeh klubov pod vodstvom svojih trenerjev popeljali za bazen.

Medtem je bil Plavalni zvezni Slovenije že določen koledar tekmovalni. V novi sezoni ne bo dovolj, da bodo klubi nastopili le v nekaj vrhunjskih tekmovalcih. V okviru novih smernic Zveze športov Slovenije bi treba pokazati tudi uspeha dela v širini. ZPK »Ljubljana« je pristopila k temu z ustanovitvijo zimске plavalne šole, medtem ko PK Ilirija mimo odgoja svojih plavalcev omogoča pouk plavanja tudi invalidom. Toda vsi ti niso edini obiskovalci zimskega bazena. V zgodnjih popoldanskih urah vidimo lahko izmenoma pri nekaterih tujih plavalcih gorenjskih in štajerskih klubov, kar kaže, da se tudi ti resno pripravljajo na bližajočo sezono.

Po vseh teh pripravah sočeh bo letošnja slovenska plavalna liga prava zanimiva, in če tudi morda plavalci ne bodo dosegali kdo ve kakšnih vrhunskih rezultatov, bo nesporno njen velik pomen v tem, da bo močan doprinos k množičnemu dvigu vseh treh panog plavalnega športa.

K. R.

Preostali čas do konca decembra so plavalci vstopili in skakali izkoristili za trening. Ta trening pri plavalcih v kondicijskem pogledu ni direktna priprava na novo sezono. Potreben pa je, da starejši tekmovalci ohranijo stik

z vodo, zlasti pa, da si mlajši »izpilijo« slog in da trenerji prikazujejo nekatere slogovne novosti iz svetovnih plavalnih aren. Tako je potekel mesec dni in nastopila sta dva meseca plavalnega premora. Ta čas so plavalci in skakalci ZPK »Ljubljana« dobro izkoristili. Skakalci so marljivo trenirali na že znanih scenskih in so nam rezultate s svojega dela lepo demonstrirali na zadnji uspehi reviji športov. Plavalci pa so si z gimnastiko in igrami z žogo prizadevali pridobiti si kondicijo za bližajočo se poletno nastope. V tem delu so pričakali mesec marec, ko so se zopet odprla vrata zimskega bazena in so člani obeh klubov pod vodstvom svojih trenerjev popeljali za bazen.

Medtem je bil Plavalni zvezni Slovenije že določen koledar tekmovalni. V novi sezoni ne bo dovolj, da bodo klubi nastopili le v nekaj vrhunjskih tekmovalcih. V okviru novih smernic Zveze športov Slovenije bi treba pokazati tudi uspeha dela v širini. ZPK »Ljubljana« je pristopila k temu z ustanovitvijo zimске plavalne šole, medtem ko PK Ilirija mimo odgoja svojih plavalcev omogoča pouk plavanja tudi invalidom. Toda vsi ti niso edini obiskovalci zimskega bazena. V zgodnjih popoldanskih urah vidimo lahko izmenoma pri nekaterih tujih plavalcih gorenjskih in štajerskih klubov, kar kaže, da se tudi ti resno pripravljajo na bližajočo sezono.

Po vseh teh pripravah sočeh bo letošnja slovenska plavalna liga prava zanimiva, in če tudi morda plavalci ne bodo dosegali kdo ve kakšnih vrhunskih rezultatov, bo nesporno njen velik pomen v tem, da bo močan doprinos k množičnemu dvigu vseh treh panog plavalnega športa.

K. R.

Preostali čas do konca decembra so plavalci vstopili in skakali izkoristili za trening. Ta trening pri plavalcih v kondicijskem pogledu ni direktna priprava na novo sezono. Potreben pa je, da starejši tekmovalci ohranijo stik

z vodo, zlasti pa, da si mlajši »izpilijo« slog in da trenerji prikazujejo nekatere slogovne novosti iz svetovnih plavalnih aren. Tako je potekel mesec dni in nastopila sta dva meseca plavalnega premora. Ta čas so plavalci in skakalci ZPK »Ljubljana« dobro izkoristili. Skakalci so marljivo trenirali na že znanih scenskih in so nam rezultate s svojega dela lepo demonstrirali na zadnji uspehi reviji športov. Plavalci pa so si z gimnastiko in igrami z žogo prizadevali pridobiti si kondicijo za bližajočo se poletno nastope. V tem delu so pričakali mesec marec, ko so se zopet odprla vrata zimskega bazena in so člani obeh klubov pod vodstvom svojih trenerjev popeljali za bazen.

Medtem je bil Plavalni zvezni Slovenije že določen koledar tekmovalni. V novi sezoni ne bo dovolj, da bodo klubi nastopili le v nekaj vrhunjskih tekmovalcih. V okviru novih smernic Zveze športov Slovenije bi treba pokazati tudi uspeha dela v širini. ZPK »Ljubljana« je pristopila k temu z ustanovitvijo zimске plavalne šole, medtem ko PK Ilirija mimo odgoja svojih plavalcev omogoča pouk plavanja tudi invalidom. Toda vsi ti niso edini obiskovalci zimskega bazena. V zgodnjih popoldanskih urah vidimo lahko izmenoma pri nekaterih tujih plavalcih gorenjskih in štajerskih klubov, kar kaže, da se tudi ti resno pripravljajo na bližajočo sezono.

Po vseh teh pripravah sočeh bo letošnja slovenska plavalna liga prava zanimiva, in če tudi morda plavalci ne bodo dosegali kdo ve kakšnih vrhunskih rezultatov, bo nesporno njen velik pomen v tem, da bo močan doprinos k množičnemu dvigu vseh treh panog plavalnega športa.

K. R.

Preostali čas do konca decembra so plavalci vstopili in skakali izkoristili za trening. Ta trening pri plavalcih v kondicijskem pogledu ni direktna priprava na novo sezono. Potreben pa je, da starejši tekmovalci ohranijo stik

z vodo, zlasti pa, da si mlajši »izpilijo« slog in da trenerji prikazujejo nekatere slogovne novosti iz svetovnih plavalnih aren. Tako je potekel mesec dni in nastopila sta dva meseca plavalnega premora. Ta čas so plavalci in skakalci ZPK »Ljubljana« dobro izkoristili. Skakalci so marljivo trenirali na že znanih scenskih in so nam rezultate s svojega dela lepo demonstrirali na zadnji uspehi reviji športov. Plavalci pa so si z gimnastiko in igrami z žogo prizadevali pridobiti si kondicijo za bližajočo se poletno nastope. V tem delu so pričakali mesec marec, ko so se zopet odprla vrata zimskega bazena in so člani obeh klubov pod vodstvom svojih trenerjev popeljali za bazen.

Medtem je bil Plavalni zvezni Slovenije že določen koledar tekmovalni. V novi sezoni ne bo dovolj, da bodo klubi nastopili le v nekaj vrhunjskih tekmovalcih. V okviru novih smernic Zveze športov Slovenije bi treba pokazati tudi uspeha dela v širini. ZPK »Ljubljana« je pristopila k temu z ustanovitvijo zimске plavalne šole, medtem ko PK Ilirija mimo odgoja svojih plavalcev omogoča pouk plavanja tudi invalidom. Toda vsi ti niso edini obiskovalci zimskega bazena. V zgodnjih popoldanskih urah vidimo lahko izmenoma pri nekaterih tujih plavalcih gorenjskih in štajerskih klubov, kar kaže, da se tudi ti resno pripravljajo na bližajočo sezono.

Po vseh teh pripravah sočeh bo letošnja slovenska plavalna liga prava zanimiva, in če tudi morda plavalci ne bodo dosegali kdo ve kakšnih vrhunskih rezultatov, bo nesporno njen velik pomen v tem, da bo močan doprinos k množičnemu dvigu vseh treh panog plavalnega športa.

K. R.

Preostali čas do konca decembra so plavalci vstopili in skakali izkoristili za trening. Ta trening pri plavalcih v kondicijskem pogledu ni direktna priprava na novo sezono. Potreben pa je, da starejši tekmovalci ohranijo stik

z vodo, zlasti pa, da si mlajši »izpilijo« slog in da trenerji prikazujejo nekatere slogovne novosti iz svetovnih plavalnih aren. Tako je potekel mesec dni in nastopila sta dva meseca plavalnega premora. Ta čas so plavalci in skakalci ZPK »Ljubljana« dobro izkoristili. Skakalci so marljivo trenirali na že znanih scenskih in so nam rezultate s svojega dela lepo demonstrirali na zadnji uspehi reviji športov. Plavalci pa so si z gimnastiko in igrami z žogo prizadevali pridobiti si kondicijo za bližajočo se poletno nastope. V tem delu so pričakali mesec marec, ko so se zopet odprla vrata zimskega bazena in so člani obeh klubov pod vodstvom svojih trenerjev popeljali za bazen.

Medtem je bil Plavalni zvezni Slovenije že določen koledar tekmovalni. V novi sezoni ne bo dovolj, da bodo klubi nastopili le v nekaj vrhunjskih tekmovalcih. V okviru novih smernic Zveze športov Slovenije bi treba pokazati tudi uspeha dela v širini. ZPK »Ljubljana« je pristopila k temu z ustanovitvijo zimске plavalne šole, medtem ko PK Ilirija mimo odgoja svojih plavalcev omogoča pouk plavanja tudi invalidom. Toda vsi ti niso edini obiskovalci zimskega bazena. V zgodnjih popoldanskih urah vidimo lahko izmenoma pri nekaterih tujih plavalcih gorenjskih in štajerskih klubov, kar kaže, da se tudi ti resno pripravljajo na bližajočo sezono.

Po vseh teh pripravah sočeh bo letošnja slovenska plavalna liga prava zanimiva, in če tudi morda plavalci ne bodo dosegali kdo ve kakšnih vrhunskih rezultatov, bo nesporno njen velik pomen v tem, da bo močan doprinos k množičnemu dvigu vseh treh panog plavalnega športa.

K. R.

Preostali čas do konca decembra so plavalci vstopili in skakali izkoristili za trening. Ta trening pri plavalcih v kondicijskem pogledu ni direktna priprava na novo sezono. Potreben pa je, da starejši tekmovalci ohranijo stik

z vodo, zlasti pa, da si mlajši »izpilijo« slog in da trenerji prikazujejo nekatere slogovne novosti iz svetovnih plavalnih aren. Tako je potekel mesec dni in nastopila sta dva meseca plavalnega premora. Ta čas so plavalci in skakalci ZPK »Ljubljana« dobro izkoristili. Skakalci so marljivo trenirali na že znanih scenskih in so nam rezultate s svojega dela lepo demonstrirali na zadnji uspehi reviji športov. Plavalci pa so si z gimnastiko in igrami z žogo prizadevali pridobiti si kondicijo za bližajočo se poletno nastope. V tem delu so

Vse bišče pevce »Moškrča«, »Kajuh«, bivšega Studentskega pevskega zbora in pevce zbora Tehnične srednje šole »Vinko Kosak«, obveščamo, da se zberejo v nedeljo, 25. marca ob 10 v klasični gimnaziji, kjer bo skupna vaja za nastop, ki bo na osrednji proslavi ob desetletnici mladinskih delovnih brigad.

Pripravljali odbor za proslavo desetletnice mladinskih delovnih brigad

Društvo arhitektov Slovenije vabi na VI. redno letno skupščino, ki bo v ponedeljek, dne 26. marca ob 18.30 v stekleni dvorani hotela »Union« (veranda).

Društvo stenografov in strojeписcev v Ljubljani vabi na občni zbor, ki bo v sredo, 28. marca ob 19 v dvorani Ekonomske srednje šole. Zaveden član se bo obnega zbora gotovo udeležil. Vsi vljudno vabljani.

Katero mesto predstavlja silka? To je eno izmed vprašanj nagradnega natečaja »Turističnega vestnika«. Kupite se danes glasilo Turistične zveze Slovenije.

Imaš »teške« noge? Dodaj kopeli »JELA« sol in občutek mladosti ti bo sladil življenje.

Zahvala. Za uspešno operacijo srca se prav iskreno zahvaljujem šefu vojne bolnišnice podp. dr. Kuncu, kakor tudi vsemu ostalemu zdravniškemu in strežnemu osebju za skrb in nego. Vinko Capuder.

Umrli so v Ljubljani

Franciška Kegel, vzgojiteljica v pokopju, Aleševčeva 35, rojena 1877. Pogreb bo danes ob 14.30 na Zalah. Franc Zalaznik, strojevodja v pokopju, Suha pri Skofljah 68, rojen 1900. Pogreb bo danes ob 15.30 v Dravljah. Amalija Marolt, vdova po upokojencu, rojena 1869, Poljanska cesta 31. Pogreb bo danes ob 16.30 na Zalah.

Občinski komite ZKS Brežice, Občinski odbor SZDL in Občinski odbor ZB Brežice sporočajo, da je po težki bolezni umrl tovariš

Gustav Pečnik

ŠOLSKI UPRAVITELJ V POKOJU

Pogreb bo v ponedeljek, 26. marca 1956 ob 15. uri na pokopališču Bizeljsko.

Požrtvovalnega borca za izgradnjo socializma bomo ohranili v trajnem spominu.

UPRAVNI IN NADZORNI ODBOR TER DELOVNI KOLEKTIV KMETIJSKE ZADRUGE BIZELJSKO SPOROČAJO ŽALOSTNO VEST, DA JE PO KRATKI IN MUČNI BOLEZNI PREMINIL NJEN PREDSEDNIK

GUSTAV PEČNIK

UPOKOJENI ŠOLSKI UPRAVITELJ

POGREB ZASLUŽNEGA TOVARIŠA BO V PONEDELJEK, 26. MARCA, OB 15. URI IZPRED ZADRUŽNEGA DOMA NA BIZELJSKEM.

KMETIJSKA ZADRUGA
BIZELJSKO

DNEVNE NOVICE

KONCERTI

Komorni večer za modri abonma bo jutri zvečer v Filharmoniji. Nekaj vstopnic bo še v prodaji.

PREDAVANJA

Prirodoslovno društvo v Ljubljani vabi na poljudno-znanstveno predavanje prof. dr. Boža Škerija: Puščavski jugozahod ZDA. Predavanje, spremljano z barvnimi diapozitivi, bo v torek, dne 27. marca ob 20 v Prirodoslovni predavalnici Univerze, vhod iz Gosposke ulice.

Elektrotehniško društvo LKS vabi vse zainteresirane na predavanje prof. ing. Damjanovića o temah: Kdo je iznašel vrtilno magnetno polje in induksijski motor ter o enoti Tesla. Predavanje, spremljano z diapozitivi, bo v ponedeljek, 26. marca ob 18 v dvorani PTT, Cigaletova 6.

Turistično društvo Ljubljana s Tajništvom za prosveto OLO Ljubljana in Tajništvom za notranje zadeve OLO Ljubljana prireja turistično-vzgojno predavanja, opremljena z diapozitivi in filmi za dijake ljubljanskih srednjih šol po naslednjem razporedu: dne 25. marca v Mladinskem kinu, Kotnikova ulica — II. in VI. gimnazija; dne 27. marca v Mladinskem kinu — III. gimnazija in srednja vzgojna šola; dne 28. marca v Mladinskem kinu — I. gimnazija; dne 30. marca v Mladinskem kinu — X. gimnazija in Godevčeva srednja šola; dne 3. aprila v Mladinskem kinu — Učiteljske; dne 4. aprila v dvorani kina Sentvid — gimnazija Sentvid; dne 5. aprila v Mladinskem kinu, Kotnikova ulica — V. gimnazija; dne 6. aprila v Mladinskem kinu — VII. in VIII. gimnazija; dne 7. aprila v Mladinskem kinu — Gradbeno srednja šola; dne 10. aprila v Mladinskem kinu — Ekonomska srednja šola; dne 11. aprila v Mladinskem kinu — Ekonomska srednja šola; dne 12. aprila v dvorani kina Vič — gimnazija Vič in TSS; dne 13. aprila v dvorani kina Vič — TSS. Vstop prost.

GLEDALISKA

Amatersko gledališče DPD Svoboda Sentvid ponovi priljubljeno opero »Srček na dražbi« v nedeljo, dne 25. marca ob 19.30 v domu »Svoboda«. Predprodaja vstopnic v nedeljo od 17 dalje.

SLOV. NARODNO GLEDALIŠČE

DRAMA

Nedelja, 25. marca ob 15: Cehov: »Tri sestre«. Izven in za podeželje; ob 20: Machiavelli: »Mandragola«. Izven in za podeželje.

Ponedeljek, 26. marca ob 20: Komorni večer pesne šole Mete Vidmarjeve. Izven.

Torek, 27. marca: Zaprt. Sreda, 28. marca ob 20: Cehov: »Tri sestre«. Abonma K.

Cetrtek, 29. marca ob 20: Cehov: »Tri sestre«. Abonma B.

Petek, 30. marca: Zaprt. Sobota, 31. marca ob 20: Shakespeare: »Henrik IV.« Izven in za podeželje. (Falstaff — Pavle Kovič.)

Nedelja, 1. aprila ob 15: Machiavelli: »Mandragola«. Izven in za podeželje.

Ob 20: Miller: »Lov na čarovnice«. Gostuje ljubljanske Drame na Vrhniki.

OPERA

Nedelja, 25. marca ob 15: Smetana: »Prodana nevesta«. Izven in za podeželje.

Ponedeljek, 26. marca: Zaprt. Torek, 27. marca ob 19.30: Mozart: »Figarova svatba«. Abonma C.

Sreda, 28. marca ob 19.30: Martinu: »Zemlje«. Puccini: »Gianni Schicchi«. Izven.

Cetrtek, 29. marca ob 19.30: Martinu: »Zemlje«. Puccini: »Gianni Schicchi«. Izven.

Petek, 30. marca: Zaprt. Sobota, 31. marca ob 19.30: Massenet: »Manon«. Izven in za podeželje.

Nedelja, 1. aprila ob 19.30: Martinu: »Zemlje«. Puccini: »Gianni Schicchi«. Izven in za podeželje.

V sredo, 28. marca, bo v Puccinijevi enodejanki »Gianni Schicchi« v naslovni vlogi Schicchi slavil 35-letnico umetniškega delovanja Vekoslav Janko. V ostalih vlogah bodo nastopili: Lauretta — Zlata Gašperšičeva, Rinuccio — Jazet Lipušček. Poleg teh še: Elza Karlovičeva, Manja Mielnikova, M. Poljanarjeva, E. Barbičeva, F. Lupša, V. Dolničar, S. Strukelj, Z. Kováč, I. Anžlovar in drugi. — V Martinu: »Zemlje« pa ima vlogo Podkoljosiha L. Korošec, ostale vloge pojo: I. Anžlovar, B. Stritarjeva, D. Čuden, M. Mielnikova, E. Karlovičeva, E. Barbičeva, F. Lupša, G. Dermota in S. Strukelj. Ob delu dirigira Rado Simoniti, režija Ciril Debevec, scena Vladimir Rijavec, kostumi Alenka Bart-Serša. Za jubilejno predstavo so vstopnice na vabilu v prodaji pri ope. blagajni do ponedeljka do 19. V torek, 27. marca, bodo eventualno ostale vstopnice na razpolago drugemu občinstvu.

MESTNO GLEDALIŠČE LJUBLJANA

Gledališka pasaža

Nedelja, 25. marca ob 10 in 14.30: B. Horvat: »Martin Krpan«. Gostovanje »Svobode« Zg. Sliska; ob 20: Bert Brecht: »Dobri človek

iz Sečuana«. Izven. Zadnjič. (Sun Trefalt.)

Torek, 27. marca ob 20: Peppino de Filippo: »Ni res — pa le verjamem«. Abonma red Terek. Vstopnice so tudi v prodaji.

Sreda, 28. marca ob 20: Peppino de Filippo: »Ni res, pa le verjamem«. Abonma red Sreda. Vstopnice so tudi v prodaji.

Opozorjamo na zadnjo uprizoritev Brechtovega dela: »Dobri človek iz Sečuana«.

SENTJAKOBSKO GLEDALIŠČE

Ljubljana, Mestni dom

Nedelja, 25. marca ob 15.30: Senec: »Logaritmi in lubezen«, veseloigra. Popoldanska predstava. Izven.

Ob 20: Popović-Pregarc-Delak: »Jara meščanka« (Pokondrena tikva), komedija. Večerna predstava. Izven.

Prodaja vstopnic v Mestnem domu, rezerviranje tel. št. 32-860. Rezervirane vstopnice morate vzeti do 11. ure. Prihodnja premiera bo Oskarja Wilda igra »Idealni soprogi« z E. Petrovičevom, B. Ovscevo, B. Roterjevo, B. Bergantom, F. Ovscecem in B. Križnarjem v glavnih vlogah.

MESTNO LUTKOVNO GLEDALIŠČE

Marionete

Levstikov (Sentjakovski) trg

Nedelja, 25. marca ob 11: Pengov-Simončič: »Zlata ribica«.

Ročne lutke

Rešljiva cesta 28

Nedelja, 25. marca ob 17: F. Mičinski: »Tri čudne zgodbe«.

Prodaja vstopnic pol ure pred predstavo pri gledaliških blagajnah.

RADIO LJUBLJANA

Sporod za nedeljo, 25. marca

Poročila: 6.05, 7.00, 13.00, 15.00, 19.00 in 22.00.

6.00—7.00 Prijetno nedeljsko jutro vam želijo naši priljubljeni ansambli in solisti — vmes ob 7.15 Reklame — 7.30 Radijski koledar in prireditve dneva — 7.35 Veliki zabavni orkestri igrajo — 8.00 O sportu in sportnikih: Armade in sport v tujih deželah — 8.15 Z mikrofonom pri naših pevskih zborih — 9.00 Otroška predstava: Koniček Grbavček (ruska pravljica v prireditvi Mateja Rodeta) — 9.50 Glasbeni intermezzo — 10.00 Družinski pogovori — 10.10 Nedeljski simfonični koncert — 11.00 Oddaja za Beneške Slovence — 11.20 Opoldanski glasbeni spored — I. del — 12.00 Pogovor s poslušalci — 12.10 Opoldanski glasbeni spored — II. del — 13.15 Zabavna glasba, vmes reklame — 13.15 Za našo vas — 14.15 Lahka glasba — 15.15 Zlata sva — poslušajte! — 16.30 Dušan Kralj: Na Gorenjskem je fletno (reportaža) — 17.00 Popoldanski orkestralni spored — 18.00 Radijska igra: Fred von Hörschmann: Timbuktu (ponovitve) — 19.00 Radijski dnevnik — 19.30 Zabavna glasba, vmes reklame — 20.00 Večerni operni koncert — 21.00 Kulturni razgledi: Bogo Stupan: Reforma obveznega šolanja — 21.15 Rečija pesnih in zabavnih melodij — 22.15—23.00 Nočni koncert — 22.15—23.00 UKV program: Plesna glasba — 23.00 do 24.00 Oddaja za tužino — na valu 327,1 m (prenos iz Zagreba).

VESTI IZ KRANJA

PRESERNOVO GLEDALIŠČE

Nedelja, 25. marca ob 18: »Velika beseda«. Izven in za podeželje.

Napovedana dopoldanska predstava »Janko in Metka« odpade.

Torek, 27. marca ob 16: Seliskar-Filipič: »Bratovščina Sinjega galeba«. Zaključena predstava za gimnazijo Kranj.

Sreda, 28. marca ob 13: »Velika beseda«. — Zaključena predstava za gimnazijo Tržič.

Petek, 30. marca ob 16: Seliskar-Filipič: »Bratovščina Sinjega galeba«. Zaključena predstava za tovarno »Iskra« Kranj.

Nedelja, 1. aprila ob 10: »Janko in Metka«. Matineja po znižanih cenah (30 din); ob 16: »Velika beseda«. Izven in za podeželje.

ČLANARINO

Prešernove družbe plačujete lahko tudi v obrokih

Z JESENIC IN OKOLICE

Zdravniško dežurno službo na Jesenicah ima od 23. do 30. marca 1956: dr. Stanka Rosenstein, Javorniška pot št. 24.

Brivsko dežurno službo ima v nedeljo, 25. marca: Jože Hudrič, brivski salon, Prešernova cesta.

GLEDALIŠČE

Nedelja, 25. marca ob 19.30: Somersel Maughama: »Deževje«.

Zveze z vlakci so ugodne.

Ponedeljek, 26. marca ob 16 in 20: Somersel Maughama: »Deževje«. Gostovanje v Prešernovem gledališču v Kranju.

Cenjene obiskovalce opozarjamo, da so to zaradi odhoda glavnega igralca zadnje predstave.

KINO

JESENICE: »RADIO«: Ameriški film: »Mostišče«. Predstave ob 16, 18 in 20. Ob 10 matineja slovenskega dokumentarnega filma: »Življenje dr. Franceta Prešerna«.

»PLAVŽ«: Ameriški film: »Optiče norčije«. Predstave ob 16, 18 in 20. Ob 10 matineja slovenskega dokumentarnega filma: »Življenje dr. Franceta Prešerna«.

KOROŠKA BELA: Ameriški barvni film: »Mostišče«. Predstavi ob 17 in 19.

ZIROVNICA: Franc. film: »Parnska turizacija«. Predstava ob 16 in 18.30.

DOVJE-MOSTRANA: Amer. film: »Rim ob enajstih«. Predstavi ob 16 in 19.

Z BLEDA

KINO

Angleški barvni film: »Skrlatna ravnina«. Predstave ob 14, 16, 18 in 20.

IZ DOMŽAL

KINO

Ameriški barvni film: »Sneg na Kilimandžaru«. Predstave ob 15, 17 in 19.

Redni letni tehnični pregledi motornih vozil, registriranih na območju OLO Ljubljana

Tehnični pregledi motornih vozil se prične dne 2. aprila 1956 in bodo dvodelni — dnevni in nočni. Pri dnevnih tehničnih pregledih bodo komisije pregledovale brezhibnost delovnih zavor, kretalne mehanizma, stroja, šasije, karoserije in stekel. Pri nočnih pregledih pa brezhibnost delovanja svetlobnih naprav.

Tehnični pregledi bodo v Ljubljani na Vilharjevi cesti, vsak delavnik od 16—18, nočni pregledi pa od 20—24.

Razen v Ljubljani bodo tehnični pregledi motornih vozil še v Cerknici, Domžalah, Grosuplju, Kamniku, Logatcu in Vrhniki na sedežih postaj LM od 17 dalje.

Razpored pregledov vseh vrst motornih vozil (osebni avtomobili, tovorni avtomobili, avtobusi, traktorji, specialna vozila, motorna kolesa) je ta-le

2. aprila ev. št. S-101 do S-250
3. aprila ev. št. S-251 do S-400
4. aprila ev. št. S-401 do S-550
5. aprila ev. št. S-551 do S-700
6. aprila ev. št. S-701 do S-850
7. aprila ev. št. S-851 do S-1000
8. aprila ev. št. S-1001 do S-1100
9. aprila ev. št. S-1101 do S-1200
10. aprila ev. št. S-1201 do S-1300
11. aprila ev. št. S-1301 do S-1400
12. aprila ev. št. S-1401 do S-1500
13. aprila ev. št. S-1501 do S-1600
14. aprila ev. št. S-1601 do S-1700
15. aprila ev. št. S-1701 do S-1800
16. aprila ev. št. S-1801 do S-1900
17. aprila ev. št. S-1901 do S-2000
18. aprila ev. št. S-2001 do S-2100
19. aprila ev. št. S-2101 do S-2200
20. aprila ev. št. S-2201 do S-2300
21. aprila ev. št. S-2301 do S-2400
22. aprila ev. št. S-2401 do S-2500
23. aprila ev. št. S-2501 in dalje

Ker je rok za izvedbo redne letne registracije kratak, se morajo vozniki točno držati zgoraj navedenega razporeda. Izjemoma bo dovoljen pregled vozil pred določenim rokom.

Motorna kolesa morajo imeti na krmilu vzratno ogledalo, traktorske priklolece pa morajo biti opremljene na prednji levi strani z odbojnimi stekli, če je priklolica širša kot traktor.

Lastniki motornih vozil, ki do roka ne bodo pripeljali vozil na redni tehnični pregled, so dolžni svoja vozila odjaviti ter vrniti evidenčne številke Tajništvu za notranje zadeve OLO Ljubljana, Kotnikova ulica 6.

Za registracijo se plačajo sledeče takse:

a) za vlogo 30 din v drž. kolkih in 20 din v okrajnih kolkih, za rešitev vloge 150 din v drž. kolkih.

b) Tehnični pregled 800 din v drž. kolkih.

c) Državno in občinsko takso za registracijo v gotovini na Občinskem L.O., kamor je po bivališču pristojen lastnik.

Iz pisarne Tajništva za notranje zadeve OLO Ljubljana.

VESTI IZ TRBOVELJ

KINO

»SVOBODA«-CENTER: Ameriški film: »Komur se sonce smejl«.

»SVOBODA-TRBOVELJE II.«: Amer. barvni film: »Vlak je zdrvel mimo«.

SPOROČAMO ŽALOSTNO VEST, DA JE PO KRATKI IN MUČNI BOLEZNI PREMINIL

GUSTAV PEČNIK

UPOKOJENI ŠOLSKI UPRAVITELJ, ČLAN ZKS, ČLAN OLO TRBOVLJE, OBCINSKEGA LJUDSKEGA ODBORA BREŽICE, ZB IN SZDL, LOVSKE DRUŽINE NA BIZELJSKEM, RK IN ČASTNI ČLAN GASILSKEGA DRUŠTVA NA BIZELJSKEM

POGREB NEPOZABNEGA ZASLUŽNEGA TOVARIŠA BO V PONEDELJEK, 26. MARCA, OB 15. URI IZPRED ZADRUŽNEGA DOMA NA BIZELJSKEM.

ZKS

IN OSTALE MNOŽIČNE ORGANIZACIJE NA BIZELJSKEM

KINEMATOGRAFI PREDVAJAJO

KINO »UNION«

Ameriški barvni film

»Mogambo«

Tednik: Filmske novosti št. 11 samo pri prvi in zadnji predstavi. Predstave ob 16, 18.15 in 20.30. V glavni vlogi Clark Gable, Ava Gardner in Grace Kelly. — Prodaja vstopnic od 9—11 in od 14 dalje

»KINO VICA«

Francoski film

»Intrigantke«

Predstave ob 15, 17, 19 in 21. — V glavni vlogi Raymond Rouleau in Jeanne Moreau. Prodaja vstopnic od 9—11 in od 14 dalje.

KINO »KOMUNA«: Ameriški barvni film: »Poslednji sem videl Pariza«. Brez tednika. Predstave ob 15, 17, 19 in 21.15. Ob 10 matineja istega filma. V glavni vlogi: Elisabeth Taylor in Van Johnson. — Danes zadnjikrat.

KINO »SLOGA«: Franc. film: »Štirje brez postelje«. Brez tednika. Predstave ob 15, 17, 19 in 21.15. Ob 10 matineja istega filma. — V glavni vlogi Martine Carol in Françoise Arnoul.

KINO »SOCA«: Francoski film: »Intrigantke«. Predstave ob 16, 18 in 20.

Prodaja vstopnic v vseh treh kinematografih od 9—11 in od 14 dalje. V primeru prekinitve električnega toka prve predstave odpadejo. MLADINSKI KINO LMA, Kotnikova 8, predvaja za mladino od 14. leta dalje italijanski film: »Moj sin profesor«. Redne predstave vsak torek, četrtek in nedeljo ob 10, ob 15 pa vsak dan, razen nedelje. KINO »LITOSTROJE«: Ob 16 avstrijski film: »Don Juan«, ob 18 in 20 ameriški film: »Nasilje«. Prodaja vstopnic uro pred pričetkom prve predstave. Danes zadnjikrat!

KINO »TRIGLAV«

Angleški barvni film

Romeo in Julija

V glavni vlogi Lawrence-Harvey, Suzan Shental in Flora Robson. Predstave ob 10—11 in od 15 dalje. Samo še danes in jutri.

KINO »SISKA«

Ameriški film

»Izgubljeni sin«

V glavni vlogi Bing Crosby in Claude Dauphin. Predstave ob 16, 18 in 20. Prodaja vstopnic od 14 dalje. Na sporedu samo še danes in jutri.

TOVARNA STROJEV IN ŽELEZNISKIH VOZIL

»Stanko Paunovič«

— NIS —

kupuje

jeklo za vzmeti

OD Ø 28 DO 30 mm

Ponudbe pošljite na zgornji naslov s podatki o razpoložljivi količini, kvaliteti, dolžini in ceni. 1209

Ko iščete novo zaposlitev,

ko iščete stanovanje, ko ga želite zamenjati, ko prodajate ali kupujete — VEDNO VAM POMAGA — MALI OGLAS!

Elektroservis Koper

previja motorje in opravlja vsa elektroinstalacijska dela kvalitetno in po zmernih cenah. Ko 5

UPRAVA BOLNICE ZA TUBERKULOZO NA GOLNIKU razpisuje mesto za

šefa računovodstva

Zaželen je takojšen nastop službe

Pismene ponudbe z navedbo šolske izobrazbe in dosedanje zaposlitve pošljite na upravo bolnice najkasneje do 10. aprila 1956. 1191

Uprava Kliničnih bolnišnic — pediatrična klinika, Ljubljana sprejme v službo:

diplomirano vzgojiteljico medicinskega laboranta tehničnega laboranta

Nastop službe takoj ali po dogovoru. — Prošnje vložite v personalnem oddelku Kliničnih bolnišnic v Ljubljani — Zaloška cesta 2. 1197

KMETIJSKA ZADRUGA VRHPOLJE ima na zalogi naslednje

TRSNE SADIKE

TOKAJA	30.000
RIZLING	30.000
MALVAZIJA	50.000
BELI BURGUNDEC	5.000

ter več raznih drugih vrst

Blago je prvovrstno. cena za komad 20 din franko Vrhopolje. 1193

Javna dražba

UPRAVA ZA CESTE OLO GORICA

RAZPISUJE JAVNO DRAŽBO ZA:

- TOVORNI AVTO »FIAT 621«
3-tonski, prekućnik v voznom stanju
- TOVORNI AVTO »SPA«
2-tonski, v voznom stanju
- TOVORNI AVTO »MERCEDES«
3-tonski, v voznom stanju
- TRAKTOR »FIAT«
goseničar, 50 KS, z rezervnim motorjem, menjalnikom in gosenicami, v brezhibnem stanju
- OSEBNI AVTO »LANCIA APRILIA«
v voznom stanju
- DVOBRAZDNI PLUG
za traktor »STEYER«, nov
- RAZNE REZERVNE DELE, DIFERENCIALE, MOTORJE za zgoraj omenjena vozila

Dražba bo dne 31. marca 1956 ob 9. uri v prostorih delavnice UPRAVE ZA CESTE OLO GORICA v Tolminu. Udeleženci dražbe se morajo izkazati s potrebnimi pooblastili in potrdili o razpoložljivih denarnih sredstvih. 120

LOKAL

V STROGEM CENTRU ZAGREBA, PRIMEREN ZA INDUSTRIJSKO PRODAJALNO, ODSTOPA GOSPODARSKO PODJETJE PROTI POVRNITVI ADAPTACIJSKIH STROŠKOV.

VPRAŠAJTE NA UPRAVO LISTA POD ŠTEVILKO »1173« 1173

Komisija za imenovanje direktorjev in upravnikov pri OBČINSKEM LJUDSKEM ODBORU ROGASKA SLATINA

razpisuje

MESTO UPRAVNIKA LEKARNE

Prošnje za sprejem naslovite na komisijo. — Interesenti naj se javijo do 15. aprila. — Plača po uredbi, dopolnilna plača po pravilniku lekarne, dodatek na dežurno službo in funkcijski dodatek.

Dvosobno družinsko stanovanje na razpolago. — Nastop službe 1. maja 1956. 1196

GOSTINSKA ZBORNICA ZA OKRAJ KOPER s sedežem v Portorožu

RAZPISUJE MESTI ZA:

tajnika

po možnosti pravnik z nekaj prakse — in strokovnega referenta

z ustrezno šolsko izobrazbo in daljšo prakso v gostinstvu

Za stanovanje poskrbljeno. — Ponudbe z opisom dosedanjega službovanja pošljite na

Gostinsko zbornico • Portorož

1209

Upravni odbor OKRAJNEGA HIGIENSKEGA ZAVODA — MARIBOR — Mladinska 3 —

razpisuje mesta za:

BAKTERIOLOGA SPECIALISTA ali ZDRAVNIKA za specializacijo iz bakteriologije

MEDICINSKEGA TEHNIKA ali MEDICINSKEGA LABORANTA

za sero-bakteriološki laboratorij

ZDRAVNIŠKEGA POMOČNIKA za ambulantno za poklicna obolenja

SANITARNEGA TEHNIKA za oddelek za industrijsko higieno

Osnovna in dopolnilna plača po uredbi in pravilniku Zavoda. Prošnje s kratkim življenjepisom in navedbo dosedanjega službovanja dostavite do 10. aprila 1956. — Nastop službe je možen takoj. M 91

UPRAVNI ODBOR

tovarne usnja »Runo«, Tržič

razpisuje mesto

računovodje

POGOJI: popolna srednješolska izobrazba z vsaj petletno prakso v knjigovodstvu ali z izpitom v finančnem knjigovodstvu in večletno prakso.

Nastop službe takoj. — Plača po tarifnem pravilniku podjetja, ponudbe z življenjepisom je poslati na zgornji naslov v roku 15 dni. 1194

CESTITAMO VSEM PREBIVALCEM RIBNICE IN OKOLICE ZA OBČINSKI PRAZNIK — 26. MAREC!

TRGOVINA

»MANUFAKTURA«

RIBNICA NA DOLENJSKEM

TRGOVINA

Z MEŠANIM BLAGOM

RIBNICA NA DOLENJSKEM

CESTITA VSEM OBČANOM RIBNICE ZA OBČINSKI PRAZNIK — 26. MAREC!

1190

Dražba

SPLOŠNO GRADBENO PODJETJE

»KONSTRUKTOR« • Maribor

razpisuje dražbo avtomobilov za 5. april 1956 ob 10. uri v Mariboru na Koroški cesti 111:

1. Studebaker 5 ton tip US 6 X 4/62, motor 109 KS
2. Ford 3 tone tip Comercial, motor 75 KS
3. Tatra 0,5 tone motor 28 KS
4. Lancia osebni 4-sedežni
5. Ford de Luxe osebni 6-sedežni

Rezervni deli za FORD 4 tone, tip Converter — Canada, motor 90 KS • rezervni deli za BEDFORD, 3-tonski prekućnik, tip Converter, motor 80 KS.

Avtomobili navedeni pod 4 in 5 so sposobni za vožnjo; pod 1, 2 in 3 pa so potrebni popravila.

Vabimo državna gospodarska podjetja, da se dražbe udeležijo, ker so cene zelo ugodne — pravico do nakupa rezervnih delov obeh zadnjih navedenih avtomobilov imajo tudi privatniki.

»KONSTRUKTOR« • Maribor

M 90

Oglašujte v »Ljudski pravici!«

RAZPIS

Na podlagi 90. člena Uredbe o ustanavljanju podjetij in obrti razpisuje komisija za razpis mest direktorjev Občinskega ljudskega odbora Ljubljana Center

MESTO DIREKTORJA

TRGOVSKEGA PODJETJA »TKANINA« V LJUBLJANI TRUBARJEVA 1

Pogoji: Ekonomska ali pravna fakulteta; popolna srednja šola z 10 let komercialne prakse, oziroma prakse v stroki; nepopolna srednja šola s 15 let komercialne prakse s strokovnim izpitom.

Kolkovane prošnje z življenjepisom ter opisom strokovne usposobljenosti dostavite Občinskemu ljudskemu odboru Ljubljana-Center, Ljubljana, Kresija, soba 19-I, najkasneje do 8. aprila 1956. 1192

NAPRODAJ IMAMO SLEDEČA OSNOVNA SREDSTVA:

- Diesel motor 7 KS (Rankovič Rijeka), popolnoma nov
- 6 rušilnih pištol popolnoma nove, kompletne
- vprežni voz
- ročni voziček

Za vse informacije se obrnite na naslov »MARMOR« — Kamnoseško podjetje, Ljubljana, Resljeva 30, telefon 30-679. 1169

OKRAJNA ZADRUŽNA ZVEZA GORICA

V ŠEMPETRU PRI GORICI

kot investitor zadrugnega podjetja »VINSKA KLET DOBROVO« v izgradnji s sedežem v Dobrovem — Brda (začasno v Šempetru pri Gorici)

RAZPISUJE MESTI

DIREKTORJA PODJETJA

POGOJI: inženir agronom z vinogradniško in kletarsko prakso, ali ekonomist s 5-letno prakso ali komercialist z višjo strokovno izobrazbo in 5-letno prakso

»RAČUNOVODJE«

POGOJI: ekonomska srednja šola s 5-letno prakso v finančnem poslovanju — popolna srednja šola z izpitom iz finančne stroke ter vsaj 3 leta prakse v računovodskih poslih.

Plača za obe razpisani mesti po uredbi o plačah za zadrugne uslužbenke oziroma po dogovoru.

Nastop službe takoj ali po dogovoru.

Ponudbe poslati najkasneje do 31. marca 1956 na tajništvo OZZ GORICA. Šempeter pri Gorici. 1195

DROBNI OGLASI

VAJENCI

KROVSKEGA VAJENCA sprejemem. Po možnosti z lastnim stanovanjem. Pisarne ponudbe poslati v oglasni oddelček LP pod »Krovec«. 53 v

VAJENCA za tesarsko obrt sprejemem. Ponudbo poslati v oglasni oddelček LP pod »Ljubljana«. 54 v

ZIDARSKEGA VAJENCA sprejemem. V postev pridejo vajenci iz mesta ali okolice Ljubljane, ki imajo lastno stanovanje. Ponudbe v oglasni oddelček LP pod »Zidara«. 55 v

VAJENCA za tesarsko obrt sprejemem. Po možnosti z lastnim stanovanjem. Ponudbo v oglasni oddelček LP pod »Tesarstvo«. 56 v

INSTALACIJSKO PODJETJE

»TOPLOVOD«

Ljubljana, Črtomirova 6

takoj sprejme:

strojno inženirje
in tehnike
dva blagovna
knjigovodja (-kinji)
in strojepisko
z znanjem stenografije

Pisarne ponudbe ali pa se osebnostno ogledate na direktoriju podjetja v Črtomirovi ul. 6 — Plača po tarifnem pravilniku. 1183

KOVASKA DELAVNICA sprejme vajenca.

Ponudbo v oglasni oddelček LP pod »Kovarska«. 57 v

CEVLJARSKEGA VAJENCA sprejemem.

Ponudbe v upravo LP pod »Cevljarska«. 58 v

MIZARSKO PODJETJE išče vajenca.

Imeti mora lastno stanovanje. Ponudbe poslati preko oglasnega oddelčka LP pod »Mizarski vajenci«. 59 v

VAJENCA za čevljarsko obrt sprejemem.

Ponudbe v oglasni oddelček LP pod »Ljubljana — čevljarska«. 60 v

ELEKTROINSTALATERSKA DELAVNICA v Ljubljani sprejme vajenca.

z lastnim stanovanjem. Ponudbe poslati v oglasni oddelček LP pod »Elektroinstalaterji«. 61 v

VAJENCA za pečarsko obrt sprejemem.

Zaželeno, da ima svoje stanovanje. Ponudbe v oglasni oddelček LP pod »Pečarji«. 62 v

DIMNIKARSKEGA VAJENCA sprejemem.

Ponudbe v oglasni oddelček LP pod »Dimnikarska«. 63 v

VAJENCA za avtomobilsko obrt sprejemem.

Ponudbo v oglasni oddelček LP pod »Dobra stroka«. 64 v

BARVARSKO PODJETJE sprejme vajenca.

Pisarne ponudbe s pogojem, da ima lastno stanovanje v Ljubljani ali neposredni bližini, naj poslati v upravo LP pod »Barvarji«. 65 v

VAJENCA za vulkanizersko obrt sprejemem.

Podjetje je v Ljubljani. Vajenec mora imeti lastno stanovanje. Ponudbe v upravo LP pod »Vulkanizerji«. 66 v

VAJENCA za ključavničarsko obrt sprejme podjetje v Ljubljani.

Imeti mora lastno stanovanje. Ponudbe v upravo LP pod »Ključavničarji«. 67 v

KNJIČARNA v Ljubljani sprejme vajenca.

Ponudbe v upravo LP pod »Knjičarji«. 68 v

VAJENCA sprejemem. Ivan Hromec, ključavničarstvo — Sneberje pri Ljubljani.

69 v

SLUŽBO IŠČE

CEVLJAR — imam devet let dela v stroki, želim zaposliti v Brezicah ali bližnji okolici. Ponudbo poslati v podružnico Ljudske pravice Trbovlje pod »401«. 2401 si

SOFERJA D kategorije sprejme podjetje v Ptuj. Ponudbo poslati v podružnico Ljudske pravice. Ptuj pod »Ptuj«. 2402 si

TESAR se želi zaposliti na področju Koprja ali okolice. Ponudbo v podružnico LP Koper pod »Tesar, kvalificiran«. 2403 si

ZELIM SE ZAPOSLOITI v frizerskem salonu. Sem kvalificiran. Ponudbo poslati v podružnico LP Zagorje ob Savi pod »Frizerka«. 2404 si

KOT KROJAK bi se rad zaposlil v okolici Krškega. Imam 4 leta prakse. Ponudbo poslati v podružnico Trbovlje pod »402«. 2405 si

FRANCEN ZIDAR želi namestitve v Koprjo ali okolici. Sprejemam tudi službo sprevednika na avtobusni kamionu. Ponudbo poslati v podružnico LP Koper pod »Zidara«. 2406 si

KNJIGOVODJA z 12-letno prakso kot mlajši knjigovodja, še finančno-materialnega knjigovodstva in kot še finančnega knjigovodstva želi sprejeti novo mesto. Obvlada srbohrvaški in nemški jezik. Naslov v oglasnem oddelku LP. 2407 si

RAZPIS

Na podlagi 90. člena Uredbe o ustanavljanju podjetij in obiri razpisuje Komisija pri razpis mest direktorjev pri Občinskem ljudskem odboru Jesenice dve mesti direktorjev, in sicer:

DIREKTORJA

Hotela »VITRANC«

V POKORENU

Pogoji: najmanj 5-letna praksa v gostinstvu in ustrezna strokovna kvalifikacija

DIREKTORJA

»TAPETNIŠTVA«

NA JESENICAH

Pogoji: 3 do 5-letna praksa v tej stroki z mojstrskim izpitom

Pisarne prošnje z navedbo kvalifikacije in podrobnim življenjepisom je treba poslati na Občinski ljudski odbor Jesenice do 10. aprila 1956.

Komisija za razpis mest direktorjev pri občinskem ljudskem odboru Jesenice

757

DOBRO KUJARICO sprejme družina v Ptuj. Ponudbo v podružnico Ptuj pod »Kuharica«. 2408 si

KOVAC z daljšo prakso želi zaposliti na Koprskem. Ponudbo v oglasni oddelček LP Koper pod »Kovač s Koprskim«. 2409 si

BOLNICA želi zaposliti. Imam šestmesečni tečaj. Prosim ponudbe v oglasni oddelček LP pod »Bolnica«. 2410 si

2411 si

2412 si

2413 si

2414 si

2415 si

2416 si

2417 si

2418 si

2419 si

2420 si

ZELIM sprejeti službo nameščenke.

Imam malo maturo in enoletni trgovski tečaj. Naslov v oglasnem oddelku LP. 2411 si

ADMINISTRATORSKO z znanjem strojnega sprejemem. Ponudbo z življenjepisom v podružnico LP Ptuj pod »Administratorska«. 2412 si

SKLADIŠČNIK, ki bi se udeleževal tudi kot glasbenik želi primerno zaposliti. Naslov v oglasnem oddelku LP Ptuj pod »Glasbenik«. 2413 si

CEVLJARSKI POMOČNIK želi zaposliti. Naslov pustiti v podružnici Zagorje ob Savi. 2414 si

KROJASKI POMOČNIK želi zaposliti v Ptuj ali okolici. Poslati naslov v podružnico LP Ptuj. 2415 si

GREM ZA KUHNJSKO POMOČNICO Vajena dela. Naslov v oglasnem oddelku LP. 2416 si

MINER z daljšo prakso želi službo v Koprju, Izoli, vrtanu ali v bližnjem okolici. Imeti mora lastno stanovanje in v podružnico LP Koper pod »Miner«. 2417 si

ZAPOSLOITI BI SE RAD v tesarskem podjetju. Sem izkušen v tej stroki in imam osem let prakse. Podjetje naj sprejme naslov v podružnico Trbovlje pod »Tesar«. 2418 si

KUHINSKA POMOČNICA želi zaposliti. Naslov v oglasnem oddelku Ljudske pravice. 2419 si

NAMESČENKA z malo maturo in enoletnim trgovskim tečajem želi zaposliti. Večletna praksa. Naslov v oglasnem oddelku LP. 2420 si

DOBEL ZIDAR, mlajši, s 5 let prakse gre v službo h gradbenemu podjetju. Najraje v Trbovljah ali okolici. Podjetje naj pusti naslov v podružnici LP Trbovlje. 2421 si

NAMESČENKA iz okolice Ljubljane želi zaposliti v Ljubljani ali okolici. Imeti mora lastno stanovanje in pisarniški delu. Naslov v oglasnem oddelku LP. 2422 si

CEVLJAR, samski, s sedemletno prakso želi zaposliti v svoji stroki. Najraje v revirjih. Ponudbo ali naslov pustite v podružnici LP Trbovlje pod »Cevljarska«. 2423 si

SOFER amater. Želi primerno namestitve. Ponudbo poslati v podružnico »Ljudske pravice« Koper pod »Sofera«. 2424 si

SNAGILKA išče primerno zaposliti v Ljubljani. Naslov v oglasnem oddelku Ljudske pravice. 2425 si

2426 si

2427 si

2428 si

2429 si

2430 si

2431 si

2432 si

2433 si

2434 si

2435 si

2436 si

2437 si

2438 si

2439 si

2440 si

2441 si

2442 si

2443 si

2444 si

2445 si

2446 si

2447 si

2448 si

2449 si

2450 si

2451 si

2452 si

2453 si

2454 si

2455 si

2456 si

2457 si

2458 si

2459 si

2460 si

2461 si

2462 si

2463 si

2464 si

2465 si

2466 si

2467 si

2468 si

2469 si

2470 si

2471 si

2472 si

2473 si

2474 si

2475 si

2476 si

2477 si

2478 si

2479 si

2480 si

2481 si

2482 si

2483 si

2484 si

2485 si

2486 si

2487 si

2488 si

2489 si

2490 si

2491 si

2492 si

2493 si

2494 si

2495 si

2496 si

2497 si

2498 si

2499 si

2500 si

2501 si

2502 si

2503 si

2504 si

2505 si

2506 si

2507 si

2508 si

2509 si

2510 si

2511 si

PEK išče primerno zaposliti, najraje v revirjih. Sestletna praksa. Pustite naslov v podružnici LP v Trbovljah pod »Pek 409«. 2434 si

LESNI MANIPULANT — skladiščnik, z daljšo prakso išče primerno zaposliti. Ponudbo poslati v podružnico Ljudske pravice Trbovlje pod »409«. 2435 si

SOFER želi namestitve. Naslov v oglasnem oddelku LP. 2436 si

SNAGILKA, mlajša, želi primerne zaposliti. Naslov v oglasnem oddelku LP. 2437 si

IZUCEN LITOGRAF išče zaposliti v litografiji. Naslov v oglasnem oddelku LP. 2438 si

MIZAR, stanujoč v bližini Ljubljane, želi ustrežno zaposliti. Naslov v oglasnem oddelku LP. 2439 si

RADIOTELEGRAFIŠT želi primerne zaposliti. Naslov v oglasnem oddelku LP. 2440 si

USNARSKI MOJSTER se želi zaposliti. Naslov v oglasnem oddelku Ljudske pravice. 2441 si

SLIKAR za dekoracije išče ustrežno zaposliti. Naslov v oglasnem oddelku Ljudske pravice. 2442 si

KNJIGOVODKINJA želi spremeniti mesto. Reflektira na mesto v Ljubljani. Eventualno ponudbo poslati nasloviti na Ljudsko pravico, oglasni oddelček pod »Zamenja«. 2443 si

2444 si

2445 si

2446 si

2447 si

2448 si

2449 si

2450 si

2451 si

2452 si

2453 si

2454 si

2455 si

2456 si

2457 si

2458 si

2459 si

2460 si

2461 si

2462 si

2463 si

2464 si

2465 si

2466 si

2467 si

2468 si

2469 si

2470 si

2471 si

2472 si

2473 si

2474 si

2475 si

2476 si

2477 si

2478 si

2479 si

2480 si

2481 si

2482 si

2483 si

2484 si

2485 si

2486 si

2487 si

2488 si

2489 si

2490 si

2491 si

2492 si

2493 si

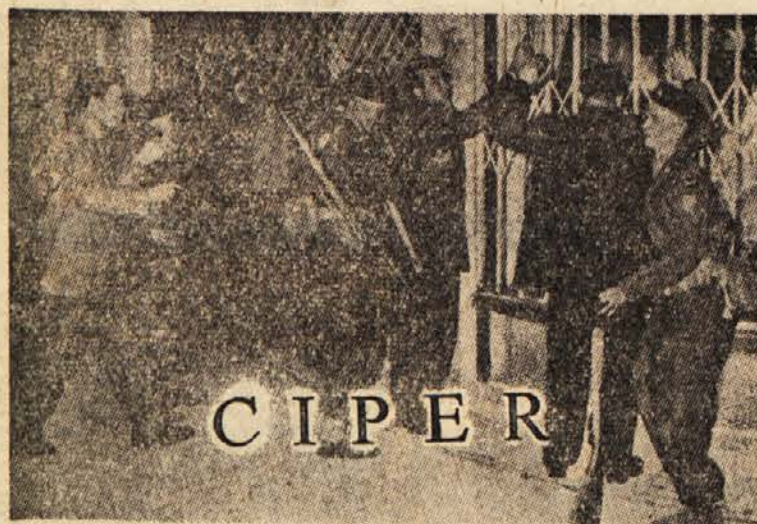
2494 si

2495 si

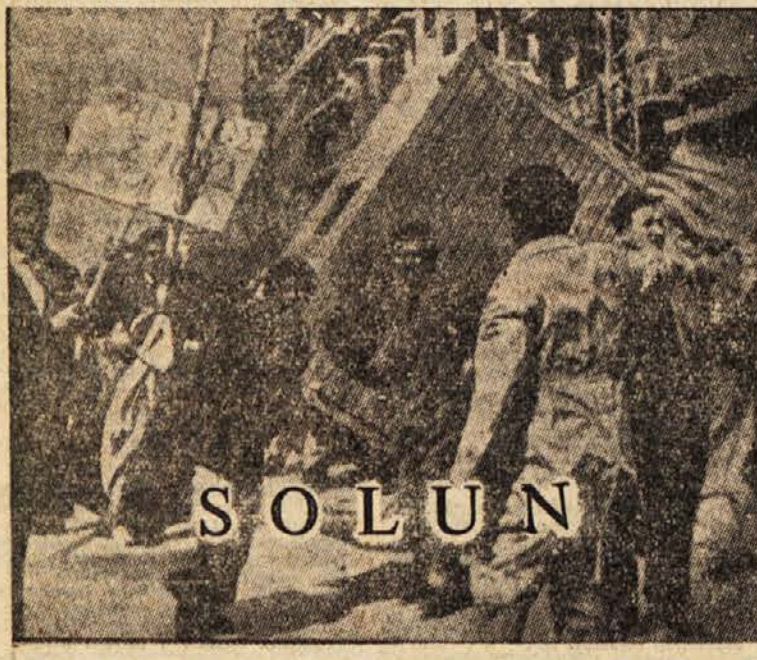
2496 si

2497 si

24

Odkar so angleške oblasti na Cipru deportirale Makariosa, so se nemiri še povečali. Na sliki vidimo angleške vojake, ki preiskujejo prebivalce v Nikoziji. Na spodnji sliki: takoj po izgnanstvu Makariosa so bile v večjih grških mestih demonstracije. Posebno žolčni so bili demonstranti v Solunu

Razvoj in izpopolnitev

Uranske palice so zamenjali v najnovejšem reaktorju z uranskimi trakovi

Od leta 1942 so zgradili v čikaškem središču za jedrsko energijo pet raziskovalnih atomskih reaktorjev z znamko CP (Chicago Pile — čikaški reaktor). Prvega so zgradili v baraki na dvorišču čikaške univerze. Ta je bil prvi reaktor na svetu, v katerem so 2. decembra 1942 poskusno dokazali, da je moč praktično uporabljati jedrsko energijo prek verižne reakcije cepitve (fisije) atomskih jeder urana.

Švicarji na poti na Mount Everest

Vodja švicarske alpinistične odprave na Mount Everest Albert Eggler je prispel nedavno z 10 člani odprave v Katmandu. Švicarski alpinisti nameravajo priplezati na vrh Mount Everest. Tudi če se jim bo to posrečilo, pa njihov uspeh ne bo vzbudil med alpinisti po svetu posebnega zanimanja, ker je najvišja gora sveta že klonila pred angleško odpravo. Nosače švicarske odprave bo vodil Pasang Dava Lama, ki je leta 1954 skupaj z Avstrijcem dr. Herbertom Tichjem priplezal na vrh 8500 m visokega himalajskega orjaka Cho You.

ATOMSKIH REAKTORJEV

Po tem prvem uspehu so začeli forsirati Argonski atomski narodni laboratorij, ki je postal pozneje veliko središče za razvoj jedrske energije v ZD. Reaktor CP 1 so demontirali že aprila 1943, v Palos Parku, kjer stoji danes Argonski laboratorij, pa so zgradili popolnejši reaktor istega tipa z znamko CP 2. Oba reaktorja so zgradili z naravnim uranom kot gorivom in grafitom kot moderatorjem. V prizadevanju, da bi zgradili čim popolnejše raziskovalne reaktorje, so začeli v Argonskem laboratoriju proučevati reaktorje na težko vodo, ki imajo več prednosti, zlasti za raziskovalne namene.

Tretji zaporedni reaktor CP 3 je bil na naravno in težko vodo, zgradili pa so ga leta 1944. Pokazalo se je, da je zelo primeren za raziskave. Ta reaktor je bil vzorec za zgraditev več podobnih reaktorjev na svetu (norveško-holandski reaktor, zgrajen leta 1951, švedski reaktor, zgrajen leta 1951, in drugih). V tem ameriškem reaktorju se sprosti 300 kW toplotne energije.

Raziskovalne možnosti, ki jih je nudil reaktor CP 3, pa so bile kmalu izčrpane. Zato so naravni uran v njem zamenjali z obogatim in tako so brez sleherne spremembe obsega in moči reaktorja dosegli znatno povečanje pospešitev nevtronov in omogočili nadaljnjo razširitev raziskovalnega področja. Reaktorja CP 2 in modificirani CP 3 sta doživela enako usodo kakor njun predhodnik CP 1. Tudi ta dva so namreč demontirali. Pravdo v zadevi področja, na katerem so zgradili reaktorje, je ameriška Atomska komisija izgubila. Zato so morali reaktorje demontirati in poslopja podreti.

Argonski laboratorij je izkoristil to priložnost, da je namesto starih reaktorjev zgradil nov raziskovalni reaktor CP 5. Pri tem je uporabil vse dotlej zbrane izkušnje. Reaktor CP 5 je neprimerno boljši in močnejši. To je eden najboljših reaktorjev svoje vrste na svetu. Ta reaktor uporablja čisti uran 235, kot moderator pa težko vodo. Če uporabljamo reaktor za moderator težko

ko vodo, ga lahko zgrade tudi na naravni uran. Z uporabo obogatenega urana v težki vodi pa so zboljšane lastnosti raziskovalnih atomskih reaktorjev, zlasti glede pospeševanja nevtronov, katerih velikost je odločilna za kakovost teh reaktorjev. Reaktor CP 5 ima zmogljivost 1000 kW, glede pospeševanja nevtronov pa je vendar desetkrat močnejši od francoskega reaktorja P 2 enake zmogljivosti, ki obratuje s težko vodo in naravnim uranom.

Elementi goriva v reaktorju CP 5 nimajo oblike uranskih palic, kakor v reaktorjih z naravnim uranom in težko vodo, marveč dolgi aluminijasti škatlic, v katere so položeni blizu skupaj

vseh krajev sveta proučuje na tem reaktorju delovanje atomskih reaktorjev na splošno in ga uporablja za razna merjenja na tem področju. Med praktičnim delom se zbere vsi slušatelji in profesorji okrog reaktorja. Za mnoge poskuse uporabljajo nevtrone iz njega. Tako proučujejo proces cepitve uranovih jeder, kakor tudi druge procese, ki nastanejo v raznih gradivih za graditev reaktorjev. Reaktor CP 5 pomaga šolati kadre novih strokovnjakov za bodočo široko uporabo jedrske energije na svetu. Ta njegova vloga je vsekakor vredna naslednjega prvega atomskega reaktorja na svetu CP 1.

D. P. M. R.

To ni nobena neizvedljiva ideja, temveč praktičen načrt, ki ga bo moč izvršiti v kakih petih ali sedmih letih. Rakete bi izstrelili v New Yorku in bi preletele ameriški kontinent v 25 minutah in pristale v San Franciscu. Rakete so namenili za prevoz tovora in potnikov, čeprav bodo letale v višini nad 100 km s hitrostjo nad 10.000 milj na uro

kaka 2 mm debeli trakovi iz zlitine urana 235 in aluminija. Škatlice leže v rezervoarju s težko vodo. Skozi te škatlice teče vzdolž trakov iz zlitine urana težka voda, ki odvaja pri cepitvi atomskih jeder urana nastalo toploto. Tako je omogočena zelo močna ohladitev elementov goriva. Ta konstrukcija ima tudi druge dobre strani, zlasti glede večje odpornosti proti žarčenju. Vse kaže, da je ta konstrukcija najboljša za uporabo v reaktorjih za proizvodnjo energije.

Ko so lani po Eisenhowerjevem programu »Atom v službi miru« upostavili v Argonskem laboratoriju prvo mednarodno šolo za atomske inženirje, so ji dali na razpolago tudi reaktor CP 5. Tako se zdaj na tem reaktorju šolajo kadri in za šolanje je nedvomno najboljši na svetu. Kakih 40 slušateljev tečajev iz

»Natakar, prinesite mi porčijo svinjske pečenke z zeljem in enkrat vodo s kruhom.«

»Torta za rojstni dan s štiri-desetimi svečami je res potrata. Jaz sem jih rajši zamenjal za žarnico.«

»Kaj ne veš, da mora biti za vsako leto ena lučka?«

»Saj je žarnica štirideset-vatna.«

POKLON

Američanka Elsa Maxwell, znana kot najnevarnejša klepetulja Hollywooda, je zapletla francoskega pisatelja Jeana Cocteauja v zelo enostranski pogovor. Potem ko je četrte ure nepretrgoma govorila, je dejala: »Ali se vam ne zdi, da govorim francoski ko Parižanka?«

»Ja, kakor tri Parižanke,« je odgovoril Cocteau.

Svetovni prvak v strojepisju

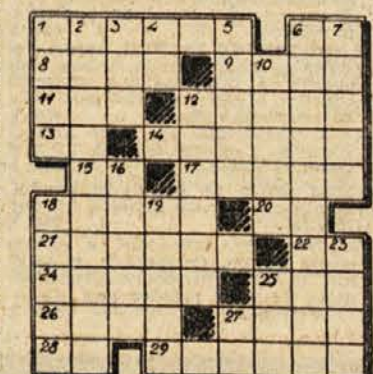
- pravi, da je
- pravilno pisanje
- važnejše od naglega

Petkrat zapored je prejšnji teden predaval najboljši strojepisec na svetu Werner Hofmann v velik dvorani graške Trgovske akademije in petkrat je bila dvorana nabito polna. Slušatelji in slušateljice Trgovske akademije in graške Trgovske šole so ga napeto poslušali. Mislili so, da jim bo predvsem pripovedoval, kako je postal svetovni prvak v strojepisju, pa so se zmotili. Hofmann jih je v glavnem zabaval z različnimi zanimivimi zgodbinami iz svojega življenja in svojih nastopov na tekmah.

Na lanskem svetovnem tekmovanju v strojepisju v Monacu je dosegel s 707 udarci v minuti svetovni rekord. Prepisal je neko že znano besedilo, kakor so ga tudi drugi udeleženci tekmovanja. Če besedila ne pozna, s lahkoto napravi 570 do 580 udarcev v minuti, ne da bi napravil le najmanjšo napako. Med poslušalci je bilo tudi mnogo profesorjev. In kar je Hofmann pripovedoval, je tudi dokazal. Brž je postavil na mizo svoj pisalni stroj znamke »Alpina«, pripravili so dve štoparici za kontrolo in že je pisalni stroj zaropotal. Hofmann je dosegel 724 udarcev v minuti, ko je prepisal znano besedilo, ko pa so mu predložili neznano, je dosegel 570 udarcev. Tako je prekosil celo svoj svetovni rekord.

Hofmann je med drugim rekel, da bi moral vsak strojepisec doseči enak uspeh, kakor ga je dosegel on. Poslušalci so se seveda zanimali, kako je to možno. Hofmann jim je pojasnil, da je pri tem seveda potreben desetprstni sistem in pisanje na slepo, hkrati pa po možnosti tudi enakomeren tempo ter ritmično pisanje, poprej pa seveda mnogo vaje, da postanejo sklepi na rokah gibčni. Pri strojepisju je treba tudi paziti, da ne delamo napak. Hiteti človek ne sme, dokler nima stroja in svojega sistema popolnoma v oblasti. Dokler dela napake, mora pisati zmeraj približno v enakem tempu. Po Hofmannovem mnenju je pravilno pisanje važnejše od naglega. Leta 1959 bo na Dunaju svetovno prvenstvo v strojepisju.

enakomeren tempo ter ritmično pisanje, poprej pa seveda mnogo vaje, da postanejo sklepi na rokah gibčni. Pri strojepisju je treba tudi paziti, da ne delamo napak. Hiteti človek ne sme, dokler nima stroja in svojega sistema popolnoma v oblasti. Dokler dela napake, mora pisati zmeraj približno v enakem tempu. Po Hofmannovem mnenju je pravilno pisanje važnejše od naglega. Leta 1959 bo na Dunaju svetovno prvenstvo v strojepisju.

KRIŽANKA

Vodoravno: 1. šolska potrebščina, 6. primorska besedica, 8. iglavci, 9. oblečen, 11. del kolesa, 12. riba, 13. kratica za račun, 14. važni, 15. francoski dvo-glasnik, 17. bolezen, 18. žvižgi, 20. vez-nik, 21. glavno mesto Turške, 22. kratica za slično, 24. hrabra, 25. egiptansko božanstvo, 26. železniške naprave, 27. egziotična ptica, 28. simbol za iridij, 29. napad.

Navpično: 1. pevska skupina, 2. roman Tolstaja, 3. dobe, 4. začetnici prim-ka in imena hrvaškega skladatelja, 5. levi pritok Save na Gorenjskem, 6. družbeni sloj, 7. velika zvezda, 10. sku-pina dveh glasbenikov (mužj.), 12. se-kalno orodje, 16. živahen, 18. zdrsniti, 19. ptica, 23. nestrokovnjak, 24. barva pri kartah, 27. kratica za konjsko silo.

JURČEK RISE

Zunaj se je Jimmy ustavil. »Hej!« je rekel. »Konja potrebujeva! Menda ne bova hodila peš?«

»Tako bosta tu!« je dejal Jurček in že je narisal dva iskra konjica. Enega velikega za Jimmyja in enega majhnega zase.

»Hoj, Jimmy!« se je zaslísal glas z one strani ceste. »Kje pa tičiš? Povsod sem te že iskali! Čimprej se oglasi pri meni, krasno službo imam zate!«

»Kdo je to?« je vprašal Jurček. »To je Plešasti Tom,« je pojasnil Jimmy. »Važna oseba.«

Drobne ZANIMIVOSTI!

ZDRAVILO PROTI TROMBOZI

Trombozo (sesedanje krvi v krvnem obliki) zdravilo v glavnem s sredstvi, ki preprečujejo sesedanje krvi. Doslej uporabljana sredstva pa zahtevajo vsakodnevni pregled krvi. Če uporabljamo pantezin, pa to ni potrebno. Pantezin, ki deluje prek vegetativnega živčnega sistema, preprečuje sesedanje krvi, že sesedeno kri pa razkroji. Docent dr. Rappert z dunajske univerzitetne klinike je zdravil s tem zdravilom kakih 900 bolnikov. Noben bolnik ni umrl, pa tudi operacije v nobenem primeru ni bilo potrebne. Prednost te metode je v tem, da zadostuje, če leži bolnik v bolnišnici 10 dni, pčedtem ko traja pri vsaki drugi terapiji tromboze normalno zdravljenje najmanj mesec dni.

TUNISKE MATERE PRIKRIVAJO SINOVE

Ko so imeli v Tunisu glede na bližnje volitve nov popis prebivalstva, se je pokazalo, da se rodi v tej deželi čedalje manj dečkov. To se je zdelo popisovalnim organom čudno. Kmalu pa so doznali, da matere dečkov kratko malo niso vpisale v popisovalno pole. Utemeljitev: »Ne verjamemo, da bomo imeli volitve. Nasprotno, po našem mnenju hočejo imeti Francozi ali pa tudi tuniški bej samo imena naših sinov, da bi jih pozneje vpo-klicali v vojaško službo. Kdor pa ni vpisan v popisne pole, ga ne morejo vpo-klicati.«

ZAKLAD POD TOČNO MIZO

Pod točilno mizo neke okrepčevalnice v Genovi je našel natakar zavitek, ovit s starim časopisnim papirjem. V njem je bilo skoraj poldrugi kilogram angleških in francoskih zlatnikov. Iz datuma časnika je videti, da je ležal zavitek pod točilno mizo 10 let, pa ga nihče ni opazil. Malo je verjetno, da bi našli lastnika denarja, saj so se lastniki in osebe okrepčevalnice v desetih letih večkrat menjali.